

Mikkelin kaupungin
toiminnan ja talouden seuranta
1.1.- 31.7.2017

Sisällysluettelo	
Yleinen taloudellinen tilanne	3
Johdon analyysi	4
Konsernin tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen	10
Koko kaupungin toteutumisennuste	21
Investointien toteutuminen ja ennuste	23
Rahoituslaskelma	27
Toimialojen määrärahojen toteutuminen ja ennuste	28
Toimielinten tavoitteet	
Konsernipalvelut	30
Ympäristölautakunta	33
Kasvatus- ja opetuslautakunta	37
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunta	46
Tekninen lautakunta	55
Maaseutu- ja tielautakunta	67
Rakennuslautakunta	69
Liikelaitokset ja taseyksikkö	
Mikkelin Vesiliikelaitos	74
Otavan Opiston liikelaitos	76
Etelä-Savon pelastuslaitos	80

Yleinen taloudellinen tilanne¹

”Suomen talous on vihdoin selvässä nousussa. Bkt:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, vaikka hivenen hidastuen. Tilastokeskuksen ennakkollisen neljännesvuositilinpäädön mukaan Suomen talous kasvoi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 1,2 % edellisestä neljänneksestä, mikä oli selvästi odotettua enemmän.

Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 2,4 % v. 2017. Vuoden 2018 kasvuksi muodostuu 1,6 % ja v. 2019 kasvuksi 1,5 %. Talouskasvun nopeutuessa se on myös laaja- alaisempaa. Talouden aktiviteetti ei ole enää pelkästään kotimaisen kysynnän varassa, vaan myös vienti kasvaa selvästi. Teollisuuden kääntäminen reippaaseen kasvuun tukee myös tuottavuuden nopeaa kohentumista.

Maailmantalouden näkymät ovat piristymässä. Maailman ostovoimakorjatun bkt:n kasvu nousee noin 3½ prosenttiin v. 2017 ja kiihtyy edelleen vuosina 2018 ja 2019.

Maailmantalouden kasvunäkymien lujittumiseen liittyy yhä epävarmuutta. Yhdysvaltojen talouden kasvu jatkuu laajapohjaisena: kotitalouksien ja yritysten odotukset talouskehityksestä ovat korkealla. Euroalueen kasvun kiihtymisen merkkeinä ovat muun muassa laaja- alaisesti kohentunut taloudellinen toimeliaisuus ja kiihtyvä inflaatio. Kiinan kokonaistuotannon kasvun odotetaan jatkavan hidastumista ja Intia kasvaa edelleen vahvasti. Venäjän taloudessa on elpymisen merkkejä.

Ennusteen taustaoletukset ovat suurelta osin kasvua tukevia. Keskuspankkien harjoittama rahapolitiikka tukee kasvua. Inflaatio-odotukset ovat normalisoitumassa. Lyhyet korot pysyvät negatiivisina koko ennustejakson ja myös kymmenen vuoden korko pysyy poikkeuksellisen alhaisena. Euron valuuttakurssi suhteessa dollariin jatkaa heikkenemistään ennustejaksolla. Maltillisesti nouseva öljyn hinta yhdessä muiden raaka-aineiden hintojen nousun kanssa tulee kiihdyttämään inflaatiota globaalisti.

Vuonna 2017 Suomen bkt:n kasvu kiihtyy 2,4 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu on suhdannetilanteeseen nähden vahvaa. Kulutuksen kasvua tukevat työllisyyden koheneminen, kotitalouksien reaalityulojen kasvu sekä kuluttajien odotusten vahvistuminen. Yksityisten investointien painopiste on siirtymässä asuntoinvestoinneista ja rakentamisesta teollisuuden ja yritysten koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimus- ja kehittämisinvestointeihin. Kasvun perusta vankentuu, kun myös viennin kasvu kiihtyy lähes viiteen prosenttiin. Ulkomaankaupan vaikutus bruttokansantuotteen kasvuun kääntyy positiiviseksi v. 2017.

Tuotannon kasvu painottuu enemmän teollisuuteen viennin elpessä. Teollisuustuotannon kasvu tukee myös koko talouden tuottavuuden nopeaa kohentumista. Taloudellisen aktiviteetin laaja- alainen ja nopea voimistuminen on kääntänyt työllisyyden jälleen kasvuun kevään 2017 aikana. Vaikka työttömyyden lasku pysähtyikin alkuvuonna, niin nopeutuva talouskasvu kääntää työttömyyden uudelleen laskevalle uralle. Ennuste vuoden 2017 työttömyysasteeksi on 8,5 %. Hintojen ennustetaan nousevan vain prosentilla v. 2017 ja ansiotasoindeksi nousuksi arvioidaan 0,2 %.”

---

¹ <http://vm.fi/talouden-ennusteet>, Taloudellinen katsaus, kesä 2017

Mikkelin kaupunki, johdon analyysi

Talouden toteutuminen, seurantaraportti 1.1. – 31.7.2017

Kaupungin tulosennuste ja käyttötalouden toteutuminen

Kaupunginvaltuustolle raportoidaan kaupungin kuluvaan vuoden taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta talousarviokirjan 2017 mukaisesti kolme kertaa vuodessa (§ 155, KV 19.12.2016).

Seurannassa 31.3. raportoitiin keskeisimmät strategiset toimenpiteet, kehittämisohjelmien² toteutuminen, kaupungin elinvoimaisuuden edistämiseksi tehdyt toimenpiteet, henkilöstön määrän kehitys sekä talouden toteutuminen ja toiminnalliset muutokset, jotka ovat jo tiedossa. Talouden seurantaraportti tilanteesta 31.7. on lähtökohtana seuraavan vuoden talousarvion valmistelussa ja tässä seurannassa raportoidaan myös kaikki toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut. Seurannassa tilanteesta 31.10. raportoidaan keskeisempien strategisten toimenpiteiden ja kehittämisohjelmien toteutuminen, elinvoimaisuuden kehittyminen, henkilöstön kehitys sekä talouden seuranta. Lautakunnat hakevat mahdolliset lisämäärärahat viimeistään lokakuun seurannan yhteydessä.

Mikkelin kaupungin talousarvion toteutumisennuste ajalta 1.1.- 31.7.2017 (Johdon tuloslaskelmaennuste) on liitteenä. Kaupungin talousarvion toteutumisraportointi on rakennettu siten, että toimintatuotoille ja toimintamenoille on asetettu kuukausikohtaiset kertoimet, jotka laskevat kk-toteuman mukaan vuoden lopun tilanteen mukaista laskennallista ennustetta. Kertoimet on määritelty vuoden 2016 kertymien/ toteutumien pohjalta. Johdon ennuste- sarake on laadittu toteutuman, soveltuvien osin laskennallisen ennusteen sekä johdon arvion ja tiedossa olevien poikkeamien pohjalta.

Toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot

Toimintatuotot

Alkuvuoden toteuman perusteella toimintatuottojen arvioidaan kokonaisuutena ylittävän talousarvion (111,3 milj. euroa) noin 1,8 milj. euroa Etelä-Savon Työterveys Oy:n osakkeiden myynnistä saatavasta 2,3 milj. euron myyntivoitosta johtuen.

Sivistystoimen osalta kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnan toimintatuotot ylittyvät 0,05 milj. euroa. Hankerahoitus on toteutunut hyvin, myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen arvioidaan alittavan talousarvion.

Teknisen toimen osalta rakennuslautakunnan toimintatuotot ylittyvät 0,1 milj. euroa. Maaseutu- ja tielautakunnan toimintatuotot alittanevat talousarvion noin 0,9 milj. euroa maatalouslomituksista saatavien korvauksien vähenemisestä johtuen.

Taseyksiköistä ja liikelaitoksista Otavan Opiston liikelaitos ennustaa toimintatuottojen alittavan alkuperäisen talousarvion noin 1,1 milj. euroa lukiokoulutuksen ja perusopetuksen

---

² Asukkaiden hyvinvointiohjelma, ympäristön hyvinvointiohjelma, elinkeinojen hyvinvointiohjelma sisältäen työllisyysohjelman, henkilöstö- ja palvelukehitysohjelma

valtionosuuksien pienenemisestä johtuen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.5.2017 maaliskuun seurannan käsittelyn yhteydessä Otavan Opiston liikeylijäämätavoitteen muutoksen.

Mikkelin Vesiliikelaitoksen toimintatuotot ylittynevät 0,1 milj. euroa.

Verotulot

Mikkelin vuoden 2017 talousarviossa verotulojen kasvuksi on vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna suunniteltu noin 1,3 prosenttia. Kuntaliitto arvioi kuntien vuoden 2017 verotulojen kasvavan kokonaisuutena 1,9% edellisestä vuodesta kunnallisverotulojen laskiessa noin 0,3%, yhteisöverokertymän kasvaessa noin 24% ja kiinteistöverokertymän kasvaessa noin 6,0%³. Yhteisöverokertymään vaikuttaa toukokuussa tullut vuoden 2016 verotukseen liittyvä huomattava yksittäinen ennakontäydennysmaksu.

Verotulojen tilitykset tammi- heinäkuussa ovat yhteensä 120,5 milj. euroa.

	Valittu kuukausi	Muutos %	Oikaisukorko	Kalenterivuoden alusta	Muutos %	Oikaisukorko
Kunnallisvero	16 916 900	3,4	0	111 481 259	0,6	5 317
Yhteisövero	686 076	-13,4	0	8 685 867	16,6	0
Kiinteistövero	67 514	22,4	0	351 755	-33,6	-263
Vähennykset	-2 035 980			0		
Maksettava määrä	15 634 510		0	120 518 881		5 054

Taulukko 1. Verotilitykset tammikuu- maaliskuu 2017

Mikkelin kaupungin vuoden 2017 verotulokertymän arvioidaan olevan noin 201,0 milj. euroa (talousarvio 201,275 milj. euroa).

Valtionosuudet

Valtionosuudet alittanevat alkuperäisen talousarvion noin 1,2 milj. eurolla (talousarvio 114,0 milj. euroa) Otavan Opiston lukiokoulutukseen ja aikuisten perusopetukseen saatavien valtionosuuksien pienenemisestä johtuen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.5.2017 maaliskuun seurannan käsittelyn yhteydessä valtionosuuksien alituksen.

Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Opetuksen oppilasmäärät tarkistetaan tammikuussa 2018, jolloin lopulliset tilitykset opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta selviävät.

Rahoitustuotot

Rahoitustuottoihin kuuluvien korkotuottojen ja muiden rahoitustuottojen (lähinnä yhtiöiden osinkotuotot, liikelaitoksen pääomakorvaukset) arvioidaan ylittävän talousarvion (6,28 milj. euroa) noin 3,4 milj. eurolla. Osinkotuottoja kertynee noin 1,4 milj. euroa talousarviota enemmän, lisäksi Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä palauttaa taseessa olevia ylijäämiä vuodelta 2016 noin 2,0 milj. euroa.

Kokonaisuutena edellä olevista tuloeristä (toimintatuotot, verot, valtionosuudet ja rahoitustuotot) arvioidaan kertyvän noin 436,6 milj. euroa (talousarvio 432,9 milj. euroa).

³ <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/verotulojen-ennustaminen-verotulojen-ennustekehikko>

Toiminta- ja korkokulut

Toimintakulut

Henkilöstömenojen arvioidaan alittavan talousarvion (100,2 milj. euroa) noin 1,0 milj. euroa. Sivistystoimi ennustaa henkilöstömenoihin yhteensä noin 0,7 milj. alitusta, kasvatusta ja opetuslautakunta ennustaa noin 0,46 milj. euron alitusta ja kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunta noin 0,23 milj. alitusta. Teknisen toimen maaseutu- ja tielautakunta ennustaa henkilöstömenoihin noin 0,15 milj. euron alitusta. Taseyksiköistä ja liikelaitoksista Otavan Opiston liikelaitos ennustaa henkilöstömenojen alittavan alkuperäisen talousarvion noin 0,2 milj. euroa. Mikkelin Vesiliikelaitos arvioi henkilöstömenojen ylittävän noin 0,35 milj. euroa ollen vuoden 2016 tilinpäätöksen tasolla.

Palvelujen ostot ylittävät talousarvion (243,7 milj. euroa) noin 4,0 milj. eurolla. Palvelujen ostoihin Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymältä (Essote) on varattu vuoden 2017 talousarviossa 179 milj. euroa. Essote arvioi Mikkelin kaupungin laskutuksen kuluvalta vuodelta olevan noin 182,2 milj. euroa. Mahdollinen lisämääräraha sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostoon Essotelta haetaan lokakuun seurannan yhteydessä. Sivistystalouden kasvatusta ja opetuslautakunta arvioi palvelujen ostojen alittuvan noin 0,7 milj. euroa. Teknisen toimen maaseutu- ja tielautakunta ennustaa palvelujen ostojen alittuvan noin 0,15 milj. euroa. Otavan Opiston liikelaitos arvioi palvelujen ostojen alittavan alkuperäisen talousarvion noin 0,2 milj. euroa.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat alittanevat talousarvion (15,6 milj. euroa) noin 0,1 milj. euroa. Sivistystalouden kasvatusta ja opetuslautakunta ennustaa noin 0,1 milj. euron alitusta. Otavan Opiston liikelaitos ennustaa 0,05 milj. euroa talousarvion alitusta.

Avustusten arvioidaan alittavan talousarvion (20,8 milj. euroa) noin 1,1 milj. euroa. Konsernipalveluihin budjetoidun työmarkkinatuen kuntaosuuden kesäkuun lopun toteutuman perusteella työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyy 0,6 milj. euroa, mahdollinen lisämääräraha haetaan lokakuun seurannan yhteydessä. Sivistystalouden kasvatusta ja opetuslautakunta arvioi avustusten ylittävän noin 0,5 milj. euroa varhaiskasvatuksen palvelusetelien käytön osalta. Teknisen toimen osalta maaseutu- ja tielautakunnan avustukset alittanevat talousarvion noin 0,6 milj. euroa, yksityistalouden peruskunnostushankkeita toteutetaan vähemmän.

Muiden toimintakulujen arvioidaan ylittävän talousarvion (29,2 milj. euroa) noin 0,2 milj. eurolla. Sivistystalouden kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnan muiden toimintakulujen arvioidaan ylittävän noin 0,1 milj. euroa urheilutilojen (Runebergin aukion kuntosali, Wisa Areena) käytöstä luopumisesta ja uusiin tiloihin muutosta johtuen.

Lautakuntien, liikelaitosten ja taseyksikön toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen (toimintakate) arvioidaan kokonaisuutena ylittävän talousarvion (-297,8 milj. euroa) noin 0,2 milj. euroa. Toimialojen määrärahojen toteutuminen ja ennuste on liitteenä.

Korkokulut, muut rahoituskulut

Rahoituskuluihin kuuluvien korkokulujen ja muiden rahoituskulujen arvioidaan ylittävän talousarvion (4,25 milj. euroa) noin 0,1 milj. euroa. Korot pysyivät edelleen poikkeuksellisen alhaisella tasolla.

Investoinnit ja rahoitus

Investoinnit

Tekninen toimi kokoaa koko kaupungin investoinnit.

Menot

Kunnallistekniikan investointeihin ennustetaan Lentoasemalle ja Urheilupuiston kenttälajien suorituspaikkojen saneeraukseen menojen ylityksiä. Lentoasemalle saatiin 2016 valtionavustusta ja avustusta voidaan käyttää myös tänä vuonna. Urheilupuiston suorituspaikkojen peruskorjaamiseen saatiin Aluehallintovirastolta 150 000 euroa valtionapurahoitusta. Hankkeen kustannusarvio on 650 000 euroa ja talousarviossa varattu hankkeelle 500 000 euroa ja tuloihin 100 000 euroa. Talousarvioon anotaan lisärahoitusta tai määrärahasiirtoja 150 000 euroa ja tuloihin 50 000 euroa.

Tilakeskuksen investoinnit toteutuvat suunnitellusti. Rantakylän yhtenäiskoulun peruskorjauksen ja laajennuksen rakentamisen aikataulumuutokset siirtävät tälle vuodelle budjetoituja kustannuksia vuoteen 2018.

Vesiliikelaitoksen, Etelä-Savon Pelastuksen sekä Otavan opiston menot toteutuvat budjetoidusti.

Investointien mahdolliset lisämäärärahat/määrärahasiirrot käsitellään lokakuun seurannan yhteydessä.

Tulot

Maa- ja vesialueiden myynti toteutuu noin 0,6 milj. euroa talousarviota suurempana (TA 2,0 milj. euroa). Rakennusten myyntitulotavoite toteutuu noin 1,5 milj. euroa talousarviota suurempana (TA 2,1 milj. euroa). Rantakylä-talon, Kyyhkylän kartanon ja Arkistotalon myynnit kirjautuivat alkuvuodesta.

Investointien toteutumista seurataan kuukausittain ja mahdollisiin muutoksiin reagoidaan välittömästi.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Metsä-Sairilan puhdistamo mukana)	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	7 098		7 098	7 188	-90	10 196
MENOT	-37 590		-37 590	-20 290	-17 300	-36 625
NETTO	-30 492		-30 492	-13 102	-17 390	-26 429

Taulukko 2. Investointien toteutuma ja tilinpäätösennuste

Rahoitus

Kaupungin lainamäärä 31.12.2016 oli 200,7 milj. euroa. Reaalinen lainamäärä oli alhaisempi, kassavarat kasvoivat tilikauden 2016 aikana 7,6 milj. euroa 15,5 milj. euroon. Talousarvion 2017 mukainen maksimilainamäärä vuodelle 2017 on 205,3 milj. euroa. Kaupungin lainamäärän kehitystä tarkastellaan, tarvittaessa 193,9 milj. euroa ylittävälle lainamäärälle haetaan kaupunginvaltuuston hyväksyntä.

Rahoituslaskelmaennusteessa on huomioitu johdon tuloslaskelmaennusteen mukainen kaupungin vuosikate (noin 21,1 milj. euroa) ja investoinnit liitteessä olevan ennusteen mukaisesti (netto 26,4 milj. euroa). Kunnan vuosikatteella eli tulorahoituksella olisi kyettävä rahoittamaan investoinnit, lainojen lyhennykset ja mahdolliset sijoitukset.

Ennusteessa on huomioitu lainamäärän pienentäminen vähentämällä kassavarojen määrää tilikauden aikana. Kaupungin lainamäärän ennustetaan kasvavan talousarvion mukaisesti 205,3 milj. euroon. Rahoituslaskelmaennuste on liitteessä.

Strategiset toimenpiteet, kehittämisohjelmien toteutuminen

Strategisten ohjelmien osalta on vuoden alussa laadittu yhteenvedot ja johtopäätökset asukkaiden, ympäristön ja hyvinvoinnin tilasta. Hyvinvointiohjelmien toimenpiteiden vaikuttavuutta on arvioitu mm. nykyisen strategian toimivuuden ja toteutumisen arvioimiseksi toteutetulla arviointikyselyllä, jossa on samalla kerätty näkemyksiä kehittämismahdollisuuksista ja oppeja tulevan kauden valtuustolle strategiatyön tueksi. Arvioinnista on laadittu yhteenvedot, joissa kuvataan vahvuudet ja kehittämiskohteet uuden valtuustostrategian suunnittelun pohjaksi. Myös vuosien 2018- 2021 strategian valmistelussa hyödynnetään arviointikyselyä Mikkelin tulevaisuuden rakentamiseksi.

Mikkelin kaupungin työllisyysohjelman valmistelun yhteydessä esille nousseet elinkeinopoliittiset toimenpiteet sisällytetään ja huomioidaan Elinkeinojen hyvinvointiohjelmassa. Kaupunginvaltuuston 19.12.2016 § 153 hyväksymän työllisyysohjelman tavoitteiden toteutuminen raportoidaan erikseen. Työttömyysprosentti oli vuoden 2017 alussa 13,4 % ja heinäkuussa 12,2 %.

Henkilöstö- ja palvelukehitysohjelmia on toteutettu vuoden 2017 painopistealueiden mukaisesti:

Osaava johtaminen ja esimiestyö. Johtamisvalmennus ylimmälle johdolle käynnistyy syyskuussa 2017. Osana työyhteisön kehittämishanketta käynnistyy esimiesvalmennus syksyn 2017 aikana. Hankkeelle haetaan ulkoista kumppania, alkukesästä on jätetty tietopyyntö ja pienhankinnan valmistelu on käynnissä. Hankkeelle haetaan myös ulkopuolista rahoitusta. Esimiesinfoja on pidetty kuukausittain virtuaalisina: Lisäksi on aloitettu yhteistyöpalaverit palvelualueiden johtoryhmien kanssa ja osallistuttu tulosalueiden kehittämispäiviin.

Asiakslähtöinen osaamisen kehittäminen. Henkilöstösuunnitteluohjetta on tarkennettu siten, että suunnittelussa painotetaan ennakointia ja osaamisen kehittämistä tulevaisuuden tarpeiden mukaisesti. Osana kehityskeskustelukäytänteitä painotetaan osaamiskeskustelua ja osaamiskartoitustyökalua valmistellaan parhaillaan yhteistyössä Otavan opiston kanssa. Vuosittaiset osaamisen kehittämisen suunnitelmat kerätään palvelualueilta osaksi henkilöstösuunnitelmaa.

Mikkelin Tapa Toimia – laadukkaat ja tehokkaat yhteiset toimintamallit, vuorovaikutteinen toimintakulttuuri. Palvelukehitysohjelmassa on käynnistetty kolme pilottiprosessitarkastelua (rekrytointiprosessi, maksuvälinetarkastelu sekä erityisen tuen päätökset). Palvelukehitystiimi on koulutautunut Lean-toimintamalliin ja koko organisaatiota koskevat Lean- koulutus suunnitelut on käynnistetty, on tehty benchmarkkausta (mm. Salon kaupunki) ja saatu henkilöstöpalveluilta

lisäresurssia palvelukehityksen toteutukseen. Toimintakulttuurin kehittämisen osalta syksyllä 2017 käynnistyy työyhteisön kehittämishanke, jolla tuetaan esimiehiä ja henkilöstöä muutoksessa.

Hyvinvoiva henkilöstö – aktiivinen ja ennakoiva välittäminen. Mikkelin kaupungin varhaisen välittämisen malli on päivitetty ja koulutettu esimiehille ja pidetty tietoisuutta henkilöstölle. Uudelleensijoitustoimintaa ja työkyvyn tukemiseen liittyviä toimenpiteitä on tehostettu. Korvaavan työn malli ja päihdeohjelma valmistuvat syksyn 2017 aikana ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty. Yhteistyötä työterveyshuollon ja eläke- ja tapaturmavakuutusyhtiön kanssa on tehostettu ja koordinoitua on keskitetty henkilöstöpalveluihin. Huomiota on kiinnitetty parempaan tiedonkulkuun ja avoimuuteen päätöksenteossa sekä johtamis- ja esimiesviestinnässä. Palkitsemiskäytäntöä on päivitetty ja TVA- arviointiryhmän työ on käynnistynyt. Tehtävänkuvauksia on päivitetty ajan tasalle ja tavoitteena on ollut henkilöstön osallistuminen oman työn suunniteluun ja kehittämiseen.

Palveluorganisaatiouudistus

Vuoden 2017 aikana on käynnistynyt palveluorganisaatiouudistuksen 1. vaihe. Uudistusta jatketaan 2. vaiheella vuoden 2018 aikana. Organisaatiouudistuksen tavoitteena on organisaatorakenteen uudistaminen uudistuvan kunnan tehtävien mukaiseksi: osallisuuden, hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistaminen. Myös tiukennettua tehtävien täyttölupakäytäntöä on jatkettu edelleen.

Väkiluvun kehitys

Mikkelin väkiluku on ollut lievässä laskussa. Ajalla 1.8.2016- 31.7.2017 väki väheni 171 henkilöä. Vuoden 2017 alusta 31.7.2017 mennessä vähenemistä on ollut 215 henkilöä. Seudulla on tehty asukasmarkkinointiin keskittyneessä Solmu-hankkeessa töitä muun muassa pääkaupunkiseudulla asuvien houkuttelemiseksi Mikkelin seudulle asumaan. Ko. projektin oman 2013- 2016 seurannan tuloksia perusteella perheitä on saatu muuttamaan seudulle yhteensä 124 kpl.

Henkilöstön määrän kehitys

Kaupungin henkilöstömäärä pieneni 1.1.2017 Etelä- Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän aloituksesta johtuen.

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	31.12. 2016	31.3. 2017	31.7. 2017	31.12. 2016	31.3. 2017	31.7. 2017	31.12. 2016	31.3. 2017	31.7. 2017
Konsernipalvelut	316	288	287	43	25	17	359	313	304
Ympäristöpalvelut	21	22	22	3	7	10	24	29	32
Sosiaali- ja terveystoimi	1000	0	0	244	0	0	1244	0	0
Sivistystoimi	1057	1051	1046	204	263	110	1261	1314	1156
Tekninen toimi	173	165	158	29	21	20	202	186	178
Pelastuslaitos	175	172	170	31	33	54	206	205	224
Vesilaitos	32	30	31	4	4	6	36	34	37
Otavan opisto	63	60	60	12	10	9	75	70	69
	2837	1788	1774	570	363	226	3407	2151	2000

Taulukko 3. Henkilöstön määrä

*) työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia ei ole huomioitu

Konsernin tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Mikkelin kaupungin keskeisten tytäryhteisöjen tavoitteet määritellään vuosittain kaupungin talousarviossa. Kaupunki on määritellyt 12 tytäryhtiölle valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Näiden yhtiöiden tehtävänä on palvelutuotannon hoitaminen tai kaupungin kehittämistoimintaan keskeisesti osallistuminen. Yhteisöjen tavoitteet valmistellaan yhteistyössä tytäryhtiön ja yhteisön konsernivastuuhenkilön kanssa.

Konsernitavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallituksen konserni- ja elinvoimajaostolle vuosittain (syys- marraskuussa) siten, että kaupungin seuraavan vuoden talousarvion tavoitteiden määrittelyssä voidaan huomioida kuluvan vuoden tavoitteiden toteutuminen. Valtuusto arvioi konsernin tavoitteiden toteutumista vuosittain tilinpäätöksissä. Kaupunginhallitus antaa konsernitilinpäätöksen yhteydessä tiedot kaupunginvaltuustolle konsernin toiminnasta ja taloudesta.

Etelä-Savon Energia Oy (konserni)

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuma-ennuste
1. Ympäristöystävällisen energian hankinta ja tuotanto	1.1 Polttoaineiden saatavuutta ei ole täysin varmistettu 1.2 Pursialan tuotannon tulos negatiivinen 1.3 Mankala -hintojen liukuva 5 v. keskiarvo ei ole laskenut	1.1 Varmistetaan ympäristöystävällisen ja paikallisten polttoaineiden saatavuus 1.2 Tuotannon ympäristöystävällisyyden ja kannattavuuden varmistaminen 1.3 Sähköntuotanto-osuuksien kannattavuuden parantaminen	1.1 Polttoaineiden saatavuus 100% 1.2 Pursialan tuotannon tulos positiivinen 1.3 Mankala -hintojen 5 v. liukuvan keskiarvon lasku vuosittain	1.1. Toteutunut 1.2. Tulos lähellä nollaa 1.3. Tarkastelu vuoden vaihteissa
2. Luotettava ja tehokas energian siirto sekä myynti	2.1 Sähkön siirtohäviöt ja lämmön verkosto- sekä mittaushäviöt keskitasoa 2.2 Tulos positiivinen, mutta kilpailun kiristyminen ennustaa tulostason laskevan 2.3 Kiristyvä kilpailu ja lämpimämmät vuodet haastavat nykyisen tulostason	2.1 Siirto- ja lämpöverkkojen käytön ja rakentamisen optimointi 2.2 Sähkön myynnin kannattavuuden parantaminen 2.3 Kaukolämmön kilpailukyvyn turvaaminen	2.1 Sähkön siirtohäviöiden ja lämmön verkosto- sekä mittaushäviöiden osalta kaupunkiyhtiöiden keskiarvo 2.2 Tulos positiivinen 2.3 Nykyisen tulostason säilyminen	2.1 Tilastot valmistuvat vuodenvaihteessa 2.2 Toteutunut 2.3 Tulos 2017 heikompi kuin 2016
3. Uudet energiapalvelut	3.1 Aurinkoliiketoiminta aloitettu v. 2016 3.2 Biokaasutuotannolle ei vielä asiakkaita 3.3 Yhtään jäähdytysratkaisua ei ole toteutettu 3.4 Ei säännöllistä uusien liiketoimintojen kartoittamista	3.1 Aurinkoliiketoiminnan kasvu 3.2 Kannattava biokaasutuotanto 3.3 Jäähdytysratkaisujen toteutukset 3.4 Uusien liiketoimintamahdollisuuksien säännöllinen kartoittaminen	3.1 Aurinkoliiketoiminnan kasvu 20% vuodessa 3.2 Biokaasutuotannon osta 80% liikennekäyttöön 3.3 Useita kannattavia jäähdytyskohteita	3.1 Ei toteudu vielä 2017 3.2 Tuotanto vasta alkamassa 3.3 Ensimmäiset kohteet valmistuvat 2018
4. Osaamisen kehittäminen	4.1 Henkilöstökysely asiasta tehdään ensimmäisen kerran v. 2016	4.1 Osaamisen kehittäminen	4.1 Henkilöstökyselyssä koulutukseen liittyvien vastausten arvosana >4	Kysely tehdään syksyllä

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto	51,3 milj. euroa	52 milj. euroa	50 milj. euroa
Tilikauden voitto/tappio	2,6 milj. euroa verojen jälkeen	1,5 milj. euroa	2,4 milj. euroa verojen jälk.
Osinko	2,86 milj. euroa	2,86 milj. euroa	1,2 milj. euroa (puolet tuloksesta)
Investoinnit	16,6 milj. euroa	17 milj. euroa	16,1 milj. euroa
Ulkoisen velka (ilm. liit. maksuja ja lask. verovelkaa.)	91,4 milj. euroa	92 milj. euroa	92,5 milj. euroa
Sisäinen velka	14,3 milj. euroa	14,3 milj. euroa	14,3 milj. euroa
Konsernitilin limiitti	4 204 698,16 euroa	4 200 000 euroa	4 200 000 euroa
Omavaraisuusaste	17,7%	16%	16%
Henkilöstö			
vakituisen	90	95	87
määräaikainen	14	8	5

Etelä-Savon Koulutus Oy (Esedu)

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso 2016	Tavoitetaso 2020	Mittari	Toteutumaennuste
Uusia yrityksiä Etelä-Savoon	500/ vuosi	500/ vuosi	Uudet yritykset	500
Valmistuneet jäävät Etelä-Savoon	83 %	85 %	Lähde Akvas-raportti	85 %
Alueen työttömyyden vähentäminen		Keino: Rekrytointi-haastattelut ja täsmäkoulutukset Pajat	Työttömyysaste alle 10 %	hieman yli 10 %
Alueen työelämän osaamisen vahvistaminen	Osaamiskartoituksia 100/vuosi	Aloitettuja täsmäkoulutuksia 100 hlöä/ vuosi	Aloitettut täsmäkoulutukset	Yli 100 hlöä / vuosi
Ketään ei jätetä!	Esedu keskustelee aktiivisesti omistajiensa kanssa lukiokoulutuksen ja pajatoiminnan järjestämisestä	Jokainen perusasteen päättävä löytää opintopolun Esedu on yhtiöjärjestyksensä mukainen aktiivinen toisen asteen koulutuksen tuottaja Esedun pajatoiminta käynnistynyt	Keskeyttämisprosentti koko toisen asteen osalta	Pajatoiminnan mallintaminen käynnistynyt Keskusteluja lukiotoiminnasta on käyty
Alueen kansainvälisyysosaamisen vahvistaminen	Koulutusvienti-lupaa haetaan Työssäoppimista ulkomailla	Koulutus- ja valmennusvienti saatu hyvään alkuun Työssäoppimista ulkomailla joka alalla	Mittarina Esedun koulutusviennin volyyymi (euroa) Ulkomaan TOP	Koulutusvientilupa saatu 24.000 € Työssäoppimista ulkomailla joka alalla
Osaamisen kehittymistä siirretty vahvasti työelämään	Arviolta 40 - 50 % oppimisesta tapahtuu autenttisissa oppimisympäristöissä	Oppimisesta yli 60 % tapahtuu autenttisissa ympäristöissä	Oppimisen kehittyminen autenttisissa ympäristöissä.	Puolet oppimisesta tapahtuu autenttisissa ympäristöissä

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (ulk., euroa)	34.541.122	30.555.200	30.555.200
Tilikauden voitto/tappio	326.249	-1.426.754	-1.426.057
Osinko	-	-	-
Investoinnit	1.280.982	1.421.600	1.421.600
Ulkoisen velka	0	0	0
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	3 milj. euroa, ei käytetty	3 milj. euroa, ei käytetty	3 milj. euroa, ei käytetty
Omavaraisuusaste	57,99 %	53,4 %	53,4 %
Henkilöstö vakituinen	360 306	340 300	340 300
määräaikainen	54	40	40

Etelä-Savon Työterveys Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Toiminnan tavoitteena on kumppanuus asiakasyritysten kanssa. Työterveyshuolto pystyy antamaan riittävää ja asiakasyrityksiä palvelevaa raportointia. Yritystytyväisyyskyselyt vuosittain yritysjohdolle.	4,82	yli 4,82/6	Asiakastytyväisyysmittaus 1-6, Päätäjäkysely	Asiakastytyväisyyskysely todentuu syys/lokakuun vaihteessa sekä käyttäjäasiakkaalle, että asiakasyrityksen johdolle. Teemme myös syvähaastattelun noin 20:lle yritysjohtajalle
Yhtiöllä on riittävä henkilöstömäärä kysyntään nähden ja henkilöstö on osaavaa ja ammattitaitoista.	5,15	yli 5,15/6	Asiakastytyväisyysmittaus 1-6, Henkilöasiakas- kysely	Asiakastytyväisyyskysely todentuu syys/lokakuun vaihteessa käyttäjäasiakkaalle.
Etelä-Savon työterveys Oy tekee ennaltaehkäisevää työtä työpaikoilla sekä toteuttaa yksilötapaamisissa sairauksia ja tapaturmia ehkäisevää ohjausta ja neuvontaa. Tavoitteena on lisätä työhyvinvointia ja tuottavuutta yhdessä yritysten kanssa ja seurata työelämän kehitystä sekä monipuolistaa toimintaa.	KL1/KL2 suhde 46,4/53,6	KL1/KL2 suhde 50/50	Ennaltaehkäisevän työn ja sairaanhoidon suhde (KL1/KL2)	KL1/KL2 suhde 47/53

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	6 627 000	6.650.000	6 800 000
Tilikauden voitto/tappio	578 678	300.000	450 000
Osinko	817 557	0	0
Investoinnit	0	0	0
Ulkoisen velka	0	0	0
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	500 000	500.000	0
Omavaraisuusaste	74,02 %	75 %	70 %
Henkilöstö vakituinen	51 2	52 2	52 2
määräaikainen			

Kiinteistökehitys Naistinki Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Kiinteistökehitys Naistinki Oy:n strategiset tavoitteet ovat talouden tasapainottaminen, markkinoinnin kehittäminen yhteistyössä kehitysyrityksen kanssa ja 1-3 uuden aluehankkeen käynnistäminen, joilla voidaan lisätä Mikkelin toimitilarjontaa ja tukea elinkeinoelämän virkistymistä.	Aluehankkeita käynnissä yksi. Talous hallinnassa.	Yksi uusi aluehanke syksyn aikana. Tase vahvistumassa+omavaraisuus kasvamassa. Tulos +	Tuloslaske lma ja tase	Suunnitelmien mukaan
Yhtiön omistamista tiloista on vuokrattuna 98%, minkä vuoksi uusien toimitilojen rakentaminen ja hankkiminen on perusteltua ja tavoitteena on kiinteistöomistusten järjestelyitä kaupungin kanssa.	Vuokrausaste lähes 100%	Uusia tiloja käyttöön ostoilla ja rakennuttamalla	Vuokrausaste	Kiinteistökaupat kaupungin kanssa lisäävät vuokrauskapasiteettia n. 5.200m2. Rakennuttaminen n. 3.000m2
Yhteistyössä kehitysyrityksen kanssa pyritään toteuttamaan myös muita hankkeita, jotka toteuttavat yhtiön talouden tasapainottamistavoitetta sekä lisäävät ja monipuolistavat kaupungin elinkeinoelämää.	Ei käynnissä	Uusia hankkeita	Investoinnit	Vireillä hankkeita, mutta niissä todettavissa talouden näkökulmasta suuriakin riskejä -> toteuttamiskelpoisuus ja asiakkaan sitoutuminen?
Yhtiön nykyisen kiinteistöomaisuuden korjausvelkaa tulee edelleen pienentää. Investoinnit vuonna 2016 kohdistuvat kaupungin strategisesti tärkeiden yritysten kehittämisedellytysten turvaamiseen ja kiinteistökannan korjaustoihin.	Korjausvelkaton	Pienenee. N. 300.000€ pienkorjauksien ja n. 500.000€ tasevaikutteisiin korjauksiin.	Korjaustarpeet	Kiinteistötekniikkaa uusittu siten, että toiminta ja kiinteistöjen kunto ja käytettävyys eivät häiriinny

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	4.433.000	5.100.000	5.100.000
Tilikauden voitto/tappio	184.000	300.000	300.000
Osinko	0	0	
Investoinnit	2.500.000	3 500 000	6.700.000(2016 vuodelta siirtynyt kiinteistökauppa kaupungilta tässä mukana)
Ulkoisen velka	18.636.000	22.500.000	22.500.000
Sisäinen velka	155.000 (pitkät&lyhyet)	150.000	120.000
Konsernitilin limiitti	2.000.000 (Ei käytössä)	2.000.000	2.000.000 (ei käytössä)
Omavaraisuusaste	29,4%	25,3%	28,0%
Henkilöstö vakituinen	6	6	6
määräaikainen	0	0	0

*Kiinteistöyhtiöiden (tyttärien – Koy Jääkärintie 31 ja Koy Kyyhkylä) tunnusluvut eivät sisälly täysin lukuihin!!! Niiden talous tasapainossa, vierasta pääomaa niissä n. 11.000.000€

Metsäsairila Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Tavoitteena on hyödyntää kaikki jäte mahdollisimman kustannustehokkaasti kustannukset ja ympäristövaikutukset huomioiden.	83% (2016)	100%	100%	Asumisen sekajäte hyödynnetään 100% energiana myös tulevaisuudessa
Metsäsairila Oy:n tavoitteena on varmistaa, että jätteen käsittely ja kierrätys ovat kustannustehokkaita ja palvelevat koko Mikkelin talousaluetta.	Hinnat keskitasoa	Hinnat keskitasoa	Hintavertailut vastaaviin yhtiöihin	Toteutuu, lisäksi palvelutason määrittely 2018 ja perusmaksun käyttöönotto lisäävät läpinäkyvyyttä hinnoittelussa

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (tuhatta euroa)	6 036	5 600	5718
Tilikauden voitto/tappio	781	500	656
Osinko	350	301	350
Investoinnit	376	1 000	1000
Ulkoinen velka	147	147	0
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	500	500	500
Omavaraisuusaste	82	79	83
Henkilöstö vakituinen	15	13	16
määräaikainen	2	4	1

Mikalo Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Käyttöaste	94	94	toteutunut/tavoitte	93,5
Asukastyytyväisyys	1,44	1,42	kyselyn tulos	-

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	23 154.000	23.200.000	23.250.000
Tilikauden voitto/tappio	- 758.985	0	0
Osinko	-	-	-
Investoinnit	2.544.888	2.000.000	1.500.000
Ulkoinen velka	66.508.718	63.000.000	63.825.000
Sisäinen velka	6.528.139	5.960.000	5.690.000
Konsernitilin limiitti	-	-	-
Omavaraisuusaste	24,37	22,00	23,00
Henkilöstö vakituinen	62	66	62
määräaikainen	7		7

Mikkelin Asumisoikeus Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Käyttövastiketaso	9,86 euroa/m2/kk	10,50 euroa/m2/kk	euroa	9,98
Käyttöaste	94	96	%	97,5

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	1.664.234	1.648.816	1.705.000
Tilikauden voitto/tappio	0,00	0,00	0,00
Osinko	-	-	-
Investoinnit	-	-	-
Ulkoisen velka	7.225.390	6.626.097	6.626.097
Sisäinen velka	-	-	-
Konsernitilin limiitti	-	-	-
Omavaraisuusaste	-	-	-
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	-	-	-

Mikkelin Jäähalli Oy

Tavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Tavoitteena jäähalliyhtiöllä on olla vaikuttamassa alueen suunnitteluun ja markkinointiin yhteistyössä Mikkelin Ravirata Oy:n ja Areena Oy:n kanssa. Kehittää Mikkeliläistä jääurheilua tarjoamalla seuroille ja kuluttajille toimivat ja laadukkaat puitteet.	-	-	-	Kehittämishankkeet etenevät suunnitellusti.

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	572 387,12	630.000	64.5904,9
Tilikauden voitto/tappio	-11.011,16	0	20.000
Osinko	-	-	-
Investoinnit	54.939,15	50.000	40.000
Ulkoisen velka	8.500.004,0	8.166.672	8.166.672
Sisäinen velka	-	-	-
Konsernitilin limiitti	-	-	-
Omavaraisuusaste	-	-	-
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	1	1	1

Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Mikkelin elinvoimaisuus ja vetovoima	sija 17 (2015)	sija 15	EK:n seururanking	ei tietoa käytettävissä
Yritysten toimintaedellytysten ja menestymisen tukeminen	-	4/5	Asiakastyytyväisyys	ei tietoa käytettävissä
Uusien yritysten määrä	noin 140	140	Perustettujen uusien yritysten lukumäärä (yhteistyössä Uusyrittyskeskus Dynamon kanssa)	110

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)*	4.481.429	n. 3.900.000	n. 4.700.000
Tilikauden voitto/tappio	3.121	10.000	10.000
Osinko	-		-
Investoinnit	-		-
Ulkoisen velka	694.516		700.000
Sisäinen velka	1.077.879		1.000.000
Konsernitilin limiitti	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Omavaraisuusaste	10%		10%
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	22/15	32	32

*Sisältää myös liiketoiminnan muut tuotot

Mikkelin opiskelija-asunnot Oy (MOAS)

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Vastaaminen erityisryhmien (opiskelijat ja nuoret sekä myös määräaikaiset tutkijat) asuntojen kysyntään erityyppisellä ja laadukkaalla pienasuntarjonnalla; kalustetut solut, ns. sinkkuyksiöt, ns. joustoyksiöt, perhekaksiot sekä kalustetut ja varustellut lyhytaikaiset asunnot, jotka kaikki kilpailukykyisellä markkinoiden tasoa alemmalla vuokratasolla.	-	-	-	Yhtiön erityisryhmille erityislainsäädännön perusteiden mukaisesti vuokrattavista pien- asunnoista yksiöitä (1h+k/kk/tupakeittiö) oli v 2017 alussa 51,6 % (388 kpl) ja kaksioitakin (2h+k/kk/ tupakeittiö) 44,9 % (337) sekä kolmioita (3h + k) enää 3,5 % (26) . MOAS 7 peruskorjauksessa v. 2017-2018 uusia 45 m2 muutosyksiöitä tulee 8 kpl ja 8 vanhasta solukolmiosta tulee uusia 28 m2 yksiöitä 8 ja 30m2 yksiöitä 8 kpl. Pienempien yksiöiden kilpailutettu lisäkustannus vain 11.400 €/yksiö , joten uutta vastaavan 28 m2 yksin hinnaksi muodostuu vain n. 36000 ja uuden 30 m2 hinnaksi vain n 38000 € ja kuitenkin asunnon vuokratason pysyessä markkinavuokria alemmalla tasolla. Yhtiön kalustettujen ja varusteltujen lyhytaikaisten asuntojen vuokraus mm. lyhytaikaisessa koulutuksessa oleville sekä Mikkelin yliopistokeskuksen ja muille kv. tutkijoille on jatkunut vilkkaana v. 2017 täydentäen yhtiön asuntotarjontaa erityisryhmille yhtiön toimialan mukaisesti.

Tavoite	Lähtö-taso	Tavoite-taso	Mittari	Toteutumaennuste
PTS-suunnitelman mukaisen peruskorjausprojektin toteutus kohtuullisella neliöhinnalla edullisen vuokratason takaamiseksi peruskorjattavissa asunnoissa.	-	-	-	MOAS 7 ensimmäisen vaiheen peruskorjaus (24 asuntoa) valmistunut 26.07.17; keskineliöhinta vain 870 €/m ² sisältäen myös 4 uutta 45 m ² muutopsykiötä vanhoista solukaksioista. Peruskorjattujen uusien asuntojen vuokra ka. 11,96 (9,68 ennen peruskorjausta) . Toisessa vaiheessa v. 2018 peruskorjataan 29 vanhaa solu-asuntoa (2h+k ja 3h +k) sisältäen 20 uutta muutopsykiötä edellä kerrotuin kustannuksin.
Asuntojen käyttöaste	94,0 %	93,55 %	toteutu-ma	92,90 %. Käyttöastetta alentaa arvioitua suurempi solujen kysynnän väheneminen kv. opisk. hakijamäärän laskettua jyrkästi kesällä/syksyllä 2017 (EU- ja ETA-maiden ulkop. kv. opiskelijat/lukukausi-maksu). Edellä olevan käyttöasteen ja mm. kv. opiskelijoiden hakijamäärän vähentyessä ainakin lyhyellä aikavälillä em. lukukausimaksun vuoksi , ei yhtiöllä ole tarvetta uusien opiskelija-asuntojen rakennuttamiseen, ellei yhtiö pysty muuttamaan joidenkin kantakaupungin reuna-alueilla sijaitsevien talojensa asuntojen käyttötarkoitusta esim. normaaleiksi vuokra-asunnoiksi tai myymään niitä. Se vaatisi neuvottelua yhtiön omistajatahon kanssa sekä sijainniltaan sopivan tontin hankintaa tai vuokrausta eli tontin tulisi sijaita kaupungin keskustassa tai yliopistokeskuksen tai XAMK-kampuksen lähellä.
Keskivuokra	ka 10,79 €/as-m ² /kk	ka 10,79 €/as-m ² /kk eli ei vuokran - korotusta 1)	toteutu-ma	10,84 €/as-m ² /kk 01.01.2017 alkaen 1) keskivuokra tarkistunut + 5 snt, joka johtuu pelkästään v. 2016 peruskorjatun MOAS 12 (Saksala) uudesta tarkistetusta vuokrasta. Kaikkien muiden vuokrat pysyneet ennallaan paitsi MOAS 7 v. 2017 peruskorjattujen asuntojen vuokria niin ikään tarkistettu 01.08.2017 alkaen.
Suomalaisten ja kansainvälisten opiskelijoiden asunnonsaanti vs. asuntojen kysyntä/uudet hakijat	67,0 % (v. 2016)	60,00 %	toteutu-ma	70 %

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (milj. euroa)	4,15	4,30	4,10
Käyttöaste %	94,00	93,55	92,90
Tilikauden voitto/tappio	0	0	0
Osinko	0	0	0
Investoinnit (milj. euroa)	0,66	1,1 *	1,0
Ulkoisen velka (milj. euroa)	19,54	20,20	19,15
Sisäinen velka (milj. euroa)	0,87	0,9	0,9
Konsernitilin limiitti	-	-	-
Omavaraisuusaste		8,0	
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	10+2	10 3+2 **)	10 3+1

*) Sis. MOAS 7, Raviradantie 17 (neljä rakennusta/45 asuntoa ja 95 asuntopaikkaa) kahden rakennuksen peruskorjauksen v. 2017-2018 , jossa iso osa solu-asuntoja samalla myös peruskorjataan kysyntää vastaaviksi yksiöiksi. Peruskorjauksen suunnittelu käynnistyi 2016 ja ensimmäinen vaihe vastaanotettu 26.7. ja asukkaat muuttaneet peruskorjattuihin asuntoihin 01.08.2017 alkaen. Toisen vaiheen valmistuttua v. 2018 uusi asuntojakauma on: 53 asuntoa ja 91 asuntopaikkaa.

***) 3 opiskelijaa kesällä (2 ulkoaluetöissä ja 1 toimistolla) sekä lisäksi 2017 kesällä 1 nk. nuori kesämaalari eri maalaustöissä yhtiön kiinteistöissä sekä puu- ja betonipintojen maalauksissa.

Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy toteuttaa investointiohjelman, joka on laadittu yhdessä Etelä-Savon Koulutus Oy:n kanssa ottaen huomioon koulutusjärjestelmässä ennakoitavat muutokset. Investointien vaikutus rahoitusmenoihin on huomioitu vuokrasopimuksissa.	Investointiohjelma olemassa	Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan	Investoinnit	Investointiohjelmassa muutoksia. Tarpeet suuremmat kuin rahoitusvara. Vuokratulot saadaan viiveellä
Yhtiön tavoitteena on tehdä vuosittain nollatulos, koska yhtiön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa eikä toisaalta ole tarkoitus maksaa veroa tuloksesta. Vuoden 2015 alusta lähtien yhtiön vastuulle on siirtynyt myös kiinteistöjen ylläpitotehtävät vuokralaiselta, mikä kasvattaa yhtiön liikevaihtoa ja vastuuta ylläpitotöiden organisoinnista. Yhtiö ostaa kiinteistöhoitopalvelut yksityiseltä palvelutuottajalta.	Nollatulos	Nollatulos	Tuloslaskelma	Suunnitelman mukaan
Koulutuskäytöstä vapautuville tiloille pyritään löytämään uutta käyttöä mahdollisimman nopeasti ja siten turvaamaan yhtiön taloudellinen tilanne. Lähivuosien suurimpana tavoitteena on uudistaa entinen maatalousoppilaitos, Otavan koulutila asumisen, maatalouden harjoittamisen ja yritystoiminnan monipuoliseksi keskittymäksi.	Tiloja vapautuu opetuksen muutoksilla	Löydetään korvaavaa käyttöä	Vuokrasaste	Tiloille löydetään korvaavaa käyttöä. Haaste on muutosinvestointien rahoitus (kassavaikutus). Otavan osalta löydettävä suurempia ratkaisuja talouden tasapainottamiseksi.

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (milj. euroa)	3.807.000	4,0	4.030.000
Tilikauden voitto/tappio	-12.826	0	0
Osinko	0	0	0
Investoinnit (milj. euroa)	1.800.000	1	1.000.000
Ulkoisen velka (milj. euroa)	21.500.000	22	21.000.000
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	0	0	1.000.000
Omavaraisuusaste	24,9	23,0%	26,3%
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	0 0	1 (Kiinteistöpäällikkö Naistingin palkkaamana) 0	0 0

Mikkelin Ravirata Oy

Tulostavoitteet

Tavoite	Lähtötaso	Tavoitetaso	Mittari	Toteutumaennuste
taloudellinen tulos (euroa)	20.000	50.000	tilinpäätös	20.000
kyky maksaa palkintoja/liikevaihto	34%	36%	tilinpäätös	35%
yleisömäärä tapahtumissa yhteensä	33 000	36 000	oma tilastointi	32 000

Tunnusluvut

	TP 2016	TA2017	Ennuste 2017
Liikevaihto (euroa)	2.287.748	1.850.000	1.850.000
Tilikauden voitto/tappio	+75.364	50.000	20.000
Osinko		-	
Investoinnit			
Ulkoisen velka	281.333	234.445	234.445
Sisäinen velka			
Konsernitilin limiitti			
Omavaraisuusaste			
Henkilöstö vakituinen määräaikainen	3	3	3

YIT Kuntatekniikka Oy

Kaupunginvaltuuston päätöksellä 14.11.2016 §133 YIT Kuntatekniikka Oy:n infraliiketoiminta myydään kokonaisuudessaan liiketoimintakaupalla (liikkeen luovutus). Liiketoimintakauppa toteutuu 1.2.2017 mennessä. Liiketoiminta-kaupan jälkeen YIT Kuntatekniikka Oy:n hallituksen toimesta aloitetaan yhtiöön jäävien toimintojen lakkauttamiseen ja lopettamiseen johtavat toimenpiteet. Yhtiön purkautumisen jälkeen (arvio vuoden 2017 aikana) yhtiön varat jaetaan omistusosuuksien suhteessa omistajille. Yhtiölle ei liiketoimintakaupasta johtuen asetettu tavoitteita vuodelle 2017.

Koko kaupungin toteutumisennuste

MIKKELIN KAUPUNKI, Laskennallinen ennuste ja johdon ennuste 1-7/ 2017, ulkoiset ja sisäiset erät

TULOSLASKELMA JA TOTEUTUMISENNUSTE 2017	TP 2016	(Käyttös.) TA 2017	Heinäkuun toteuma 2016	Heinäkuun toteuma 2017	Laskennal. ennuste 2017	Johdon ennuste 2017	Johdon ennuste / TA 2017	Johdon ennuste / TP 2016	Heinä tot. 17/ Heinä tot. 2016
Toimintatuotot									
Myyntituotot	77 886 614	57 707 717	42 437 451	30 659 247	56 193 890	56 700 000	98,3 %	72,8 %	0,0 %
Maksutuotot	20 920 842	5 364 200	10 595 755	2 980 490	5 893 441	6 000 000	111,9 %	28,7 %	28,1 %
Tuet ja avustukset	12 456 839	8 140 421	8 355 143	1 854 047	3 117 766	7 500 000	92,1 %	60,2 %	22,2 %
Muut toimintatuotot	42 341 488	40 125 000	21 309 326	25 654 434	47 518 506	42 925 000	107,0 %	101,4 %	120,4 %
Toimintatuotot yhteensä	153 605 782	111 337 337	82 697 676	61 148 218	112 723 602	113 125 000	101,6 %	73,6 %	73,9 %
Valmistus omaan käyttöön	636 140	378 000	206 732	120 572	289 172	378 000	100,0 %	59,4 %	58,3 %
Toimintakulut									
Henkilöstömenot	152 747 648	100 185 438	87 085 534	53 471 113	91 081 494	99 220 000	99,0 %	65,0 %	61,4 %
Palkat ja palkkiot	115 956 723	74 873 544	69 378 836	40 445 663	68 798 328	74 100 000	99,0 %	63,9 %	58,3 %
Henkilöstösivukulut	36 790 926	25 311 894	17 706 699	13 025 450	22 283 166	25 120 000	99,2 %	68,3 %	73,6 %
Eläkekulut	29 261 660	20 580 185	14 849 041	11 147 761	19 092 116	20 450 000	99,4 %	69,9 %	75,1 %
Muut henkilöstösivukulut	7 529 266	4 731 709	2 857 658	1 877 689	3 191 050	4 670 000	98,7 %	62,0 %	65,7 %
Palvelujen ostot	207 997 646	243 695 833	106 616 844	134 356 357	237 579 659	247 700 000	101,6 %	119,1 %	126,0 %
josta ulkoiset	184 990 686	228 683 335	95 005 068	125 976 562	193 811 212	232 687 502	101,8 %	125,8 %	132,6 %
josta sisäiset	23 006 959	15 012 498	11 611 776	8 379 795	33 631 135	15 012 498	100,0 %	65,3 %	72,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	19 305 801	15 633 086	10 389 859	8 029 385	14 986 592	15 500 000	99,1 %	80,3 %	77,3 %
Avustukset	33 368 027	20 821 400	18 625 200	11 326 111	19 139 676	19 686 400	94,5 %	59,0 %	60,8 %
Muut toimintakulut	35 209 597	29 209 318	18 839 011	17 078 408	29 330 999	29 400 000	100,7 %	83,5 %	90,7 %
Toimintakulut yhteensä	448 628 719	409 545 074	241 556 450	224 261 374	392 118 420	411 506 399	100,5 %	91,7 %	92,8 %
Toimintakate	-294 386 798	-297 829 737	-158 652 041	-162 992 584	-279 105 646	-298 003 399	100,1 %	101,2 %	102,7 %
Verotulot	198 632 500	201 275 000	117 797 287	120 513 827	201 434 901	201 000 000	99,9 %	101,2 %	102,3 %
Valtionosuudet	111 475 766	114 000 000	60 161 324	65 736 315	112 990 633	112 800 000	98,9 %	101,2 %	109,3 %

MIKKELIN KAUPUNKI, Laskennallinen ennuste ja johdon ennuste 1-7/ 2017, ulkoiset ja sisäiset erät

TULOSLASKELMA JA TOTEUTUMISENNUSTE 2017	TP 2016	(Käyttös.) TA 2017	Heinäkuun toteuma 2016	Heinäkuun toteuma 2017	Laskennal. ennuste 2017	Johdon ennuste 2017	Johdon ennuste / TA 2017	Johdon ennuste / TP 2016	Heinä tot. 17/ Heinä tot. 2016
Rahoitustuotot- ja -menot									
Korkotuotot	1 823 300	1 750 000	939 932	990 239	1 975 697	1 750 000	100,0 %	96,0 %	105,4 %
Muut rahoitustulot	5 585 777	4 530 000	1 470 859	2 250 466	16 452 114	7 930 000	175,1 %	142,0 %	153,0 %
Korkokulut	882 279	1 550 000	507 641	391 286	826 087	950 000	61,3 %	107,7 %	77,1 %
Muut rahoituskulut	3 181 573	2 700 000	1 253 891	1 392 782	3 390 374	3 400 000	125,9 %	106,9 %	111,1 %
Rahoitustuotot (ja -kulut) yhteensä	3 345 225	2 030 000	649 259	1 456 637	14 211 349	5 330 000	162,6 %	159,3 %	224,4 %
Vuosikate	19 066 693	19 475 263	19 955 829	24 714 195	49 531 238	21 126 601	108,5 %	110,8 %	123,8 %
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunnitelman mukaiset poistot	17 387 217	19 200 000	10 585 813	9 641 242	15 655 783	19 200 000	100,0 %	110,4 %	91,1 %
Arvonalentumiset	0								
Poistot ja arvonalentumiset yht.	17 387 217	19 200 000	10 585 813	9 641 242	15 655 783	19 200 000	100,0 %	110,4 %	91,1 %
Satunnaiset tuotot ja kulut									
Satunnaiset tuotot	0				0				
Satunnaiset kulut									
Satunnaiset tuotot ja kulut yht.	0				0				
Tilikauden tulos	1 679 476	275 263	9 370 015	15 072 954	33 875 455	1 926 601			
Poistoeron muutos	317 539	45 000	365 570	484 658		45 000			
Varausten muutos						-1 500 000			
Rahastojen muutos									
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 997 015	320 263	9 735 586	15 557 612	33 875 455	471 601			

Investointien toteutuminen ja ennuste

Investointien seuranta 31.7.2017

KAUPUNKI	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
<u>KIINTEÄ OMAISUUS</u>						
Maa- ja vesialueet	3 600		3 600	5 794	-2 194	5 700
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT	2 000		2 000	2 406	-406	2 600
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT	-250		-250	-38	-212	-250
Maanjalostuksen yhteydessä tapahtuvat rakennusten purkukustannukset	-250		-250	0	-250	-250
Rakennusten myynti (voitto)	2 100		2 100	3 426	-1 326	3 600
<u>TALONRAKENNUSINVESTOINNIT</u>	-11 325		-11 325	-4 960	-6 365	-9 965
Liikelaitokset						
Otavan opiston asuntolan korjaus	-500		-500	-434	-66	-450
Sivistystoimi						
Rantakylän koulu (peruskorjaus ja laajennus)						
<i>Rakennusprojekti</i>	-6 250		-6 250	-2 723	-3 527	-5 250
<i>Koneet ja kalusteet (opetus)</i>	-450		-450		-450	0
Anttolan yhtenäiskoulu (sis. 50 t irtaimistoa)	-300		-300	-18	-282	-200
Ihastjärven koulun jatkokäyttö/ siirto						
Tuppuralan koulun korjaustyöt						
Moision koulun vanhan osan korvaaminen uudisrakennuksella	-100		-100	-48	-52	-100
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi						
Naisvuoren uimahallin peruskorjaus, MENOT	-1 850		-1 850	-1 813	-37	-2 200
Naisvuoren uimahallin peruskorjaus, TULOT	500		500	400	100	560
Suomenniemen entisen koulun muutostyöt (kunnantalon toiminnot)	-350		-350	-197	-153	-350
Mikaelin kunnostus	-50		-50	0	-50	-50
Teatterin peruskorjaus						
Sotahistoriakeskukseen perustaminen (suunn.)	-150		-150	-4	-146	-150
Siilokorttelin tontin kunnostus ja pysäköintiratkaisu	-1 000		-1 000	-86	-914	-1 000
Taidemuseon korjaus tai uuden rakentaminen				0		
Sosiaali- ja terveystoimi						
ESPER- hanke vaihe 1 (rahoitusratkaisu)	-155		-155		-155	-155
Julkiset rakennukset						
Sotakoulu, Ristiina	-50		-50	-37	-13	-50
Naisvuoren väistö- ja suojatila	-150		-150	0	-150	-170
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt						
<i>Koulu- ja esiopetus</i>	-100		-100	0	-100	-100
<i>Sosiaali- ja terveystoimi</i>	-50		-50	0	-50	-50
<i>Julkiset rakennukset</i>	-50		-50	0	-50	-50
Kiinteistöjen rakennusautomaatiojärjestelmien uudist. MENOT	-150		-150	0	-150	-80
Kiinteistöjen rakennusautomaatiojärjestelmien uudist. TULOT	50		50	0	50	50
Rakennusten suunnittelumääräraha	-50		-50	0	-50	-50
Energiataloudelliset investoinnit MENOT	-150		-150	0	-150	-150
Energiataloudelliset investoinnit TULOT	30		30	0	30	30

KAUPUNKI	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
Rakennukset tulot	580		580	400	180	640
Rakennukset menot	-11 905		-11 905	-5 360	-6 545	-10 605
Rakennukset netto	-11 325		-11 325	-4 960	-6 365	-9 965
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-7 315		-7 315	-2 528	-4 544	-7 272
Satamalahden kehittäminen, strateginen projekti	-500		-500	0	-500	-500
Kirkonvarkaudn asuinalue sis. asuntomessualue, strateginen projekti	-750		-750	-653	-97	-750
VT 5 kaupungin kohta, kaupungin osuus	-300		-300	-454	154	-300
Vt5 yhteysväli Mli Juva, kaupungin osuus	-1 000		-1 000	-154	-846	-1 000
Sairaalakampuksen rakentamisen tukeminen, katujärjestelyt (Mannerheimintie), katu	-150		-150	-102	-48	-150
Raviradan alueen katu- ja pys.järjestelyt MENOT	-1 400		-1 400	-740	-660	-1 400
Kadut (työohjelma vahvistetaan käyttösuunnitelman yhteydessä)	-1 000		-1 000	-231	-769	-1 000
<i>Kadut saneeraus</i>				-206		
<i>Hulevesi</i>						
<i>Kevytliikenne</i>				-20		
<i>Liikenneturvallisuus</i>						
<i>Asuntoalueiden viimeistely</i>						
<i>Teollisuusalueiden kunnallistekniikka</i>						
<i>Pienet järjestelyt</i>				-1		
<i>Suunnitteluhankkeet</i>				-5		
Kadut (yritys- ja asuinrakentamisen tukeminen)	-500		-500	0	-500	-500
Hanhijoen KVL silta välillä Lukio - Areena	-50		-50	0	-50	-50
Ruutukaavakeskustan kehittäminen	-50		-50	0	-50	-50
Savilahden rannan yhtenäinen kevytväylä						
Mannerheimintie (silokortteli)	-100		-100	0	-100	-100
Suomenniemen keskusta- Kauriansalmi, kevyenliikenteen väylä, kaupungin osuus						
Katuvalojen ohjausyksiköt, uusiminen	-50		-50		-50	-50
Puistot ja leikkipaikat (työohjelma vahvistetaan käyttösuunnitelman yhteydessä)	-300		-300	-156	-144	-300
Urheilupuiston koulun piha	-50		-50	0	-50	-50
Kaihun matkailualueen (sis. Mlipuisto) ja Pursialankadun kehittäminen	-100		-100	-3	-97	-100
Satamien kunnostukset (työohjelma vahvistetaan käyttösuunnitelman yhteydessä)	-150		-150	-121	-29	-150
Uimarantojen kunnostukset	-40		-40	-12	-28	-40
Lentoasema, MENOT	-150		-150	0	-150	-250
Lentoasema, TULOT				243		243
Luovutettavien yritystonttien kunnostus (Tusku, messuparkki)	-150		-150		-150	-150
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus (työohjelma vahvistetaan käyttösuunnitelman yhteydessä)	-125		-125	-13	-112	-125
Urheilupuiston kenttälajien suorituspaikkojen saneeraus, MENOT	-500		-500	-132	-368	-650
Urheilupuiston kenttälajien suorituspaikkojen saneeraus, TULOT	100		100	0	100	150
Kiinteät rakenteet ja laitteet tulot	100		100	243	100	393
Kiinteät rakenteet ja laitteet menot	-7 415		-7 415	-2 771	-4 644	-7 665
Kiinteät rakenteet laitteet netto	-7 315		-7 315	-2 528	-4 544	-7 272

KAUPUNKI	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
<u>IRTAIN OMAISUUUS</u>	-100		-100	0	-100	-100
Mikkelin kyläverkko-hanke MENOT	-600		-600	0	-600	-600
Mikkelin kyläverkko-hanke TULOT	500		500	0	500	500
Koneet ja kalusto						
Sosiaali- ja terveystoimi, TULOT				645	-645	645
Keskushallinto/ruoka- ja puhtauspalvelut	-75		-75	-20	-55	-75
Sivistystoimi (opetus, kulttuuri, nuoriso ja liikunta)	-900		-900	-95	-805	-900
<i>Opetuslautakunta</i>				-80		
<i>Kulttuuri, nuoriso ja liikunta lautakunta</i>				-15		
Tekninen toimi	-100		-100	-18	-82	-100
Koneet ja kalusto tulot	0		0	645	-645	645
Koneet ja kalusto menot	-1 075		-1 075	-133	-942	-1 075
Koneet ja kalusto netto	-1 075		-1 075	512	-1 587	-430
<u>ARVOPAPERIT JA OSUUDET</u>	-1 800		-1 800	-3 200	1 400	-2 000
Osakkeet ja osuudet						
Osakkeiden hankinta	-3 000		-3 000	-3 200	200	-3 200
Osakkeiden myynti	1 200		1 200	0	1 200	1 200
<u>YHTEENSÄ KAIKKI</u>						
TULOT	6 480		6 480	7 119	-639	9 578
MENOT	-24 495		-24 495	-11 502	-12 993	-23 645
NETTO	-18 015		-18 015	-4 383	-13 632	-14 067

TASEYKSIKKÖ JA LIIKELAITOKSET

ETELÄ-SAVON PELASTUSLAITOS	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	118		118	69	49	118
MENOT	-965		-965	-402	-563	-965
NETTO	-847		-847	-333	-514	-847
OTAVAN OPISTO	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	0		0			0
MENOT	-15		-15	-15	0	-15
NETTO	-15		-15	-15	0	-15
VESILIIKELAITOS/KUNNALLISTEKNIikka JA LAITOSINVESTOINNIT	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT						
MENOT						
<i>Laitteinvestoinnit</i>	-1 035		-1 035	-153	-882	-400
<i>Puhdistamot</i>	-400		-400	-426	26	-800
<i>Verkosto</i>	-1 680		-1 680	-879	-801	-2 800
NETTO	-3 115		-3 115	-1 457	-1 658	-4 000

VESILIIKELAITOS/METSÄ-SAIRILAN PUHDISTAMO	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	500		500		500	500
MENOT	-9 000		-9 000	-6 914	-2 086	-8 000
NETTO	-8 500		-8 500	-6 914	-1 586	-7 500
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Ilman Metsä-Sairilan puhdistamo)	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	6 598		6 598	7 188	-590	9 696
MENOT	-28 590		-28 590	-13 376	-15 214	-28 625
NETTO	-21 992		-21 992	-6 188	-15 804	-18 929
Poistotaso	19 000		19 000		19 000	19 000
Ero	-2 992		-2 992	-6 188	3 196	71
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Metsä-Sairilan puhdistamo mukana)	TA 2017	LMR 2017	TA + LMR 2017	TOT 7/2017	EROTUS	TOT. ENNUSTE
TULOT	7 098		7 098	7 188	-90	10 196
MENOT	-37 590		-37 590	-20 290	-17 300	-36 625
NETTO	-30 492		-30 492	-13 102	-17 390	-26 429

E-S Pelastuslaitoksen investointien kuntaosuudet kirjataan käyttötalouteen. Tuloissa on vain avustukset.

Rahoituslaskelma

Tuhansina euroina

	TP 2016	TA 2017	Ennuste 07/2017
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	19 066	19 475	21 126
Tulorahoituksen korjaukset	-3 605	-3 020	-6 516
Toiminnan rahavirta yhteensä	15 461	16 455	14 610
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-28 481	-37 590	-36 625
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 285	1 798	2 033
Käyttöomaisuuden myyntitulot	3 374	5 300	8 163
Investointien rahavirta yhteensä	-23 823	-30 492	-26 429
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 362	-14 037	-11 819
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-50		
Antolainasaamisten vähennykset	9 188	2 500	1 000
Antolainauksen muutokset yhteensä	9 138	2 500	1 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	35 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 101	-21 000	-21 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 352	-520	-4 359
Lainakannan muutokset yhteensä	17 547	13 480	4 641
Oman pääoman muutokset	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	361		
Vaihto-omaisuuden muutokset	-1 348		
Saamisten muutos	-8 690		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 090	150	150
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-10 765	150	150
Rahoituksen rahavirta	15 921	16 130	5 791
Rahavarojen muutos	7 559	2 093	-6 028

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017
Lainamäärä*	200 700	205 341	205 341
Lainamäärä/ asukas*	3 683	3 768	3 768
Investointien omahankintameno, teur	27 196	35 792	34 592
Investointien tulorahoitus %	70 %	54 %	61 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	49 %	36 %	39 %

* Mikkelin asukasluvu 31.12.2016

54 494

Valtuustoon nähden sitovat erät

Toimialojen määrärahojen toteutuminen ja ennuste

TALOUSARVIO 2017

1 000 euroina	TA2017			Toteutumaennuste heinäkuu 2017			Toteutumaennuste- TA poikkeama heinäkuu 2017		
	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate
Keskusvaalilautakunta		138	-138		138	-138	0	0	0
Tarkastuslautakunta		86	-86		86	-86	0	0	0
Kaupunginvaltuusto		226	-226		226	-226	0	0	0
Konsernipalvelut	20 847	50 443	-29 596	20 847	51 043	-30 196	0	-600	-600
Muu konsernipalvelut	10 804	40 464	-29 660	10 804	41 064	-30 260	0	-600	-600
Ruoka- ja puhtauspalvelut	10 043	9 979	64	10 043	9 979	64	0	0	0
Ympäristölautakunta	947	2 082	-1 135	947	2 082	-1 135	0	0	0
Sosiaali- ja terveyslautakunnat	0	179 000	-179 000	0	182 162	-182 162	0	3 162	-3 162
Tuotantolautakunta (Mikkeli)									0
Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terv.palvelut									
Etelä-Savon sairaanhoitopiirin laskutus		179 000	-179 000		182 162	-182 162		3 162	-3 162
Seudullinen sosiaali- ja terveystk.									
Sivistystoimi yhteensä	7 647	106 243	-98 596	7 704	105 351	-97 647	57	-892	949
Kasvatus- ja opetuslautakunta	5 349	89 041	-83 692	5 357	88 237	-82 880	8	-804	812
Kulttuuri-, liikunta- ja	2 298	17 202	-14 904	2 347	17 114	-14 767	49	-88	137
Tekninen lautakunta	40 535	35 191	5 345	40 561	35 106	5 455	26	-85	110
Muu Tekninen lautakunta	8 397	18 308	-9 911	8 423	18 279	-9 856	26	-29	55
Tilakeskus	32 138	16 882	15 256	32 138	16 827	15 311	0	-55	55
Maaseutu- ja tielautakunta	5 567	7 849	-2 282	4 645	6 950	-2 305	-922	-899	-23
Rakennuslautakunta	1 695	1 482	213	1 820	1 425	395	125	-57	182
Kaupunki yhteensä	77 238	382 742	-305 504	76 524	384 569	-308 045	-714	1 827	-2 544

TALOUSARVIO 2017

1 000 euroina	TA2017			Toteutumaennuste heinäkuu 2017			Toteutumaennuste- TA poikkeama heinäkuu 2017		
	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate
Otavan Opiston liikelaitos	5 800	5 793	7	4 696	5 241	-545	-1 104	-552	-552
Etelä-Savon pelastuslautakunta	16 791	15 859	932	16 791	15 859	932	0	0	0
Mikkelin Vesiliikelaitos	11 886	5 152	6 734	12 050	5 367	6 683	164	215	-51
Liikelaitokset ja pelastus yht.	34 477	26 804	7 673	33 537	26 467	7 070	-940	-337	-603
<i>Mikkelin kaupunki yhteensä</i>	111 715	409 546	-297 830	110 061	411 036	-300 975	-1 654	1 490	-3 144

Konsernipalvelut

Konsernipalveluiden tehtävänä on tukea päätehtäväalueiden ja liikelaitoksien ja taseyksikön tuloksellista toimintaa ja seurata asetettujen tavoitteiden toteutumista. Konsernipalvelut tuottavat johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa varten ajantasaista tietoa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista. Konsernipalvelut tuottavat toimialoille keskitetyt tukipalvelut. Konsernipalvelut sisältää hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut sekä ruoka- ja puhtauspalvelut.

Palvelusuunnitelma

Hallintopalvelut tuottaa hallinnon tukipalveluita, toteuttaa ja kehittää työllisyys-, koulutus- ja asumispalveluita, vastaa kaupunkimarkkinoinnista ja kehittää koko kaupungin monikanavaista asiakaspalvelukeskusta yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Sähköisten asiointipalvelujen kehittämistä jatketaan vakiinnuttamalla Lupaus 2016-ohjelman toiminta kaupungin toiminnaksi. *Talouspalvelut* toteuttaa tasapainoiseen kasvuun tähtääviä ohjelmia yhteistyössä toimialojen kanssa, tuottaa talous- ja tietohallinnon sekä hankinnan tukipalveluita, koordinoi kaupunkistrategian toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, vastaa seutuhallinnon valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä sekä tukee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä omistajaohjauksen valmistelua ja toimeenpanoa. *Henkilöstöpalvelut* toteuttaa henkilöstöstrategiaa Henkilöstöohjelman 2017- 2020 mukaisesti tukemalla johdon, esimiesten ja koko henkilöstön työtä sekä tavoitteiden saavuttamista läpi kaupungin organisaation. *Ruoka- ja puhtauspalvelut* toteuttaa palvelusopimuksien mukaista toimintaa.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Koskee kaikkia indikaattoreita	Varmistaa laadukkaan henkilöstön saatavuus (rekrytointien oikea kohdistuminen), tukea toimialoja kehittämistyössä, huolehtia esimiesten osaamisesta (verkostot ja tiedolla johtaminen)	Henkilöstöpalvelut	Osana palvelukehitysprosessia on kuvattu rekrytoinnin nykytila ja tavoitetila. Rekrytointi on keskitetty henkilöstöpalveluihin ja KuntaRekry –järjestelmän pääkäyttäjäpalvelu otetaan omaksi toiminnaksi 1.1.2018 lukien. Keskitettyjen rekrytointipalvelujen tavoitetilaa ei ole vielä täysin saavutettu, mutta palvelualueita on tuettu osaavan henkilöstön rekrytoinnissa ja laadukkaassa rekrytointiprosessin läpiviemisessä. Johtamis- ja esimiesvalmennuksen osalta on jätetty tietopyyntö valmennuskumppanin valintaa varten. Kuukausittaisia tietoisu –tyyppisiä infoja on edelleen jatkettu pääosin virtuaalisina. Verkostojohtaminen on osa johtamisjärjestelmää ja otetaan osaksi strategian päivitystä syksyllä 2017. Kehityskeskustelukäytänteitä on päivitetty v. 2017 alkupuolella ja keskeisenä osana keskusteluja on osaamisen kehittäminen. Osaamiskartoitustyökalun työstäminen on työn alla. Ennakoiva osaamisen kehittäminen on olennainen osa henkilöstösuunnitteluprosessia. V.

			2017 on otettu käyttöön Mikkelin kaupungin perehdyttämiskonsepti.
Sairastuvuusindeksi	Käyttöön otetaan Sydänmerkki-ateriat	Ruoka- ja puhtauspalvelut/palvelujohtaja	Reseptiikan tuotekehitystä on tehty ja haettu Sydänliitolta merkin käyttöoikeutta. Tarvittava henkilöstön koulutus asiasta on suunniteltu, toteutetaan elokuussa.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, %-osuus: tavoite 7,5 %	Kehittämiskumppanuussopimus astui voimaan 4/2014. Kumppanuussopimuksen toimeenpano edellyttää useita toiminnallisia parannuksia ja muutoksia mm. asiakasohjauksessa.	Hallintopalvelut/työllisyyspalvelut, kehityspäällikkö	Toteutunut työllisyysohjelman mukaisesti. Työllisyysohjelman toteutumisesta on tehty erillinen seuranta.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Osaavan työvoiman saatavuus ja Mikkelin mainekuvan kehitys	Työnantajamielikuvan systemaattinen kehittäminen. Voidaan mitata esim. oppilaitosyhteistyön määrällä, medianäkyvyyden määrällä (liittyen työnantaja-asioihin), tilaisuuksiin (messut, rekrytahtumat) osallistumisien ja järjestämisien määrällä sekä työnantajaimagotutkimuksella.	Henkilöstöpalvelut/henkilöstöjohtaja, talouspalvelut/strategia- ja kehityspäällikkö	Rekrytointiprosessin uudistaminen on meneillään osana henkilöstöpalvelujen kesittämisestä. Keskeisenä tavoitteena on työnantajaimagon ja houkuttelevuuden parantaminen laadukkaalla ja modernilla rekrytointiprosessilla. Oppilaitosyhteistyön käynnistäminen on v. 2018 tavoitteena. Tähän nivoutuu myös kesätyöntekijöiden rekrytointiprosessin siirtäminen työllisyyspalveluista henkilöstöpalveluihin, jossa yhteydessä kesätyö tulee osaksi opiskelijoiden ammatillisten opintojen harjoittelujaksoja. Henkilöstöpalvelujen henkilöstöresurssia vahvistetaan rekrytointin tehtävissä 1.1.2018 lukien.
Mikkelin mainekuvan kehitys	Sydänmerkki-aterian käyttöönotto Rasvattoman luomumaidon käyttöönotto ensimmäisenä kutsuna Suomessa	Ruoka- ja puhtauspalvelut/palvelujohtaja	Sydänmerkki-aterian käyttöönotto valmisteltu. D-vitamiinoitu, homogenoitu, suurkeittiöpakkauksiin pakattu rasvaton luomumaito tulee myyntiin syyskuussa.
Kaupunkistrategian toimeenpano			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Työpaikkakehitys sekä Mikkelin väkiluvun kehitys	SOLMU-hankkeella 300 uutta asukasta seudulle hankkeen aikana.	Kehityspäällikkö, SOLMUn projektipäällikkö	Yhteensä 273 ajalla elokuu 2013-toukokuu 2017
	Etelä-Savon alueella tuotetun tai jatkojalostetun ruoan ja elintarvikkeiden ostomäärän lisääminen	Ruoka- ja puhtauspalvelut/palvelujohtaja	Lähiuuan ostoon on käytetty 28,1 % elintarvikehankintoihin käytetyistä euroista. Määrä on samalla tasolla kuin v. 2016.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuualue toimialalla	Toteutuma
Ekologinen jalanjälki	Kehitetään sähköisiä asiointipalveluita, jatketaan sähköisten kokouskäytäntöjen käyttöön ottoa sekä etäpalvelun mahdollisuuksia sisäisessä ja ulkoisessa asiakaspalvelussa.	Hallintopalvelut, talouspalvelut	Lupaus2016- ohjelman tavoitteiden toteuttamista on jatkettu osana kaupungin perustoimintaa.
	Käyttöön otetaan rasvaton luomumaito. Pesu- ja puhdistusainehankinnan kilpailutus, jossa valintakriteereinä mm. ympäristöystävällisyys.	Ruoka- ja puhtauspalvelut/palvelujohtaja	D-vitamiinoitu, homogenoitu, suurkeittiöpakkauksiin pakattu rasvaton luomumaito tulee myyntiin syyskuussa. Pesu- ja puhdistusainekilpailutuksen valmistelu on aloitettu.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuualue toimialalla	Toteutuma
Rakennetun ympäristön laatu	Työsuojelu mukaan tilojen korjaamiseen ja suunnitteluun ennakoivasti	Henkilöstöpalvelut/ työsuojelu	Työsuojelu on ollut seurantakaudella mukana erityisesti sisäilmakohteiden vaatimien toimenpiteiden suunnittelussa yhteistyössä tilakeskuksen kanssa. Akutteina kohteina mm. Urheilupuiston koulu, Kalevankankaan päiväkot, virastotalo sekä pelastustoimen käytössä olevia tiloja.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuualue toimialalla	Toteutuma
Sisäilmaongelmaisten rakennusten määrä	Kiinteistöjen sisäilmaan vaikuttavien tekijöiden kuvaamisen jatkaminen ja vastuualueiden määrittäminen erityisesti uudisrakennus- ja korjauskohteiden loppusiivouksessa	Ruoka- ja puhtauspalvelut/palvelujohtaja	Ruoka- ja puhtauspalveluiden siivousta tekevä henkilöstölle sekä esimiehille on järjestetty koulutus sisäilmaongelmien aiheuttajista ja siivouksen vaikutusmahdollisuuksista siihen. Tilakeskuksen kanssa aloitettu vastuualueiden määrittäminen erityisesti uudisrakennus- ja korjauskohteiden loppusiivouksessa.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkelissä, Hirvensalmella, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Pertunmaalla.

Palvelusuunnitelma

Palveluja tuotetaan ensisijaisesti ympäristöpalvelujen toimintaa säätelevien lakien ja asetusten mukaisesti. Lisäksi resurssien puitteissa toteutetaan erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella ympäristöpalvelusopimuksen mukaisesti. Ympäristöpalvelut osallistuu myös erilaisiin ympäristöntilaa koskeviin selvityshankkeisiin ja yhteisselvityksiin muiden tahojen kanssa. Yhteisselvityksenä toteutetaan esimerkiksi ilmanlaadun seuranta yhdessä Pieksämäen ja Savonlinnan kaupunkien kanssa.

Vesistöseurannat on kohdistettu pääsääntöisesti sellaisiin asutuksen läheisyydessä sijaitseviin vesistöihin, joilla on virkistyskäyttöarvoa mutta joilla ei muutoin ole vesistön tilan seuranta. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toiminta-alueen laajuus ja vesistöjen suuri määrä huomioon ottaen seurannassa olevien vesistöjen verkosto ei ole riittävän kattava. Vesistöseuranta pyritään kuitenkin ulottamaan toimialueen jokaisen kunnan alueelle resurssien sallimissa puitteissa. Tavoitteena on vesistöseurannan laajentaminen.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut hallinnoi koko Etelä-Savon maakunnan alueella toimivaa OMAVESI –hanketta, joka tarjoaa haja-asutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajille puolueetonta ja maksutonta jätevesineuvontaa. Hanke alkoi lokakuussa 2016 ja päättyi keväällä 2018.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut valmistautuu vuoden 2019 maakuntaudistukseen, jonka myötä ympäristöterveydenhuolto (yleinen terveystarkastus ja eläinlääkintähuolto) ovat siirtymässä maakunnalliseksi toiminnaksi, kun taas ympäristönsuojelu on jäämässä kuntiin. Kunnat voivat kuitenkin jatkaa seudullista toimintaa ympäristönsuojelun osalta. Keväällä 2017 on valmistunut maakunnan ympäristöterveydenhuollon valmisteluryhmän väliraportti. Raportti sisältää esityksen maakunnallisesta ympäristöterveydenhuollosta. Tämän hetkisen tiedon mukaan maakuntaudistus siirtyy ainakin vuodelle vuoden 2020 alkuun, minkä takia kehittämistyötä on syytä jatkaa myös yhteisenä yksikkönä ympäristönsuojelun kanssa.

Kuluttajaturvallisuuslain mukainen valvonta on siirtynyt turvallisuus- ja kemikaaliviranomaiselle (Tukes) 1.5.2016 lähtien. Uutena tehtävänä Mikkelin seudun ympäristöpalvelut on sai maa-ainelain mukaiset tehtävät 1.7.2016 alkaen, kun ympäristönsuojelu- ja maa-ainelain muutoksen seurauksena maa-ainelupien ja ympäristölupien käsittely yhdistyi, ja maa-ainelupien käsittely ja valvonta siirtyivät kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lakimuutoksen myötä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen valvottavaksi siirtyi noin 180 maa-ainekohdetta. Vuosittain uusia maa-ainelupahakemuksia tulee vireille keskimäärin 20 kpl. On arvioitu, että tehtävän hoitamiseen tarvittava henkilöresurssin tarve on noin 1 htv. Henkilöresurssija saatiin lisää 0,2 htv, kun osittain terveystarkastajana (20%) toiminut ympäristötarkastaja siirtyi kokonaan ympäristötarkastajaksi. Ennen lakimuutosta vireille tulleet lupahakemukset käsitteli Mikkelin osalta kaupunkisuunnitteluyksikön kaavoitusinsinööri. Vuonna 2017 (1-7) uusia maa-ainelupahakemuksia on käsitelty 8 ja ympäristölupahakemuksia 9. Maa-ainekohteita on tarkastettu noin 100. Tehtävämäärän lisääntymisestä huolimatta lupahakemusten käsittelyn tavoiteaika on ollut 6 kk.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Tupakointi päivittäin (% osuus)	Tupakanmyynnin lainmukaisuuden valvonta	Terveystarkastus, terveystarkastajan johtaja, terveystarkastaja	Vähittäis- ja tukkumyyntilupia 144 kpl. Tarkastuksia 17 kpl.

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käyttö 4.1) Kävijämäärät omissa ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa	Urpolan luontokeskuksessa järjestetyt tapahtumat ja Urpolan luontokeskuksen kävijämäärien lisääminen Uimarantojen ja uimaveden laadun valvonta	Ympäristönsuojelu, ympäristöpäällikkö, ympäristötarkastaja Ympäristöterveydenhuolto, terveystarkastajan johtaja	Luontokeskuksella tapahtumia yht. 4, lisäksi luontokerho ja luontopäiväleiri. Kesän 2017 aikana kävijämäärä ylitti ensimmäisen kerran 3000 kävijän rajan.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Kaupungin mainekuvan kehitys	Laadukkaat, hyvin toimivat palvelut ja ilmoitusten ja lupien kohtuulliset käsittelyajat (luvat 4-6 kk ja ilmoitukset 1 kk). Kaikki keskeiset ilmoitukset ja lupahakemukset täytettävissä sähköisesti vuonna 2017.	ympäristöpalvelujen johtaja, ympäristöpäällikkö, koko henkilöstö	Luvat käsitellään joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta tavoiteajassa. Ilmoitukset käsitellään tavoiteajassa. Sähköinen asiointi (Lupapiste ja sähköisesti täytettävissä olevat lomakkeet) on käytössä. Sähköinen e-lomake ollaan ottamassa käyttöön.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Asukkaiden koulutustaso: tutkinnon suorittaneiden %-osuus	Yhteistyö Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa, harjoittelupaikkojen ja opinnäytetöiden ohjaaminen.	ympäristöpalvelujen johtaja, ympäristöpäällikkö	Ympäristöterveydenhuollossa on työskennellyt 3 terveystarkastajaharjoittelijaa ja vuonna 2017 on valmistunut 1 ja tekeillä 1 opinnäytetyö. Ympäristönsuojelussa on työskennellyt 4 ympäristönsuojeluharjoittelijaa ja valmistunut 1 ja tekeillä 1 opinnäytetyö.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Vesistöistä hyvässä kunnossa olevien luokiteltujen vesimuodostumien määrä (%-osuus)	<p>Tehostetaan hajajäteasetuksen (209/2011) laillisuusvalvontaa ja suunnataan käytössä olevia resursseja riskiperusteisesti valituille alueille (tavoitteena 150 tarkastuskäyntiä vuonna 2017).</p> <p>Tehostetaan jätelain (646/2011) valvontaa mm. edistämällä jätelain 143 §:n tarkoittaman rekisterin kokoamista asiakaskuntiin.</p> <p>Osallistutaan aktiivisesti vesihuollon kehittämissuunnitelmien laadintaan ja valvotaan järjestettyyn vesihuoltoon liittymistä.</p> <p>Osallistutaan vesienhoidon suunnitteluun ja suunnitelmien toimeenpanon edistämiseen.</p> <p>Seurataan ympäristön tilaa resurssien mahdollistamissa rajoissa ja keskitetään seuranta vesienhoitosuunnitelmissa määriteltyihin painopistealueisiin.</p>	Ympäristöpäällikkö, ympäristöpalvelujen johtaja, ympäristösuunnittelija, ympäristötarkastaja	<p>Haja-asutusalueiden jätevesien osalta valvontaa on kohdistettu Kangasniemen kiinteistöveroprojektin kartoitusalueille, jotka sijaitsevat Rauhajärven ja Kyyveden lounaisosan lähivaluma-alueella. Rauhajärvi purkaa vedet Läsäkosken kautta Puulan pohjoispään Vuojašelälle. Yhteistoiminta kiinteistöveroprojektin kanssa tehostaa valvontaa ja laskee valvonnan kiinteistökohtaista kustannusta. Samalla kerätään tietoa kiinteistön tyhjennettävistä lietetiloista jätelain 143 §:n tarkoittaman rekisterin ylläpitämiseksi.</p> <p>Järjestettyyn vesihuoltoon liittymistä on valvottu erityisesti Hirvensalmen veden ja Salapirkon vesiosuuskuntien alueita. Lisäksi tietokantaa haja-asutusalueiden kiinteistöjen vesihuoltovarusteista päivitetään jatkuvasti vesiosuuskunnilta saaduilla osakkuus- ja liittymätiedoilla, mikä tukee valvontatoimien kohdentamista.</p> <p>Ympäristöpalvelut osallistuu vesienhoidon yhteistyöryhmän ja hoitoaluekohtaisten hoitotoimia suunnittelemien työryhmien toimintaan. Vuonna 2017 vesienhoidon suunnitteluun on osallistuttu erityisesti Kyyveden hoidon osalta Kyyveden kalataloudellisen käyttö- ja hoito-ohjelman kautta. Mikkelin alapuolisen Saimaan hoitoalueen osalta hoitoon on osallistuttu YMMV (ympäristömonitoroinnista myyntivaltti) -hankkeen ohjausryhmä- sekä työryhmätyön kautta. Hanketta hallinnoi Miksei.</p> <p>Vuonna 2017 Ympäristöpalvelujen vesistöseuranta on kohdistunut pääsääntöisesti sellaisiin asutuksen läheisyydessä sijaitseviin vesistöihin, joilla on virkistyskäyttöarvoa mutta joilla ei muutoin järjestetä vesistön tilan seurantaa (mm. Mikkelin Likolampi, Kaituenlampi ja Säynätlampi, Otavan Kotalahti, Puulan Syvälampi ja Mäntyharjun Pyhävesi).</p>
Luokitelluista pohjavesimuodostumista hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien muodostumien osuus (%)	<p>Osallistutaan Mikkelin seudun pohjavesialueiden suojelun yhteistyöryhmän toimintaan (pohjavesityöryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuonna 2017).</p> <p>Pohjavesien suojelu huomioidaan osana normaalia viranomaistehtävien hoitoa.</p>	Ympäristöpäällikkö, ympäristöpalvelujen johtaja, ympäristösuunnittelija, tarkastajat	<p>Pohjavesien suojelun yhteistyöryhmän kokous järjestetään lokakuun alussa 2017.</p> <p>Ympäristöpalvelut on valmistellut Mikkelin osallistumista EU:n Kaakkois-Suomi –Venäjä rahaston hankkeeseen, jossa aiheena on ilmastonmuutos ja vesihuollon turvaaminen kaupunkialueilla. Hanketta hallinnoi GTK.</p> <p>Mikkelin osalta hankkeen kohdealueena on Hanhikankaan pohjavesialue. Pohjavesien suojelu on osa normaalia viranomaistehtävien hoitoa.</p>

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Kasvihuonekaasupäästöt (t CO ₂ -ekv./as)	Mikkelin ilmasto- ja energiastrategian toteuttaminen ja seuranta	Ympäristöpäällikkö, ympäristötarkastaja, koko henkilöstö	Kasvihuonepäästöjä seurataan vuosittain. Ympäristöpalvelut tilaa vuosittain Benviroc Oy:ltä kasvihuonekaasupäästöistä raportin, jossa kasvihuonekaasupäästöt on eroteltu sektoreittain (esim. maatalous, metsätalous, liikenne, jätehuolto jne.). Vuonna 2016 kasvihuonekaasupäästöt olivat 5,1 t CO ₂ -ekv./as.). Ilmasto- ja energiastrategian indikaattoreita seurataan säännöllisesti.
Ekologinen jalanjälki (gha / as)	Mikkelin kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian toteuttaminen ja seuranta	Ympäristöpalvelujen johtaja, ympäristöpäällikkö, koko henkilöstö	Ympäristöpalvelut on selvittänyt Mikkelin ekologisen jalanjäljen laskemisen toteutustapaa ja kustannuksia ja esittänyt asian ympäristöohjelman johtoryhmälle. Esitys ei johtanut työn tilaamiseen. Ekologista jalanjälkeä on mahdollista pienentää mm. ekologisesti kestäväillä maankäyttöratkaisuilla, mikä huomioidaan mm. Ympäristöpalveluiden antamissa kaavalausunnoissa.
Todetuista sisäilmaongelmista kärsivien kaupungin omistamien kiinteistöjen osuus kaupungin koko kiinteistökannasta	Aktiivinen toimiminen sisäilmatyöryhmässä (sisäilmatyöryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa).	Ympäristöpalvelujen johtaja, terveystarkastaja	Sisäilmatyöryhmän palaveria 4 kpl 31.7. Kouluissa 6 kohdekohtaista sisäilmatyöryhmää

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	Toteuma 7/2016	Toteuma 7/2017	Toteuma %	Muutos % 2016/2017
Terveysvalvonnan tarkastukset	753 *)	1000	394	357	35,7	-9
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairausmatkat*	1179	1300	642	1062	81,7	+65
Hoidetut pieneläimet	4959	4200	2658	3002	71,5	+12,9
Ympäristöpalvelullisten kohteiden tarkastukset	52	50	20	18+96**	36	-10
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (päätökset, lausunnot, kehotukset)	684	700	467	400	57,1	-14,4

*) Vuoden 2016 kuluttajaturvallisuus siirtyi valtiolle, vähennys 100 tarkastusta

***) Maa-aineslupakohteiden tarkastukset (toteuma % laskettu vain ympäristöpalvelullisten kohteiden tarkastuksista)

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lautakunta luo edellytyksiä ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta ja perusopetusta lapsille ja nuorille. Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi lautakunta vastaa kansalaisopistotoiminnassaan yleissivistävästä koulutuksesta, jonka painopistealueina ovat taide- ja taitoaineet, tietotekniikka, kielet sekä elämänhallintaa ja terveyttä edistävät aineet. Lautakunta tukee lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä henkiseen että myös fyysiseen hyvinvointiin.

Palvelusuunnitelma

Lautakunnan palvelut ovat pääasiassa lähipalveluja, joiden järjestäminen maantieteellisesti laajalla alueella yhä niukkenevilla resursseilla on vaikeaa. Palveluverkkoselvitykseen sisältyvillä toimenpiteillä pyritään turvaamaan laadukkaat, tasavertaiset ja pedagogisesti toimivat sekä kohtuullisesti saavutettavissa olevat kasvatus- ja opetuspalvelut ja terveelliset ja turvalliset oppimisympäristöt koko kaupungin alueella. Lautakunnan alaisen toiminnan merkitystä ja vaikuttavuutta asukkaiden hyvinvointiin, sen synnyttämiseen, ylläpitämiseen ja kehittämiseen, tullaan korostamaan.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelusuunnitelma toteutuu suunnitellusti. Esi- ja perusopetuksessa on siirrytty 1.8.2016 uuteen opetussuunnitelmaan, jonka käyttöönotto etenee siten, että kaikki luokka-asteet ovat vuonna 2019 uuden opetussuunnitelman piirissä. Lisäresurssointia oppimateriaalien, tietotekniikan sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen tarvitaan edelleen. Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön 1.8.2017 uusi varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen 1.3.2017 voimaan tulleen uuden asiakasmaksulain mukaan varhaiskasvatuksen maksut tulevat alenemaan. Sisäilmaongelmat aiheuttavat lisäkustannuksia henkilöstökuluihin, materiaalihankintoihin sekä kuljetuskuluihin.

Lukiokoulutuksessa on edelleen kehitetty digipedagogiikkaa (osana mm. sähköiset ylioppilaskirjoitukset), uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön ja keväällä toteutettiin projektiviikko yhteistyössä kaupungissa toimivien toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulun ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi Mikkelin lukio osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön nuorten lukiokoulutuksen tuntijakokokeilun kokeiluohjelmaan ja sekä Mikkelin lukio että Otavan Opiston nettilukio osallistuvat lukiokoulutuksen kehittämiseen opetus- ja kulttuuriministeriön Uusi lukio – Uskalla kokeilla- kehittämissuunnitelmassa.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Heinäkuun toteuman perusteella ennustetaan, että lautakunnan toimintakate muodostuu noin 810 000 euroa talousarviota paremmaksi. Tuotot toteutuvat lähes talousarvion mukaisina, ne ylittyvät noin 8 000 euroa. Toimintakulut alittuvat noin 800 000 euroa.

Henkilöstömenojen arvioidaan alittuvan lähes 460 000 euroa. Tästä 250 000 euroa johtuu varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen virheellisestä kirjauksesta, jossa Otavan päiväkodin vakinaisten palkkojen määräraha oli kirjautunut tuplasti. Perusopetukseen on saatu 160 000 euroa tasa-arvoavustusta, jota käytetään perusopetuksen henkilöstömenoihin (ryhmäkokojen pienentäminen, samanaikaisopetus ja avustajien palkkaaminen). Johtamisen tukipalveluihin tulee siirtää henkilöstötiimistä 1.2.2017 siirtyneen henkilön palkkarahat sivukuluineen.

Perusopetuksen laskennallisen ennusteen mukaan palvelujen ostoista säästynee noin 450 000 euroa asiakaspalvelujen ostoista (kotikuntalaskutukset), kuljetuskustannukset ja ict-sovelluspalvelut. Varhaiskasvatuksessa arvioidaan saatavan säästöä mm. ict-, sovellus-, siivous-, matkustus- ja kuljetuspalveluista sekä henkilöstön koulutuksesta noin 140 000 euroa. Aineet, tavarat ja tarvikkeet- kustannuspalkalta arvioidaan säästyvän noin 140 000 euroa. Varhaiskasvatuksen palveluseleiden käytön arvioidaan ylittyvän noin 500 000 eurolla.

Lukiokoulutuksesta arvioidaan saatavan säästöä noin 110 000 euroa palvelujen ostoista (ict-menot ja henkilöstön koulutus).

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteuma 31.7.
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, %-osuus: tavoite 7,5	Tajua Mut!-toimintamalli osaksi etsivää nuorisotyötä myös lukioissa, yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen sekä ammatillisen koulutuksen kanssa	Etsivä nuorisotyö, oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmä, opinto-ohjaajat, kuraattorit, rehtorit	Tajua Mut!-toimintamalli on vakiintunut osaksi lukioiden toimintaa. Tajua Mut-yhteydenottopyyntöjä 10 kpl. OPOt ilmoittaneet etsivälle nuorisotyölle eronneet ja ilman opiskelupaikkaa olevat opiskelijat. Nuorisolain mukaisia ilmoituksia 48 kpl, luku sisältää puolustusvoimien ilmoittamat palveluksesta vapautetut (alle 5). Nuorisolain ilmoituksen syynä ollut lähinnä opiskelupaikan vastaanottamisen laiminlyönti, opintojen keskeytys, ero tai erottaminen. Perusopetuksen päättäjistä, joille ei olisi löytynyt opiskelupaikkaa, ei ole tullut ilmoituksia.
Ei yhtään läheistä ystävää, %-osuus: tavoite: 8-9 lk:t 6,5 tavoite: ammattikoululaiset 5,8 tavoite: lukiolaiset 5	Oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta. Koulujen kerhotoiminta. KAMU-toiminta MLL:n kanssa. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kaikilla kouluilla. Yläkoulujen Olkkari-yhteistyö. KiVa koulu-ohjelma kaikkien koulujen käytössä.	Kasvatus- ja opetushenkilöstö, oppilashuollon henkilöstö	Tukioppilas-, KiVa koulu-, verso- ja klubitoinnin avulla on tuettu oppilaiden sosiaalisten suhteiden syntymistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitokasvatusta toteutetaan varhaiskasvatuksessa ja kouluilla monien eri menetelmien avulla. Seiskaluokkien ryhmäytymispäivien avulla tuetaan uusien ystävyysuhteiden syntymistä yläkouluun siirryttäessä. Olkkariyhteistyö toimii, mutta pysyvien ja pitkäkestoisten tukimuotojen kehittämistä tarvitaan edelleen. Opiskelijakuntatoimintaa on kehitetty lukioissa. Lukioon tulevien ryhmäyttämistä on lisätty onnistuneesti. Tutor-toiminta on jatkunut 1-vuosikursseilla.

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			Toteuma 31.7.
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	
<p>Vanhemmuuden puutetta %-osuus: tavoite: 8-9 lk:t 19 tavoite: ammattikoululaiset 24 tavoite: lukiolaiset 5</p>	<p>Kasvatuskumppanuustoiminnan vakinaistaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa: vanhempainillat, huoltajatapaamiset. Neuvottelukunta- ja vanhempainneuvosto- toiminta.</p>	<p>Varhaiskasvatusjohtaja, kasvatus- ja opetusjohtaja, sivistystoimenjohtaja, rehtorit</p>	<p>Suunnitellut toimenpiteet ovat toteutuneet. Varhaiskasvatuksessa huoltajat kohdataan päivittäin. Iltapäivätoiminnalla ja kerhotoiminnalla tuetaan vanhemmuutta ja ehkäistään oppilaiden yksinäisiä iltapäiviä. Essoten kanssa yhteistyössä kehitetään aluetiimejä, joissa on jatkossa mukana myös perheohjaaja ja psykologit perheiden ja koulujen tukena.</p>
<p>Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa %-osuus: tavoite: nollatoleranssi</p>	<p>Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ovat ajan tasalla koko tulosalueella. Lasten vuorovaikutussuhteiden sensitiivinen havainnointi ja välitön puuttuminen. Kiusaamiskyselyt KiVa-koulutoiminta Tunnetaitoihin liittyvää täydennyskoulutusta esi- ja alkuopettajille My space, not yours –hanke (seksuaalista ja fyysistä väkivaltaa ehkäisevä hanke)</p>	<p>Kasvatus- ja opetusjohtaja, rehtorit</p>	<p>Tunne- ja vuorovaikutustaitoja edistetään eri menetelmien avulla. Kiva koulu-, Verso- ja My space, not yours-hankkeet ja menetelmät ovat aktiivisessa käytössä kouluilla. Oma oppimateriaalia on myös valmistunut hankkeen tuella. Kouluttautuminen jatkuu edelleen. Lukioissa opiskeluhoitosuunnitelman osana on suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.</p>
<p>Päihteiden käytön vähentäminen terveitä valintoja ja elämänarvoja vahvistamalla (alkoholin käyttö, humalajuominen, tupakointi, laittomat huumeet - %-osuus)</p>	<p>Aikuisten esimerkki ja ohjaus. Varhainen puuttuminen ja huolen puheeksi otto. Nollatoleranssi koulujen arjessa. Selvästi Paras-tapahtuma kaikille kuudesluokkalaisille Teemavanhempainillat (Örebro-malli). Oppiaineiden sisällä tapahtuva päihdekasvatus/ terveystieteiden kasvatus. Verkostoituminen ja aktiivinen yhteistyö poliisin, nuorisotoimen, kouluterveydenhuollon, Olkkarin ja huoltajien kanssa.</p>	<p>Kasvatus- ja opetushenkilöstö, oppilashuolto, ulkopuoliset asiantuntijat</p>	<p>Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori aloitti 1.1.2017. Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori/päihdeetön pupu on kohdannut alkuvuoden aikana yhteensä noin 2.300 henkilöä. Ennaltaehkäisevä päihdekasvatustyö on huomioitu myös varhaiskasvatustoiminnassa. Kuudesluokkalaisille suunniteltu Selvästi paras-tapahtuma on koettu kouluilla toimivaksi. Päihteiden käyttöä seurataan mm. kouluterveyskyselyn avulla. Koulupoliisi tekee hyvää työtä kouluilla myös päihdekasvatuksen eteen. Muiden päihteiden käyttö on vähentynyt, mutta nuuskan käyttö on lisääntynyt. Lukioissa ei ole havaittu päihdetapauksia 1-7/2017, matkoille ja retkille</p>

			opiskelijat ja heidän huoltajansa allekirjoittavat päihteettömyyssopimukset.
Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käyttö: Kirjaston käyttö tavoite 500.000 Museoiden kävijät tavoite 30.000 Orkesterin kuulijamäärä tavoite 17.000 Uimahallikäynnit tavoite 230.000 Teatterin kävijämäärät tavoite 55.000	Mahdollistetaan kohdeikäluokkien osallistuminen toimintaan: KulttuuriKameli varhaiskasvatuksessa ja Kulttuuripolku perusopetuksessa, Liikkuva koulu –hanke, kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta Hyvinvoinnin virtaa Mikkelissä – hankkeen jatkuminen Hyvien toimintamallien rakentaminen yhteistyössä ESSOTEn kanssa	Sivistystoimenjohtaja, ko. tulosaluejohtajat hankkeen projektipäällikkö kehittämispäällikkö	Kulttuuripalvelut: omat ja yhteistyössä järjestetyt tapahtumat 24 886 osallistukaa, kohdeavustusta saaneet järjestäjät/tapahtuma 1 402 osallistujaa, toiminta-avustusta saaneet järjestäjät /tapahtumat 3 008 osallistujaa kirjasto: 349 959 museot: 22 034 kävijää orkesteri: 7.712 kävijää uimahallikäynnit: 71.714 käyntiä teatteri:

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuualue toimialalla	Toteuma 31.7.
Mikkelin mainekuvan kehitys: tavoite imagotutkimuksessa 4.sija tavoite Yleinen yritysilmasto 3,5	Verkkopalvelujen ajan tasalla pitäminen, tiedottamisen oikea-aikaisuus	Varhaiskasvatusjohtaja, kasvatus- ja opetusjohtaja, sivistystoimenjohtaja	Kelpoista henkilöstöä on saatu melko hyvin. Ict-laitteita on hankittu lisää kaikille kouluille. Myös varhaiskasvatukseen on hankittu ict-laitteistoa ja päiväkotien verkkoyhteyksiä on parannettu. Sisäilmaongelmia on edelleen monessa toimipisteessä ja korjaustoimenpiteitä ja väistötiloja tarvitaan edelleen.
Asukkaiden koulutustaso, tutkinon suorittaneiden %-osuus: tavoite 75	Rekrytointiprosessi – houkuttelevat työpaikkailmoitukset -> kelpoisuusehdot täyttävä työvoima, tavoite 100 %	Varhaiskasvatusjohtaja, kasvatus- ja opetusjohtaja, sivistystoimenjohtaja	Rekrytoinnit onnistuneet pääsääntöisesti hyvin. Lyhyempiin sijaisuuksiin on hankalampaa saada kelpoista henkilöstöä. Osaava-hanke on päättymässä, mutta monipuolinen täydennyskoulutus suunnitelma on valmisteltu opetushenkilöstölle.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuualue toimialalla	Toteuma 31.7.
Koululaisten luontopäivien määrä/koululainen/vuosi: tavoite 3,5	Luonnossa liikkuminen, toimiminen ja luontoretket	Kasvatus- ja opetusjohtaja, rehtorit	
Ekologinen jalanjälki: tavoite 5,5 Kaato paikalle penkkaan loppusijoitetun jätteen määrä asukasta kohde laskettuna: tavoite 75	paperin käytön vähentäminen, sähköisten oppimateriaalien käytön lisääminen	koko henkilöstö	Keskitetty turvatulostus on otettu käyttöön (tulostimien määrä vähentynyt merkittävästi), tilakäyttöä on tehostettu.

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuutus toimialalla	Toteuma 31.7.
Sisäilmaongelmaisten rakennusten määrä vähenee 20 %:iin.	Sisäilmatyöryhmän toiminnan tehostaminen (käyttäjäpalaute, oikea-aikaiset kunnossapitotoimet ja peruskorjaustoimet)	Varhaiskasvatusjohtaja, kasvatus- ja opetusjohtaja, sivistystoimenjohtaja	Kiinteistöjen sisäilmaongelmat vaativat edelleen toimenpiteitä, yhteistyö Tilakeskuksen ja työterveyshuollon kanssa toimii.

Palvelut tuotteittain

Palvelu: Johtamisen tukipalvelut

Vastuuhenkilö: Virpi Siekinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
Kasvatus- ja opetuslautakunta						
Kokousten määrä yhteensä	<i>kpl</i>	6	11	6	0	-45,5
Kustannukset	€	16533	38600	12683	30,4	-67,1
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	16533	38600	12683	30,4	-67,1
Yleiset tukipalvelut						
Kustannukset	€	195 697	436 031	255 060	-23,3	- 41,5 %
Tuotot	€	0	-2 700	0		- 100,0 %
Netto	€	195 697	433 331	255 060	-23,3	- 41,1 %
Projektit						
Projektien kustannukset yhteensä	€	153 812	352 674	273 864	-43,8	- 22,3 %
Projektien tuotot yhteensä	€	-133 509	-288 300	-206 028	-35,2	- 28,5 %
Projektien netto yhteensä	€	20 303	64 374	67 836	-70,1	+ 5,4 %
Johtamisen tukipalvelut yhteensä						
Kustannukset	€	366 043	827 305	541 606	-32,4	- 34,5 %
Tuotot	€	-133 509	-291 000	-206 028	-35,2	- 29,2 %
Netto	€	232 534	536 305	335 578	-30,7	- 37,4 %

Palvelu: Lukiokoulutus

Vastuuhenkilö: Virpi Siekinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
Varsinaiset opiskelijat	<i>kpl</i>	788	808	802	- 1,8 %	- 0,7 %
€ / varsinainen opiskelija	€/opiskelija	4 335	7 358	4 255	+ 1,9 %	- 42,2 %
Aineopiskelijoiden lukumäärä	<i>kpl</i>	162	172	160	+ 1,3 %	- 7,0 %
Opetuskurssien lukumäärä	<i>kpl</i>	522	889	514	+ 1,6 %	- 42,2 %
€ / opetuskurssi	€/kurssi	6 540	6 683	6 640	- 1,5 %	- 0,7 %
Opetuskurssit / opiskelija	<i>kpl/opiskelija</i>	0,7	1,1	0,6	+ 3,4 %	- 41,8 %
Yhteensä	€	3 413 665	5 941 565	3 412 790	+ 0,0 %	- 42,6 %
Tuotot	€	-38 127	-100 700	-82 683	- 53,9 %	- 17,9 %
Netto	€	3 375 538	5 840 865	3 330 108	+ 1,4 %	- 43,0 %
Lukio yhteensä						
Toiminnan kulut yhteensä	€	3 559 083	6 145 947	3 437 207	+ 3,6 %	- 44,1 %
Tuotot	€	-66 780	-119 900	-86 628	- 22,9 %	- 27,7 %
Tuotot % kuluista	%	-1,9	-2,0	-2,5	- 25,5 %	+ 29,2 %
Netto	€	3 492 302	6 026 047	3 350 578	+ 4,2 %	- 44,4 %

Viestit tilaajalle:

Toimintakate alittunee noin 120 000 euroa. Tuloja arvioidaan kertyvän noin 10 000 euroa arvioitua enemmän ja palvelujen ostoista arvioidaan säästyvän noin 110 000 euroa.

Lukiokoulutuksessa on edelleen kehitetty digipedagogiikkaa (osana mm. sähköiset ylioppilaskirjoitukset), uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön ja keväällä toteutettiin projektiviikko yhteistyössä kaupungissa toimivien toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulun ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi Mikkelin lukio osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön nuorten lukiokoulutuksen tuntijakokokeilun kokeiluohjelmaan ja sekä Mikkelin lukio että Otavan Opiston nettilukio osallistuvat lukiokoulutuksen kehittämiseen opetus- ja kulttuuriministeriön Uusi lukio – Uskalla kokeilla- kehittämissuunnitelmassa.

Lukiokoulutuksessa on edelleen kehitetty digipedagogiikkaa (osana mm. sähköiset ylioppilaskirjoitukset), uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön ja keväällä toteutettiin projektiviikko yhteistyössä kaupungissa toimivien toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulun ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi Mikkelin lukio osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön nuorten lukiokoulutuksen tuntijakokokeilun kokeiluohjelmaan ja sekä Mikkelin lukio että Otavan Opiston nettilukio osallistuvat lukiokoulutuksen kehittämiseen opetus- ja kulttuuriministeriön Uusi lukio – Uskalla kokeilla- kehittämissuunnitelmassa.

Palvelu: Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut

Vastuhenkilö: Seija Manninen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
Päiväkoti						
Päiväkoti, asiakkaat	<i>kpl</i>	1 111	1 127	1 092	+ 1,7 %	- 3,1 %
Alle 3-vuotiaita	%	15	16	13	+ 21,6 %	- 20,7 %
Erityisasiakkaita (kahdenpaikalla ja erityistä tukea tarvitsevat)	%	13	13	11	+ 17,3 %	- 15,2 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	5 791	9 577	5 876	- 1,4 %	- 38,7 %
Kulut	€	6 433 697	10 793 632	6 416 207	+ 0,3 %	- 40,6 %
Tuotot	€	-798 894	-1 485 600	-826 661	- 3,4 %	- 44,4 %
Netto	€	5 634 803	9 308 032	5 589 546	+ 0,8 %	- 39,9 %
Esiopetus, päiväkotij- ja esiopetusasiakkaat 3-6v						
pelkässä esiopetuksessa	<i>kpl</i>	482	476	444	+ 8,6 %	- 6,7 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	3 319	7 999	3 534	- 6,1 %	- 55,8 %
Kulut	€	1 599 900	3 807 587	1 569 001	+ 2,0 %	- 58,8 %
Tuotot	€	-22 860	0	0		
Netto	€	1 577 040	3 807 587	1 569 001	+ 0,5 %	- 58,8 %
Vuorohoito						
Vuorohoito, asiakkaat	<i>kpl</i>	424	425	387	+ 9,6 %	- 8,9 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	6 959	11 859	7 555	- 7,9 %	- 36,3 %
Kulut	€	2 950 608	5 040 092	2 923 889	+ 0,9 %	- 42,0 %
Tuotot	€	-314 902	-591 300	-308 480	+ 2,1 %	- 47,8 %
Netto	€	2 635 706	4 448 792	2 615 410	+ 0,8 %	- 41,2 %
Päivähoito yhteensä						
Päivähoitoasiakkaat (sis. pv. koti, erityis- ja vuorohoito)	<i>kpl</i>	1 669	1 677	1 613	+ 3,5 %	- 3,8 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	6 581	11 712	6 763	- 2,7 %	- 42,3 %
Läsnäolopäivien määrä	<i>kpl</i>	130 246	290 748	147 216	- 11,5 %	- 49,4 %
Läsnäolopäivät / tavoitepäivät	%	2 537	2 664	2 768	- 8,3 %	+ 3,9 %
€ / läsnäolopäivä	<i>€/pvä</i>	84	68	74	+ 13,8 %	+ 9,7 %
Kulut	€	10 984 204	19 641 310	10 909 097	+ 0,7 %	- 44,5 %
Tuotot	€	-1 136 655	-2 076 900	-1 135 141	+ 0,1 %	- 45,3 %
Netto	€	9 847 549	17 564 410	9 773 956	+ 0,8 %	- 44,4 %
Ryhmis						
Ryhmis, asiakkaat	<i>kpl</i>	105	95	84	+ 25,0 %	- 11,6 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	7 135	13 772	8 173	- 12,7 %	- 40,7 %
Kulut	€	749 215	1 308 313	686 525	+ 9,1 %	- 47,5 %
Tuotot	€	-88 145	-150 700	-73 483	+ 20,0 %	- 51,2 %
Netto	€	661 070	1 157 613	613 042	+ 7,8 %	- 47,0 %

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
Perhepäivähoito hoitajan kodissa, asiakkaat	<i>kpl</i>	138	143	130	+ 6,2 %	- 9,1 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	7 646	11 405	6 860	+ 11,5 %	- 39,9 %
Kulut	€	1 055 119	1 630 919	891 762	+ 18,3 %	- 45,3 %
Tuotot	€	-115 351	-193 600	-109 497	+ 5,3 %	- 43,4 %
Netto	€	939 768	1 437 319	782 265	+ 20,1 %	- 45,6 %
Perhepäivähoito yhteensä						
Perhepäivähoitopaikat yhteensä	<i>kpl</i>	243	238	214	+ 13,6 %	- 10,1 %
Alle 3-vuotiaita	%	49	50	49	+ 0,6 %	- 1,0 %
Erytisasiakkaita (kahdenpaikalla ja erityistä tukea tarvitsevat)	%	3	3	3	+ 0,6 %	+ 3,8 %
Asiakaskysely ka.						
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	7 425	12 350	7 375	+ 0,7 %	- 40,3 %
Kulut	€	1 804 334	2 939 232	1 578 288	+ 14,3 %	- 46,3 %
Tuotot	€	-203 496	-344 300	-182 980	+ 11,2 %	- 46,9 %
Netto	€	1 600 838	2 594 932	1 395 308	+ 14,7 %	- 46,2 %
Kotihoidontuki						
Kotihoidontuella hoidettavat lapset	<i>kpl</i>	718	718	621	+ 15,6 %	- 13,5 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	2 070	3 719	2 239	- 7,6 %	- 39,8 %
Kulut	€	1 486 234	2 670 100	1 390 428	+ 6,9 %	- 47,9 %
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	1 486 234	2 670 100	1 390 428	+ 6,9 %	- 47,9 %
Yksityinen tuki						
Yksityisen hoidon tukilapset	<i>kpl</i>	505	486	626	- 19,3 %	+ 28,8 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	3 170	5 463	2 957	+ 7,2 %	- 45,9 %
Kulut	€	1 600 992	2 655 100	1 850 774	- 13,5 %	- 30,3 %
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	1 600 992	2 655 100	1 850 774	- 13,5 %	- 30,3 %
Muu kuntakohtainen tuki						
Muu kuntakohtainen tuki, asiakas	<i>kpl</i>	70	83	70	+ 0,0 %	- 15,7 %
€ / asiakas (tai muu suorite)	<i>€/asiakas</i>	1 866	3 983	1 937	- 3,6 %	- 51,4 %
Kulut	€	130 646	330 572	135 574	- 3,6 %	- 59,0 %
Tuotot	€	-9 055	-11 500	-6 627	+ 36,6 %	- 42,4 %
Netto	€	121 591	319 072	128 947	- 5,7 %	- 59,6 %
Yhteensä hoidon tuki						
Yhteensä hoidon tuella	<i>kpl</i>	1 293	1 287	1 317	- 1,8 %	+ 2,3 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	2 489	4 395	2 564	- 2,9 %	- 41,7 %
Kulut	€	3 217 872	5 655 772	3 376 775	- 4,7 %	- 40,3 %
Tuotot	€	-9 055	-11 500	-6 627	+ 36,6 %	- 42,4 %
Netto	€	3 208 817	5 644 272	3 370 148	- 4,8 %	- 40,3 %
Hallinto ja muut yhteiset erät						
Kulut	€	1 014 398	2 007 521	1 028 867	- 1,4 %	- 48,7 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	317	627	327	- 3,3 %	- 47,8 %
Tuotot	€	-11 902	-107 000	-22 366	- 46,8 %	- 79,1 %
Netto	€	1 002 496	1 900 521	1 006 500	- 0,4 %	- 47,0 %
Varhaiskasvatus yhteensä						
Kulut yhteensä	€	17 020 808	30 243 835	16 893 027	+ 0,8 %	- 44,1 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	5 313	9 576	5 185	+ 2,5 %	- 45,8 %
Tuotot yhteensä	€	-1 361 109	-2 539 700	-1 347 114	+ 1,0 %	- 47,0 %
Yhteensä lapsia	<i>kpl</i>	3 135	3 119	3 074	+ 2,0 %	- 1,4 %
Päivähoito netto	€	15 659 699	27 704 135	15 545 912	+ 0,7 %	- 43,9 %

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
Perusopetuspalvelut						
Peruskoulut						
Peruskoulut, oppilaita	<i>kpl</i>	4 836	4 833	4 828	+ 0,2 %	- 0,1 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat	<i>kpl</i>	397	409	431	- 7,9 %	+ 5,4 %
Tuntia, koulut	<i>h</i>	9 151	8 917	8 983	+ 1,9 %	+ 0,7 %
€ /oppilas	€	5 436	9 541	5 350	+ 1,6 %	- 43,9 %
Tuntiresurssit per oppilas	<i>h/oppilas</i>	2	2	2	+ 1,7 %	+ 0,8 %
Luokkien keskipöytä	<i>hlö</i>	19	19	19	+ 3,0 %	- 1,3 %
Koulut yhteensä	€	26 287 432	46 109 700	25 830 603	+ 1,8 %	- 44,0 %
Tuotot	€	-537 524	-1 234 100	-537 679	- 0,0 %	- 56,4 %
Netto	€	25 749 908	44 875 600	25 292 924	+ 1,8 %	- 43,6 %
11-v oppivelvollisuus, oppilaita						
€ /oppilas	<i>€/oppilas</i>	12 912	19 897	12 338	+ 4,7 %	- 38,0 %
11-v oppivelvollisuus yhteensä	€	1 342 840	1 969 802	1 344 844	- 0,1 %	- 31,7 %
Tuotot	€	-144	0	0		
Netto	€	1 342 696	1 969 802	1 344 844	- 0,2 %	- 31,7 %
Aamu- ja iltapäivätoiminta						
Aamu- ja iltapäivätoiminta, osallistujia	<i>kpl</i>	438	380	398	+ 10,1 %	+ 4,7 %
Tunteja, aamu- ja iltapäivätoiminta	<i>h</i>	0	0	0		
€ / osallistuja	<i>€/osallist uja</i>	651	1 616	649	+ 0,4 %	- 59,8 %
Aamu- ja iltapäivätoiminta, yhteensä	€	285 286	614 082	258 287	+ 10,5 %	- 57,9 %
Tuotot	€	-31 050	-75 000	-37 134	- 16,4 %	- 50,5 %
Netto	€	254 236	539 082	221 153	+ 15,0 %	- 59,0 %
Perusopetus yhteensä						
Oppilaita	<i>kpl</i>	4 940	4 932	4 937	+ 0,1 %	+ 0,1 %
Tuntia, perusopetus	<i>h</i>	9 439	9 263	9 274	+ 1,8 %	+ 0,1 %
€ /oppilas	<i>€/oppilas</i>	5 817	10 091	5 681	+ 2,4 %	- 43,7 %
Perusopetus yhteensä	€	28 206 453	48 693 584	27 433 734	+ 2,8 %	- 43,7 %
Tuotot	€	-569 886	-1 309 100	-574 813	- 0,9 %	- 56,1 %
Netto	€	27 636 567	47 384 484	26 858 921	+ 2,9 %	- 43,3 %
Toiminnan kulut yhteensä	€	28 736 855	49 766 938	28 046 461	+ 2,5 %	- 43,6 %
Tuotot	€	-1 211 191	-1 902 100	-1 023 846	+ 18,3 %	- 46,2 %
Netto	€	27 525 664	47 864 838	27 022 615	+ 1,9 %	- 43,5 %

Viestit tilaajalle:

Esi- ja perusopetuksessa on siirrytty 1.8.2016 uuteen opetussuunnitelmaan, jonka käyttöönotto etenee siten, että kaikki luokka-asteet ovat vuonna 2019 uuden opetussuunnitelman piirissä. Lisäresurssointia oppimateriaalien, tietotekniikan sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen tarvitaan edelleen.

Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön 1.8.2017 uusi varhaiskasvatussuunnitelma.

Varhaiskasvatuksen 1.3.2017 voimaan tulleen uuden asiakasmaksulain mukaan varhaiskasvatuksen maksut tulevat alenemaan.

Sisäilmaongelmat aiheuttavat lisäkustannuksia henkilöstökuluihin, materiaalihankintoihin sekä kuljetuskuluihin.

Palvelu: Kansalaisopisto

Vastuuhenkilö: Matti Laitaari

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
Vapaa sivistystyö,						
opiskelija	<i>kpl</i>	4 420	6 800	4 131	+ 7,0 %	- 39,3 %
€ / opiskelija	<i>€/opiskelija</i>	255	290	266	- 4,1 %	- 8,5 %
Opetustunnit	<i>kpl</i>	13 385	24 000	12 577	+ 6,4 %	- 47,6 %
€ / opetustunti	<i>€/opetustunti</i>	84	82	87	- 0,5 %	+ 6,1 %
Kurssilaisia	<i>kpl</i>	6 015	12 000	5 562	+ 8,1 %	- 53,7 %
€ / kurssilainen	<i>€/kurssilainen</i>	187	164	197	- 5,1 %	+ 20,0 %
Peittävyys-%	%	8,1	12,4	7,6	+ 7,0 %	- 39,3 %
Toiminnan kulut yhteensä	€	1 143 490	1 973 537	1 097 338	- 0,0 %	- 44,4 %
Tuotot	€	-160 699	-476 000	-105 423	+ 52,4 %	- 77,9 %
Tuotot % kuluista	%	-14,1	-24,1	-9,9	+ 42,4 %	- 59,1 %
Netto	€	982 790	1 497 537	982 162	+ 0,1 %	- 34,4 %

Viestit tilaajalle:

Palvelutoiminta toteutuu talousarvion mukaisesti. Henkilöstömenoissa tulee säästöä odottamattomista syistä, mutta vuosi on toisaalta poikkeuksellinen, kun sen aikana toteutetaan kaksi suurta muuttoa, jotka aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia. Opetustuntien määrää vähennetään tavoitteellisesti, koska valtionosuuksia on supistettu.

Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunta

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lautakunta vastaa yleisten kulttuuripalvelujen, liikunta- ja nuorisopalvelujen, kirjastopalvelujen, museopalvelujen ja orkesteripalvelujen tuottamisesta.

Palvelusuunnitelma

Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnan alaiset tulosalueet järjestävät asukkaiden hyvinvointia edistäviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluita. Ne tuottavat monipuolista ja laadukasta kulttuuri- ja liikuntatarjontaa, mikä mahdollistaa kuntalaisille sekä ohjattuja että omaehtoisia palveluja. Yleisö- ja kävijämääriä pyritään kasvattamaan erilaiset kohderyhmät huomioimalla, kehittämällä käyttäjälähtöisiä palveluja ja markkinointia.

Lautakunnan palvelut ovat pääasiallisesti lähipalveluita, joiden järjestäminen maantieteellisesti laajalla alueella on niukkenevilla resursseilla vaikeaa. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan kaupunginhallituksen keväällä 2016 hyväksymä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnan alaisia toimintoja koskeva palveluverkkoselvitys. Kiinteiden kulujen, esimerkiksi kaupungin sisäisten veloitus- ja kaupungin ulkoistamien yhteisten palveluiden kustannusten jatkuva kasvu syö tulosalueiden mahdollisuuksia tuottaa ydinpalveluaan kaupunkilaisille. Tämä johtaa pahimmillaan siihen, että kaupunkilaisille suunnattuja palveluja joudutaan karsimaan sisäisten palvelujen aiheuttamien kulujen kattamiseksi.

Avustuksilla ja monipuolisilla yhteistyösopimuksilla ylläpidetään ja kehitetään palvelutarjoomaa ja luodaan mahdollisuuksia kolmannen sektorin toimijoille kokeilla uudentyyppisten palveluiden tuottamista. Kaupungin eri toimijoiden kesken pyritään yhteistyöhön. Esimerkkinä poikkihallinnollisesta työstä ovat kirjastojen ja yhteispalvelun yhteinen asiakaspalvelu sekä KulttuuriKameli ja Kulttuuripolku sekä Kirjastopolku. Soten irtaantuessa kaupunkiorganisaatiosta on tärkeää, että yhteistyön perinnettä vaalitaan ja hyvin toimivat yhteistyömallit, kuten Olkkari, säilytetään ennallaan. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnan alaisten toimintojen merkitys korostuu uudessa kunnassa soten irtaantuessa. Lautakunnan alaiset toimialat vaikuttavat myönteisesti Mikkelin mainekuvaan viihtyisänä kulttuurikaupunkina.

Hyvinvoinnin virtaa- hankkeen kokeiluilla pyritään kaupunkilaisten liikunnallisen ja kulttuurisen elämäntavan, ilon, hyvinvoinnin sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämiseen. Lautakunnan alaiset tulosalueet osallistuvat aktiivisesti Suomi 100- juhluvuoden valmisteluun.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Kulttuuripalvelujen palvelusuunnitelmaa on toteutettu pääosin tavoitetasolla, omissa ja yhteistyössä tuotettujen tapahtumien kävijämäärissä mennään jo 7/2017 vaiheessa lähes koko vuoden tavoitetasossa, tämä selittyy useiden isompien kertaluontoisten tapahtumien järjestämisellä sekä hankkeiden myötä tulleilla kerhotoimintaan osallistuneilla oppilaslukuilla. Myös tulotavoite on jo ylitetty johtuen pääsääntöisesti Opetus- ja kulttuuriministeriöstä saadusta hankeavustuksesta.

Kirjaston lainaukset ovat edelleen laskussa. Myös kävijämäärä on kääntynyt laskuun oltuaan noususuuntainen. Selvää syytä tähän ei ole. Aineistomäärä on palautettu vuoden notkahduksen jälkeen normaalille tasolle. Varaukset on muutettu maksuttomaksi, ja seutulainaus Lumme-kirjastojen välillä on aloitettu. Lisäksi aukioloaikoja on lisätty omatoimiaukioloaikoja lisäämällä. Erityisesti kokeilutoiminta hankkeiden puitteissa on aktiivista ja valtakunnallisestikin innovatiivista. Painopisteenä on ollut mediakasvatus ja uusien teknisten välineiden ja sovellusten hallinta ja hyödyntäminen lukemisharrastuksen edistämässä ja kansalaistoiminnassa.

Naisvuoren uimahallin kunnostus on edennyt suunnitellusti ja lähes aikataulussa. Uusittu uimahalli avataan käyttäjille syyskuun alkupuolella. Skeittiparkki, jota voidaan pitää kaupunkikuvallisena vetovoimatekijänä tietyille ikäryhmälle, saatiin rakennettua ja se on kovassa käytössä. Essoten erkaantuminen kaupungista on tuottanut vaikeuksia Olkkari-yhteistyöhön. Nuorisopalveluille on alkuvuonna koitunut jatkuvaa painetta lisätä työpanosta Olkkariin, mutta se ei ole ollut mahdollista. Essote jättäytyy pois Tajua Mut!- signaalijärjestelmän ylläpidosta, mikä olisi täten jäämässä kaupungille. Nuorisopalvelut ei voi kuitenkaan ottaa ylläpitoa, markkinointia ja käyttäjäkoulutusta tehtäväkseen ilman tähän osoitettua resurssia. Otavan nuorisotalo siirtyy Otavan kirjaston yhteyteen, tila avataan 24.8.2017. Aiempi nuorisotalokiinteistö on irtisanottu. Vanhan Sotilaskodin siirto nuorisopalveluilta kansalaisopiston hallinnoitavaksi

huomioidaan vuoden 2018 talousarviossa. Wisa Areenan ja Runeberginaukion kuntosalin toiminta on siirretty kesän aikana uusiin tiloihin ja vanhoista tiloista on luovuttu.

Museotoimella on toimipisteitä 14 eri paikassa mikä aiheuttaa haasteita toiminnan organisoinnissa operoitaessa pienellä henkilökunnalla. Asuntomessujen aikaan Päämajamuseon, Viestikeskus Lokin ja Mikkelin taidemuseon aukioloaikoja laajennettiin ilta-aukioloilla. Lisäksi messualueelle pystytettiin jälleenrakennuskauden asumisesta kertova näyttely. Yleisökohteista Ristiinan Pien-Toijola on suljettuna kesän 2017. Museotoimen yleisökohteissa oli 31.7. mennessä yhteensä 22 034 kävijää, mikä on 175 kävijää vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisellä vuonna. Graniittitalon toimitilojen sisäilmaongelmat, olosuhdehallintaongelmat ja toiminnalliset ongelmat jatkuvat entiseen malliin. Taidemuseolle haetaan väliaikaisia väistötiloja Graniittitalon mahdollisen remontin ajaksi.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Heinäkuun toteuman perusteella lautakunnan alisen toiminnan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan lähes 140 000 euroa talousarviota paremmin. Toimintatuotot ylittivät lähes 50 000 euroa ja toimintamenot alittuvat noin 90 000 euroa. Hankerahoitus on toteutunut hyvin, kun taas myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen arvioidaan alittavan talousarvion.

Henkilöstökulujen arvioidaan alittuvan noin 230 000 euroa. Tästä noin 150 000 euroa muodostuu kirjastopalveluiden henkilöstömenojen alituksesta ja noin 100 000 euroa liikuntapalvelujen henkilöstömenojen alituksesta.

Kirjastopalvelujen vapautuneiden vakanssien täyttö on viivästynyt, koska on selvitetty uudelleensijoitusmahdollisuuksia henkilöstöpalveluiden kanssa. Tilanne alkaa tasoittua loppuvuonna ja on ensi vuonna normaali, kun avoimet toimet saadaan täytettyä. Lisäksi kirjaston talousarvioon on budjetoitu henkilöstömenoihin hapakkeeseen siirtyneiden henkilöiden palkat, jotka toteutuvat sisäisenä laskutuksena. Kulttuuripalvelujen henkilöstömenot tulevat ylittymään noin 10 000 euroa johtuen hanketyöstä. Palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän noin 20 000 euroa – museopalvelujen budjetti Kirkonvarkauden prosenttitaideteoksiin tulee ylittymään, koska Taiteen edistämiskeskus ei myöntänyt hankkeelle ollenkaan avustusta vuodelle 2017 – myös museopalvelujen aineet, tavarat ja tarvikkeet – kustannuspaikan menojen arvioidaan ylittävän lähes 40 000 euroa johtuen em. syystä. Liikuntapalveluissa Runeberginaukion kuntosalin ja Wisa Areenan muutot uusiin tiloihin ja tilojen vaatimat muutostyöt aiheuttavat muiden kulujen ylityksen noin 80 000 eurolla.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteuma 31.7.
Ei yhtään läheistä ystävää %-osuus: tavoite: 8-9 lk:t 6,5 tavoite: ammattikoululaiset 24 tavoite: lukiolaiset 18	Järjestetään matalan kynnyksen palveluita nuorille ja pyritään turvaamaan palvelut niiden piiriin hakeutuville. Tajua mut! – signaalijärjestelmän hyödyntäminen myös yksinäisyyden ehkäisyssä. Kirjaston ja nuorisopalveluiden uudenlainen yhteistyö Otavan kirjasto/nuorisotilassa. Nuorten osallistumismahdollisuuksien lisääminen Erityisnuoret ja digiajan osallisuuden tukeminen monialaisissa toimintaympäristöissä – hankkeessa.	Tulosalueiden päälliköt Liikunta- ja nuorisopalvelu/etsivä nuorisotyö Kirjastopalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut Kirjastopalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut	ERNOD-hankeessa järjestettiin mediavaikuttamistyöpajoja ja tubetuskoulutuksia. Koulujen välisissä eri lajien urheilukilpailuissa on ollut 2529 osallistujaa. Maahanmuuttajia huomioitu kesän uimakouluissa ja vähän liikkuville nuorille suunnatussa Himmeetä liikettä –hanketoiminnassa Olkkarista käsin. Erittäin vähän huolenilmaisuja uusista nuorista signaalijärjestelmän kautta (10 kpl). Essote ei jatka signaalijärjestelmän hallinnointia. Nuorisopalveluille ei ole osoitettu tähän resurssia (käyttäjäkoulutus, ylläpito,

			kehittäminen ym.). Etsivä nuorisotyö on edelleen kontaktinottajana nuoriin. Tajua Mut! -järjestelmän ylläpitoa tulee selvittää syksyn aikana.
Humalajuominen, %-osuus: tavoite: 8-9 lk:t 7 tavoite: ammattikoululaiset 30 tavoite: lukiolaiset 20. Tupakointi päivittäin, %-osuus: tavoite: 8-9 lk:t 10 tavoite: ammattikoululaiset 32 tavoite: lukiolaiset 5 Kokeillut laittomia huumeita, %-osuudet tavoite: 8-9 lk:t 5 tavoite: ammattikoululaiset 15 tavoite: lukiolaiset 8	Päihteettömyys kaikessa nuorisotoiminnassa ja nuorille suunnatuissa tapahtumissa.	Liikunta- ja nuorisopalvelut, yleiset kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut	Päihteettömyys kaikessa nuorisotoiminnassa. Nuoriso-ohjaajat ja etsivät nuorisotyöntekijät tehneet yhteistyötä päihde-epäilyissä ja etsivät jalkautuneet tarpeen mukaan nuorisotaloille ja niiden alueelle.
Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käyttö: tavoite: kirjaston kävijät 500.000 tavoite: museoiden kävijät 30.000 tavoite: orkesterin kuulijamäärä 17.000 Yleiset kulttuuripalvelut: tavoite: kävijämäärät omissa ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa 30 000 tavoite: kävijämäärät tapahtumissa, joihin myönnetty kohdeavustusta 20 000 tavoite: säännöllisiä kulttuuriavustusta saavien kävijä/osallistujamäärä 10 000 tavoite: uimahallikäynnit 185.000 tavoite: teatterin kävijämäärät 55.000	Kehitetään palvelusisältöjä, -tapoja ja viestintää. Toimitilojen ajantasaisuus: Naisvuoren uimahallin peruskorjaus ja uuden taidemuseon rakentaminen.	Sivistystoimen johtaja ja tulosalueiden päälliköt Liikunta- ja nuorisajohtaja, museotoimenjohtaja	Kulttuuripalvelut: omat ja yhteistyössä järjestetyt tapahtumat 24 886 osallistukaa, kohdeavustusta saaneet järjestäjät/tapahtuma 1 402 osallistujaa, toiminta-avustusta saaneet järjestäjät /tapahtumat 3 008 osallistujaa kirjasto: 349 959 museot: 22 034 kävijää orkesteri: 7.712 kävijää uimahallikäynnit: 71.714 käyntiä teatteri:

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteuma 31.7.
Työttömyysaste, %-osuus: tavoite: alle 25-vuotiaat 10	Etsivän nuorisotyön kehittäminen.	Liikunta- ja nuorisajohtaja	ei tietoa

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuutus toimialalla	Toteuma 31.7.
Mikkelin mainekuvan kehitys: tavoite: imagotutkimuksen 7. sija →4. sija	Laadukkaiden tapahtumien, konserttien ja näyttelyiden järjestäminen. Etelä-Savon kulttuuri- ja luovien alojen tulevaisuusohjelman toimenpiteiden edistäminen. Saimaa-Sinfonietta-yhteistyön syventäminen	Kulttuurijohtaja, orkesterin intendentti, museotoimenjohtaja Tulosaluejohtajat orkesterin intendentti	Alkuvuonna on tuotettu ja tehty erilaisia kulttuuritapahtumia aina pienistä isompiin. Asuntomessujen suunnittelussa ja toteutuksessa on kulttuuripalvelut olleet mukana, samoin Suomi 100 v tekemisessä. Kulttuuripalvelut järjesti yhteistyössä eri tahojen kanssa juhannuksena Mikkelin satamassa HulaHula-tapahtuman (juhannusaaton kävijät 5000), joka sai YLE:n kautta valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä. Valtakunnalliset orkesteripäivät Mikkelissä toteutuivat suunnitellusti ja niiden kautta Mikkelin sai valtakunnallista näkyvyyttä. Saimaa Sinfoniettan vierailu Pietarissa toi näkyvyyttä ja tunnettavuutta Etelä-Savon maakunnalle.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuutus toimialalla	Toteuma 31.7.
Hoidettujen ja opastettujen retkeilyreittien ja luontopolkujen pituus (43km): tavoite: opastettu ja tuotteistettu 100 %.	Keskitytään tiettyihin valikoituihin reitteihin ja pidetään ne kunnossa	Liikunta- ja nuorisajohtaja	Tilanne ennallaan, toimenpiteitä ei ole meneillään. Luontopolut ovat ympäristöpalveluiden vastuualuetta.

Palvelut tuotteittain

Palvelu: Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta, Hallinto ja avustukset

Vastuuhenkilö: Virpi Siekkinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016- 7/2017	Toteuma-% 7/2017- TA 2017
Kokousten määrä yhteensä	<i>kpl</i>	6	11	5	-0,2	45,5
Kustannukset	€	19658	34300	12815	-34,8	37,4
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	19658	34300	12815	-34,8	37,4
Avustukset						
Teatteri	€	651350	1116600	651408	0,0	58,3
Musiikkiopisto	€	222480	370800	222480	0,0	60,0
Mikaeli	€	441973	759300	444238	0,5	58,5
Avustukset yhteensä	€	1315803	2246800	1318127	0,2	58,7

Palvelu: Yleiset kulttuuripalvelut
Vastuhenkilö: Marita Kajander

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016-7/2017	Toteuma-% 7/2017-TA2017
Avustettavien järjestöjen määrä yhteensä	<i>kpl</i>	44	60	40	-9,1	66,7
Järjestöjen jäsenet yhteensä	<i>kpl</i>	2 660	15 000	14 157	432,2	94,4
Muu kulttuuritoiminta						
Muu kulttuuritoiminta, asiakkaat	<i>kpl</i>	18 323	30 000	24 886	35,8	83,0
Tilaisuudet yhteensä	<i>kpl</i>	389	750	499	28,3	66,5
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	18,68	22,17	13,81	-26,0	62,3
Yhteensä	€	342 215	665 000	343 738	0,4	51,7
Tuotot	€	-96 922	-45 000	-70 035	-27,7	155,6
Netto	€	245 293	620 000	273 704	11,6	44,1
Kulttuuripalvelut yhteensä						
Toiminnan kulut yhteensä	€	342 215	665 000	343 738	0,4	51,7
Tuotot	€	-96 922	-45 000	-70 035	-27,7	155,6
€ / asukas	<i>€/asukas</i>	6,26	12,17	6,29	0,4	51,7
Tuottojen osuus kuluista (%)	%	-28,3	-6,8	-20,4	-28,1	301,1
Netto	€	245 293	620 000	273 704	11,6	44,1
Toimintatulot	€	-96 922	-45 000	-70 035	-27,7	155,6
Toimintamenot	€	342 215	665 000	343 738	0,4	51,7
Toimintakate	€	245 293	620 000	273 704	11,6	44,1

Viestit tilaajalle:

Kuluva vuosi on ollut poikkeuksellinen mm. kävijämäärien suhteen omissa ja muiden kanssa yhteistyössä toteutetuissa tapahtumissa. Mikkelin "supervuosi" Suomi100 –vuoden, Asuntomessujen sekä mm. Ylen HulaHula –päälahetyksen tuomisen Mikkeliin osalta näkyy selkeästi kävijäsarakeissa. Tämä ei ole perustaso, se tulee muistaa jatkossa. Tilanne on sama myös tulopuolella, jossa parin vuoden ajan on saatu erittäin hyvin hankeavustuksia esim. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Taidemoovit –kulttuurikerhoon sai kokonaisuudessaan 60 000€ OKM:ltä ja 15 000€ seutuvaliokunnan rahoitusta, joista n. 38 500€ käytetään syksyn 2017 aikana ja loput siirtyvät käyttöön keväpuolelle 2018. Avustusten osalta kohdeavustukset ovat aina ennustamaton tekijä, myönnettyt rahat ovat suoraan verrannollisia siihen, kuinka paljon hakemuksia tulee. Alkuvuonna 2017 hakemuksia on tullut melko vähän, mutta toisaalta monien yhdistysten toiminta ajoittuu vilkkaimmin syksy ja kevät kausille, joten hakemuksia varmasti vielä tulee kun yhdistykset starttailevat kesän jäljiltä toimintaansa.

Palvelu: Museot
Vastuhenkilö: Matti Karttunen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016-7/2017	Toteuma-% 7/2017-TA2017
Museot, käynnit	<i>kpl</i>	22 288	26 400	22 034	-1,1	83,5
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	26,74	38,05	32,20	20,4	84,6
€ / aukiolotunti	<i>€/h</i>	173,30	191,82	205,57	18,6	107,2
Kävijämäärä per käyttötunti	<i>kpl/h</i>	6,0	4,7	5,9	-1,5	125,6
Näyttelyiden määrä	<i>kpl</i>	16	17	15	-6,3	88,2
Tallenteiden määrä	<i>kpl</i>	974	47 574	974	0,0	2,0
Sijoitettavien teosten määrä	<i>kpl</i>		600			
Yhteensä	€	595 977	1 004 579	709 405	19,0	70,6
Tuotot	€	-92 118	-104 000	-84 580	-8,2	81,3
Toiminnan kulut yhteensä	€	687 688	1 174 676	802 205	16,7	68,3
Tuotot	€	-107 118	-104 000	-84 580	-21,0	81,3
Tuottojen osuus kuluista (%)	%	-15,6	-8,9	-10,5	-32,3	119,1
Netto	€	580 570	1 070 676	717 625	23,6	67,0

Tuottajan viesti tilaajalle

Museotoimella on toimipisteitä 14 eri paikassa mikä aiheuttaa haasteita toiminnan organisoinnissa operoitaessa pienellä henkilökunnalla. Asuntomessujen aikaan Päämajamuseon, Viestikeskus Lokin ja Mikkelin taidemuseon aukioloaikoja on laajennettu ilta-aukioloilla. Lisäksi messualueelle pystytettiin jälleenrakennuskauden asumisesta kertova näyttely. Yleisökohteista Ristiinan Pien-Toijola on suljettuna kesän 2017. Museotoimen yleisökohteissa oli 31.7. mennessä yhteensä 22 034 kävijää, mikä on 175 kävijää vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna. Graniittitalon toimitilojen sisäilmaongelmat, olosuhdehallintaongelmat ja toiminnalliset ongelmat jatkuvat entiseen malliin. Taidemuseolle haetaan väliaikaisia väistötiloja Graniittitalon mahdollisen remontin ajaksi.

Palvelu: Kirjastot

Vastuuhenkilö: Virpi Launonen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016-7/2017	Toteuma-% 7/2017-TA2017
Pääkirjasto						
Pääkirjasto, lainat	<i>kpl</i>	275 280	480 000	267 645	-2,8	55,8
€ / laina	<i>€/laina</i>	4,49	4,70	4,62	2,89	98,18
€ / toimintatunnit	<i>€/h</i>	847,52	836,34	900,36	6,23	107,65
Käynnit	<i>kpl</i>	260 122	312 000	249 744	-4,0	80,0
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	4,75	7,24	4,95	4,20	68,39
Aukiolotunnit viikossa	<i>h</i>	58	58	59	1,7	101,7
Pääkirjasto yhteensä	€	1 235 684	2 258 110	1 236 190	0,0	54,7
Tuotot yhteensä	€	-253 845	-506 300	-217 505	-14,3	43,0
Netto	€	981 839	1 751 810	1 018 685	3,8	58,2
Lähikirjastot						
Lähikirjastot, lainat	<i>kpl</i>	139 267	239 613	126 000	-9,5	52,6
€ / laina	<i>€/laina</i>	4,69	4,44	4,12	-12,04	92,93
€ / toimintatunnit	<i>€/h</i>	103,83	103,74	82,82	-20,23	79,84
Käynnit	<i>kpl</i>	89 837	152 755	79 778	-11,2	52,2
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	7,27	6,96	6,51	-10,39	93,57
Aukiolotunnit viikossa	<i>h</i>	235	218	243	3,4	111,5
Lähikirjastot yhteensä	€	652 803	1 063 031	519 478	-20,4	48,9
Tuotot yhteensä	€	-16 019	-22 300	-11 536	-28,0	51,7
Netto	€	636 784	1 040 731	507 942	-20,2	48,8
Kirjastot yhteensä						
Kirjastot yhteensä, lainat	<i>kpl</i>	414 581	719 613	393 645	-5,0	54,7
€ / laina	<i>€/laina</i>	4,57	4,62	4,46	-2,41	96,64
€ / lainaaja	<i>€/lainaaja</i>	100,55	167,21	96,09	-4,44	57,47
Lainaajat / asukas (peittävyys)	%	34	36	33	-3,0	92,0
Käynnit	<i>kpl</i>	349 959	464 755	329 522	-5,8	70,9
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	5,41	7,15	5,33	-1,59	74,56
Bruttokulut / asukas	<i>€/asukas</i>	34,66	60,75	32,12	-7,34	52,86
Verkkopalvelun käyttö			197 000			
Asiantuntijapalvelut		531 080	819 360	439 730	-17,2	53,7
Kirjastot yhteensä	€	1 894 700	3 321 141	1 755 669	-7,3	52,9
Tuotot yhteensä	€	-269 865	-528 600	-229 041	-15,1	43,3
Netto	€	1 624 835	2 792 541	1 526 628	-6,0	54,7
Yhteispalvelupiste						
Yhteispalvelupiste yhteensä	€	0	155 823	90 029		57,8
Tuotot yhteensä	€	0	0	0		
Netto	€	0	155 823	90 029		57,8
Kirjastopalvelut yhteensä *)						
Toiminnan kulut yhteensä	€	2 214 939	3 990 399	2 119 206	-4,3	53,1
Toiminnan tuotot yhteensä	€	-477 455	-691 400	-476 480	-0,2	68,9
Tuottojen osuus kuluista (%)	%	-0,2	-0,2	-0,2	4,3	129,8
Netto	€	1 737 484	3 298 999	1 642 726	-5,5	49,8

Viestit tilaajalle:

Lainaus on laskenut sekä pääkirjastossa että lähikirjastoissa, mikä vaikuttaa siihen, että lainan hinta on edellisvuotta kalliimpi.

Trendi on jatkunut jo useita vuosia. Pääkirjastossa käynnit ovat olleet aikaisemmin kasvusuunnassa, mutta nyt kasvu on taittunut laskuun. Kirjastojen käyttöä pyritään kasvattamaan laajentamalla aukioloaikoja hyödyntäen itsepalvelua.

*)Kirjastopalvelut yhteensä sisältää seutukirjaston luvut.

Palvelu: Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö: Antti Mattila

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016- 7/2017	Toteuma-% 7/2017- TA2017
Liikuntapalvelut						
Ulkoliikunta-alueet						
Ulkoliikunta-alueet, kpl	<i>kpl</i>	146	121	121	-17,1	100,0
€ / alue	<i>€/alue</i>	6 880	14 023	7 595	10,4	54,2
€ / hoidettu m2	<i>€/m²</i>	11,21	874,20	473,45	4122,2	54,2
Yhteensä	€	1 004 418	1 696 827	918 958	-8,5	54,2
Tuotot	€	-51 181	-85 600	-30 806	-39,8	36,0
Netto	€	953 237	1 611 227	888 152	-6,8	55,1
Liikuntareitit						
Liikuntareitit, km	<i>km</i>	299	299	299	0,0	100,0
€ / km	<i>€/km</i>	168,90	445,15	254,06	50,4	57,1
Yhteensä	€	50 503	133 100	75 963	50,4	57,1
Tuotot	€	0	-30 200	-1 209		4,0
Netto	€	50 503	102 900	74 755	48,0	72,6
Jäähallit						
Käyttöaste %	%	72,71	84,30	71,65	-1,4	85,0
€ / käyttötunti	<i>€/h</i>	219,00	175,98	269,16	22,9	152,9
Yhteensä	€	661 588	1 275 873	781 089	18,1	61,2
Tuotot	€	-125 911	-274 100	-137 940	9,6	50,3
Netto	€	535 676	1 001 773	643 149	20,1	64,2
Uimahallit						
Uimahallit, käynnit	<i>kpl</i>	93 404	141 000	71 714	-23,2	50,9
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	9,95	11,63	11,38	14,3	97,9
€ / käynti (netto)	<i>€/käynti</i>	7,70	8,16	8,60	11,7	105,3
€ / aukiolotunti	<i>€/h</i>	409,35	495,57	546,89	33,6	110,4
€ / aukiolotunti (netto)	<i>€/h</i>	316,66	348,02	413,09	30,5	118,7
Tuottojen osuus kuluista (%)	%	22,6	29,8	24,5	8,0	82,2
Yhteensä	€	929 636	1 639 357	816 182	-12,2	49,8
Tuotot	€	-210 497	-488 100	-199 680	-5,1	40,9
Yhteensä (netto)	€	719 139	1 151 257	616 502	-14,3	53,6
Sisäliikuntatilat						
Yhteensä	€	841 146	1 416 046	874 651	4,0	61,8
Tuotot	€	-67 770	-196 200	-70 705	4,3	36,0
Netto	€	773 376	1 219 846	803 946	4,0	65,9
Liikuntapaikat yhteensä						
Liikuntapaikat, kustannukset yhteensä	€	3 487 291	6 161 203	3 466 844	-0,6	56,3
Tuotot yhteensä	€	-455 359	-1 074 200	-440 340	-3,3	41,0
Netto	€	3 031 931	5 087 003	3 026 504	-0,2	59,5
€ / asukas	<i>€/asukas</i>	63,79	112,71	63,42	-0,6	56,3
Liikuntatoiminta						
Liikuntatoiminta, käynnit	<i>kpl</i>	13 375	30 000	13 634	1,9	45,4
€ / käynti	<i>€/käynti</i>	4,70	5,39	4,39	-6,6	81,3
Yhteensä	€	62 820	161 790	59 791	-4,8	37,0
Tuotot	€	-10 121	-19 200	-9 952	-1,7	51,8
Netto	€	52 699	142 590	49 839	-5,4	35,0

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016- 7/2017	Toteuma-% 7/2017- TA2017
Yhteensä	€	41 885	157 400	58 619	40,0	37,2
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	41 885	157 400	58 619	40,0	37,2
Liikuntapalvelut yhteensä						
Toiminnan kulut yhteensä	€	3 753 972	6 643 788	3 707 399	-1,2	55,8
Tuotot	€	-471 878	-1 110 700	-450 525	-4,5	40,6
€ / asukas	€/asukas	68,67	121,54	67,82	-1,2	55,8
Tuottojen osuus kuluista (%)	%	12,6	16,7	12,2	-3,3	72,7
Netto	€	3 282 094	5 533 088	3 256 874	-0,8	58,9
Nuorisopalvelut						
Nuorisotilat, käynnit	kpl	11 975	22 600	11 957	-0,2	52,9
€ / käynti	€/käynti	34,08	33,65	33,06	-3,0	98,2
Avoimet ovet tuntia viikossa	h	146,9	144,8	139,3	-5,2	96,2
Yhteensä	€	408 150	760 549	395 255	-3,2	52,0
Tuotot	€	-7 003	-18 600	-6 326	-9,7	34,0
Netto	€	401 147	741 949	388 929	-3,0	52,4
Leirikeskukset						
Leirikeskukset, käynnit	kpl	319	300	324	1,6	108,0
€ / käynti	€/käynti	6,80	12,33	5,85	-13,9	47,4
Yhteensä	€	2 169	3 700	1 896	-12,6	51,2
Tuotot	€	0	-4 900	0		0,0
Netto	€	2 169	-1 200	1 896	-12,6	-158,0
Nuorisotoiminta						
Nuorisotoiminta, käynnit	kpl	1 171	2 500	1 120	-4,4	44,8
€ / käynti	€/käynti	13,42	18,45	8,68	-35,3	47,1
Yhteensä	€	15 710	46 122	9 726	-38,1	21,1
Tuotot	€	-1 160	-7 700	0	-100,0	0,0
Netto	€	14 550	38 422	9 726	-33,2	25,3
Järjestöjen nuorisotoiminta						
Järjestöjen nuorisotoiminta, avustettuja järjestöjä	kpl	18		20	11,1	
Yhteensä	€	91 498	163 400	88 426	-3,4	54,1
Tuotot	€	-13 027	-30 000	-10 924	-16,1	36,4
Netto	€	78 470	133 400	77 502	-1,2	58,1
Erytisnuorisotyö						
Erytisnuorisotyö yhteensä	€	133 904	258 428	141 494	5,7	54,8
Tuotot	€	-62 041	-171 000	-45 801	-26,2	26,8
Netto	€	71 864	87 428	95 693	33,2	109,5
Nuorisotyö yhteensä						
Toiminnan kulut yhteensä	€	812 277	1 467 121	778 321	-4,2	53,1
€ / alle 29-vuotias asukas	€/asukas	47,51	85,81	45,52	-4,2	53,1
Tuotot	€	-85 337	-240 200	-64 736	-24,1	27,0
Tuotot % kuluista	%	10,5	16,4	8,3	-20,8	50,8
Netto	€	726 940	1 226 921	713 585	-1,8	58,2
Toimintakulut	€	4 566 249	8 110 910	4 485 720	-1,8	55,3
Toimintatuotot	€	-557 215	-1 350 900	-515 260	-7,5	38,1
Tuotot ilman ulkokuntien osuutta	€	-557 215	-1 350 900	-515 260	-7,5	38,1
Toimintakate	€	4 009 033	6 760 010	3 970 460	-1,0	58,7

Viestit tilaajalle:

Naisvuoren uimahallin kunnostus on edennyt suunnitellusti ja lähes aikataulussa. Uusittu uimahalli avataan käyttäjille syyskuun alkupuolella. Otavan nuorisotalo siirtyy Otavan kirjaston yhteyteen, tila avataan 24.8.2017. Aiempi nuorisotalokiinteistö on irtisanottu. Vanhan Sotilaskodin siirto nuorisopalveluilta kansalaisopiston hallinnoitavaksi huomioidaan vuoden 2018 talousarviossa. Wisa Areenan ja Runeberginaukion kuntosalin toiminta on siirretty kesän aikana uusiin tiloihin ja vanhoista tiloista on luovuttu.

Voimaa vanhuuteen- ohjelma on käynnistynyt liikuntapalveluiden osalta suunnitellusti.

Essoten erkaantuminen kaupungista on tuottanut vaikeuksia Olkkari-yhteistyöhön. Nuorisopalveluille on alkuvuonna koitunut

jatkuvaa painetta lisätä työpanosta Olkkariin, mutta se ei ole ollut mahdollista. Essote jättäytyy pois Tajua Mut!-signaalijärjestelmän ylläpidosta, mikä olisi täten jäämässä kaupungille. Nuorisopalvelut ei voi kuitenkaan ottaa ylläpitoa, markkinointia ja käyttäjäkoulutusta tehtäväkseen ilman tähän osoitettua resurssia.

Palvelu: Orkesteri

Vastuuhenkilö: Nikke Isomöttönen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos-% 7/2016-7/2017	Toteuma-% 7/2017-TA2017
Orkesteritoiminta, konsertit ja esitykset	<i>kpl</i>	35	45	46	31,4	102,2
€ / konsertti	<i>€/konsertti</i>	14 296	21 778	11 125	-22,2	51,1
Kuulijoiden määrä	<i>kpl</i>	4 904	9 500	7 712	57,3	81,2
€ / kuulija	<i>€/kuulija</i>	102	103	66	-35,0	64,3
Kuulijoiden määrä / konsertit ja esitykset	<i>kpl/konsertti</i>	140	211	168	19,7	79,4
Toiminnan kulut yhteensä	€	500 369	980 001	511 768	2,3	52,2
Tuotot	€	-65 899	-107 000	-59 053	-10,4	55,2
Tuotot % kuluista	%	13,17	10,92	11,54	-12,4	105,7
Netto	€	434 470	873 001	452 715	4,2	51,9

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta tuottaa kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle viihtyisän elin- ja toimintaympäristön puitteet suunnittelemalla, rakentamalla ja ylläpitämällä kiinteistöjä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja sekä viher- ja virkistysalueita. Tarjotaan tilaratkaisuja asiakkaille, edistetään toimitilojen käytön tehokkuutta ja ylläpidon taloudellisuutta sekä vastataan kiinteistöjen arvon säilymisestä.

Teknisen lautakunnan alaiset tulosalueet ovat:

- hallinto (johtamisen tukipalvelut, projektit, maankäyttö, Kyytineuvo)
- kaupunkisuunnittelu (kaavoitus)
- mittaus ja kiinteistöt (mittaus, metsät ja vesialueet)
- kaupunkiympäristö (yhdyskuntateknikka ja ympäristö, lentoasema, ympäristövastuut)
- tilakeskus

Palvelusuunnitelma

Tekninen lautakunta vastaa toimialansa viranomaistehtävistä, omistajahallintatehtävistä sekä palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Teknisen lautakunnan tavoitteena on tuottaa kaavoitus-, mittaus- ja kartastopalveluja sekä hankkia ja luovuttaa maata taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Lisäksi teknisen lautakunnan palveluihin kuuluvat yhdyskuntateknisten palveluiden ylläpito ja rakennuttaminen, joukkoliikenteen palveluiden organisointi, lentoaseman ylläpito ja kauppatorin hallinnointi sekä palveluiden järjestäminen. Tilakeskus huolehtii tilojen vuokraamisesta, hankkimisesta, myymisestä ja purkamisesta.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelusuunnitelman perustehtävässä on onnistuttu.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Sairastavuusindeksi	Huolehditaan kevyenliikenteen väylien ja jalkakäytävien teknisestä kunnosta ja kunnossapidosta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rakenteiden ja päällysteiden uusimista (5-7 km / vuosi) sekä riittävästä kunnossapitotasosta huolehtimista.	Kunnossapitopäällikkö	Kevyenliikenteen ja jalkakäytävien kunnossapidolliset pintaukset tehdään asuntomessujen jälkeen syksyllä.
Sairastavuusindeksi	Huolehditaan keskeisten (tunnistettujen) puistojen viihtyisyydestä. Pusikoiden ja puuston raivaamisella varmistetaan käyttäjäkokemus sosiaalisesti turvallisesta tilasta aktiivisimmin käytössä olevien virkistysalueiden (ranta-alueet, puistot, siirtymät) osalta.	Kaupunginpuutarhuri ja metsätaloussinsööri	Kaihu-Kenkävero reitti, Lentokentänkatu ja muut asuntomessureitit raivattu. Hoitotasoa nostettu keskustassa sekä asuntomessureiteillä.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden käyttö: 1) kirjaston käyttö/kävijät 2) museot/kävijät 3) orkesteri/kuulijamäärä 4) yleiset kulttuuripalvelut 4.1) Kävijämäärä omissa ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa 4.2) Kävijämäärä tapahtumissa, joihin myönnetty kohdeavustusta 4.3) Säännöllistä kulttuuriavustusta saavien kävijä-/osallistujamäärä	Harraste- ja kokoontumistilojen riittävän määrän turvaaminen: - yhteiskäytön koordinointi - tilankäytön tehokkuuden parantaminen - tilojen moninaiskäyttö.	Vuokrauspäällikkö	Pilottihanke tilojen yhteis- sekä moninaiskäytön mahdollistamiseksi toteutuu vuoden 2017 aikana. Pyritään tarjoamaan järjestöille ja seuroille kustannustehokkaita tiloja, vuokraamalla

<p>5) Uimahallikäynnit 6) Teatterin kävijämäärät</p>	<p>Kulttuuri- ja liikuntatilojen investoinneista ja rahoituksesta huolehtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rantakylän koulun korjauksen toteutus aluetta palvelevana monitoimitalona jatkuu vuoteen 2018 - Naisvuoren uimahallin saneeraus valmistuu 2017 - Hänninkentän huoltorakennuksen muutos ja laajennus 2018 - Uuden taidemuseon rakentaminen 2017 – 2019 - Ristiinan sotakoulun muutos pitäjätaloksi 2016 -2019 yhdessä eri ristiinalaisten seurojen kanssa - Sotahistoriallisen keskuksen selvittäminen (hankeselvitys/-suunnitelma) - Asiakaspisteiden, kirjasto- ja nuorisotilojen yhteistilaratkaisujen toteuttaminen. 	<p>Kiinteistöjohtaja</p>	<p>käyttöaikoja olemassa olevista kiinteistöistä.</p> <p>Investointihankkeet etenevät suunnitellusti. Taidemuseohankkeen ja ns. Graniittitalon ratkaisun eteneminen on hidastunut.</p> <p>Syksyllä 2017 valmistuu Suomenniemen kirjasto, joka on edelläkävijänä yhteistilaratkaisussa.</p>
--	--	--------------------------	--

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
<p>Yritysten nettolisäys Tavoite 140 yritystä</p>	<p>Selkeytetään ja nopeutetaan lupa- ja päätösprosesseja huomioiden erityisesti asiakkaan näkökulma.</p>	<p>Tekninen johtaja</p>	<p>Lupaprosessi on kanavoitunut lupapiste.fi sähköiseen palveluun. Laaja käyttöönotto ja vaikuttavuus päätösajankäyttöön edellyttää vielä kehitysaskelia.</p> <p>Päivittäistä juoksua ja vuoropuhelua yritysten kanssa on parannettu.</p>

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Luokitelluista pohjavesimuodostumista hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien muodostumien osuus (%)	Kaupunki toimii aktiivisesti omissa kohteissaan PIMA -maiden puhdistamiseksi (ns. Shell-tontti, Veturitallit, jne.) ja rakentamisen mahdollistamiseksi.	Kehitysinsinööri	Shell-tontilla (Laiturikatu 6) in-situ kunnostus käynnissä. Suomen-niemen liimapuutehtaan hankkeessa asennettiin uusia pohjavesiputkia ja hanke jatkuu pohjaveden tarkkailulla. Mannerheimintie 34 kunnostus jatkui keväällä 2017 puretun rakennuksen alapuolisen maa-perän kunnostuksella. Kaupunki on tehnyt mm. Valssimyllykorttelin maaperän ympäristö-tekniiset tutkimukset.
	Kaupunki osallistuu Vapon kloorifenoli sekä Setrimäen kyllästämön ongelmien ratkaisemiseksi ja rakentamisen mahdollistamiseksi.		
Kasvihuonepäästöt Tavoite 5,5	Helposti ja keskeytymättömästi ajettavalla kevyenliikenteen verkostolla lisätään koulu- ja työpaikkaliikennettä.	Liikennesuunnitteli ja	Savilahdenkadun kevytväylän rakentaminen aloitettu.
	Green Lines -tähtiverkon (painopiste keskustan osayleiskaavassa) luominen ja strategian laatiminen sekä kevyenliikenteen väylästä lisääminen rakentamalla. VT 5 yhteysväli Mli-Juva hankkeen yhteydessä toteutetaan laajamittaisia kevyen liikenteen uusi järjestelyjä. Edunvalvonnassa huolehditaan Suomenniemen keskustan yhdistämistä kevyen liikenteen järjestelyillä valtatie 13 varteen.		
Ekologinen jalanjälki	Energiasäästöhankeet	Kiinteistöjohtaja/ energiansinööri	Uuteen KETS-sopimukseen liitytään vuoden 2017 aikana.
	- energiainvestoinneissa avustusten maksimointi		
	- Uuden KETS-sopimuksen täytäntöönpano		
	- määrärahojen kohdentaminen elinkaarikustannuksiltaan kannattavimpiin hankkeisiin	Energiansinööri	
	o energiainvestointitoimenpideohjelma 2016 – 2017		
	Uusiutuvan energian käyttö	Energiansinööri	Aurinkopaneelit asennetaan Suomenniemen kirjastoon vuoden 2017 aikana. Lämpöpumppuja suunnitellaan useampaan kohteeseen.
	- aurinkoenergian hyödyntäminen		
	- lämpöpumpputekniikan hyödyntäminen		
	Puurakentaminen ja energiatehokkaat tilaratkaisut	Rakennuttajat/ energiansinööri	
	- Rantakylän koulun uudisosan rakentaminen energiatehokkaana ja uusiutuvaa energiaa hyödyntävänä talona		
	- uusien päiväkotien rakentaminen A-		

	<p>energialuokan/"joutsenlippu"-taloina</p> <p>Energiatehokas rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - uusien rakentamismääräysten mukaisten energiatehokkuusvaatimusten huomioiminen 	Rakennuttajat	Investointihankkeissa kartoitetaan energia-avustusten mahdollisuudet. Toteutus-tavoissa huomioidaan myös pitkäaikaiset käyttökustannukset.
Kaatopaikalle penkkaan loppusijoitetun jätteen määrä asukasta kohden laskettuna kg/asukas	<p>Kaupungilla purkuun tulevien rakennusten materiaalien uusiokäyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyö hallintokuntien, Ekotorin, toimintakeskuksen, Metsäsairila Oy:n ja Etelä-Savon rakennusperintöyhdistyksen kanssa 	Toimistorakennusmestari/rakennuttajat	Yhteistyötä konsernin sisällä on kehitetty ja rakennusosien uusiokäyttöä saatu lisättyä.
Korjausvelka kaupungin omistamien kiinteistöjen osalta euroa/asukas	<p>Vuosittain tarkistettu kiinteistöjen C-salkun realisointisuunnitelma ja sen toteutus</p> <ul style="list-style-type: none"> - palveluverkkoselvitysten toimenpiteiden toteutus - tilojen käytön tehokkuus -> entistä suuremmasta kiinteistömassasta luopuminen mm. purkamisen lisääminen - käytöstä poistettujen kiinteistöjen aktiivinen myynti <p>Investointimäärärahat</p> <ul style="list-style-type: none"> - korjausvelan hallinta <p>Ylläpitoresurssit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kunnossapidon tason nosto (ilman C-salkkua) 	Kiinteistöjohtaja	<p>Realisoitavat kiinteistöt on kartoitettu.</p> <p>Korjausvelan hillitsemiseksi on myyty mm. käytöstä poistuneita koulukiinteistöjä.</p> <p>Korjausvelan hallitsemiseksi kiinteistöjen määrää tulisi vähentää.</p>
<p>Asiakastyytyväisyystutkimus</p> <ul style="list-style-type: none"> - puistojen hoito tavoite 4 (asteikko 1-4), 2016 lähtötaso 3,50 - liikenneväylien hoito 4 (asteikko 1-4), lähtötaso 3,11 	<p>Kaupunginosaseurojen, aluejohtokuntien ja muiden toimijoiden aktiivisuutta oman alueensa ja erityisten kaupunginosakohteiden siistimistöissä tuetaan. Kaupunki osallistuu osaltaan siistimis- ja raivausjätteiden poiskuljetukseen kustannuksellaan.</p>	Kaupunginpuutarhuri	Mikkeli siistiksi kampanja toteutettu huhtitoukokuussa. Yritykset osallistuivat omalta osaltaan Pursialan alueen siistimiseen. Asiakastyytyväisyys tutkimus valmistuu syksyllä.
	<p>Uudelleen rajatut urakkakokonaisuuksien työt saadaan stabiloitua. Valvonnan tuloksien luettavuutta ja korjaavia toimenpiteitä palvelun tuottajien kanssa parannetaan.</p>	Kunnossapitopäällikkö	Urakka-alueilla todetut puutteet ja korjaustoimenpiteet käsitellään ja kirjataan yhdessä kuukausikokouksissa. Asiakastyytyväisyys tutkimus valmistuu syksyllä.

Palvelut tuotteittain

Palvelu: Projektit

Vastuuhenkilö: Timo Rissanen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Projektien hallinto</i>						
Kulut	€	30 444	54 604	28 116	-7,6	51,5
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	30 444	54 604	28 116	-7,6	51,5
<i>Strategiset projektit</i>						
Kulut	€	131 186	389 105	131 127	-0,05	33,7
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	131 186	389 105	131 127	-0,05	33,7

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Asuntomessut</i>						
Kulut	€	304 506	1 411 984	741 323	143,5	52,5
Tuotot	€	0	-600 000	-11 982		2,0
Netto	€	304 506	811 984	729 340	139,5	89,8
<i>Projektit yhteensä</i>						
Kulut	€	466 136	1 855 694	900 565	93,2	48,5
Tuotot	€	0	-600 000	-11 982		2,0
Netto	€	466 136	1 255 694	888 583	90,6	70,8

Viestit tilaajalle:

Asuntomessujen valmistelu on sujunut aikataulussaan. Messut ovat avoimena 14.7. - 13.8.2017.

Satamalahden projektin osalta on jatkettu neuvotteluja alueen maanomistajien kanssa

kaavoituksellisesti riittävän kokoisten maa-alueiden muodostamiseksi.

Palvelu: Joukkoliikenne

Vastuuhenkilö: Liisa Heikkinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Valtionapuliikenne</i>						
Korttilatausten lukumäärä	<i>kpl</i>		9 500	18 222		191,8
€/korttilataus	<i>€/korttilataus</i>	0,00	142,0	37,9		26,7
Joukkoliikenteen kulut yhteensä/asukas	€	10,2	24,7	12,6	23,8	51,2
Yhteensä (€)	€	557 495	1 348 856	690 106	23,8	51,2
Tuotot	€	0	0	-31 175		
Netto	€	557 495	1 348 856	658 932	18,2	48,9
<i>Muut lipputuotteet</i>						
Korttilatausten lukumäärä	<i>kpl</i>		15 300	13 571		88,7
€/korttilataus	<i>€/korttilataus</i>	0,0	1,1	0,0		2,2
Kulut yhteensä/asukas	€	0,3	0,3	0,0	-98,2	1,9
Yhteensä (€)	€	18 437	17 115	332	-98,2	1,9
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	18 437	17 115	332	-98,2	1,9
<i>Joukkoliikenne</i>						
Korttilatausten lukumäärä	<i>kpl</i>		24 800	31 793		128,2
€/korttilataus	<i>€/korttilataus</i>	0,0	94,1	49,8		53,0
Joukkoliikenteen kulut yhteensä/asukas	€	21,3	42,7	29,0	36,0	67,9
Yhteensä (€)	€	1 165 263	2 333 819	1 584 485	36,0	67,9
Tuotot	€	-42 685	-1 204 000	-228 631	435,6	19,0
Netto	€	1 122 578	1 129 819	1 355 855	20,8	120,0
<i>Kutsutaksi</i>						
Asiakasmäärä	<i>kpl</i>		4 500	2 500		55,6
€/asiakas	€	0,0	12,5	7,0		56,2
Kutsutaksin kulut yhteensä/asukas	<i>€/asukas</i>	0,2	1,0	0,3	73,5	31,2
Yhteensä (€)	€	10 118	56 268	17 556	73,5	31,2
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	10 118	56 268	17 556	73,5	31,2
<i>Waltti-liikenne</i>						
Joukkoliikenteen kulut yhteensä/asukas	€	0,4	2,0	0,5	22,0	26,5
Yhteensä (€)	€	23 605	108 508	28 789	22,0	26,5
Tuotot	€	-42 683	-1 204 000	-197 432	362,6	16,4
Netto	€	-19 078	-1 095 492	-168 642	784,0	15,4

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Joukkoliikennepalvelut yhteensä</i>						
Joukkoliikennepalveluiden kulut yhteensä	€	1 175 381	2 390 086	1 602 041	36,3	67,0
Kulut yhteensä / asukas	€/asukas	21,5	43,7	29,3	36,3	67,0
Tuotot	€	-42 685	-1 204 000	-228 631	435,6	19,0
Netto	€	1 132 695	1 186 086	1 373 411	21,3	115,8

Palvelu: Kaupunkisuunnittelu

Vastuhenkilö: Ilkka Tarkkanen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Yleiskaavoitus</i>						
Bruttokulut / asukas	€	2,8	8,0	4,0	43,7	50,4
Bruttokulut / hyväksytyt kaavat (kpl)	€/kpl	50 915	435 188	219 539	331,2	50,4
Bruttokulut / hyväksytyt kaavat (ha)	€/ha	2 737,4	93,6	0,0	-100,0	0,0
Hyväksytyt kaavat (kpl)	kpl	3	1	1	-66,7	100,0
Hyväksytyt kaavat (ha)	ha	56	4 650			
Yhteensä (€)	€	152 746	435 188	219 539	43,7	50,4
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	152 746	435 188	219 539	43,7	50,4
<i>Asemakaavoitus</i>						
Bruttokulut / asukas	€/asukas	2,3	6,1	2,0	-10,2	33,7
Bruttokulut / hyväksytyt kaavat (kpl)	€/kpl	24 850	55 194	27 896	12,3	50,5
Bruttokulut / hyväksytyt kaavat (ha)	€/ha	1 897	2 490	3 392	78,8	136,2
Bruttokulut / hyväksytyt kaavat (k-m ²)	€/k-m ²	0,7	1,0	1,5	124,5	152,3
Hyväksytyt kaavat (kpl)	kpl	5	6	4	-20,0	66,7
Hyväksytyt kaavat (ha)	ha	65,5	133,0	32,9	-49,8	24,7
Hyväksytyt kaavat (k-m ²)	k-m ²	187 000	338 000	74 800	-60,0	22,1
Yhteensä (€)	€	124 249	331 165	111 585	-10,2	33,7
Tuotot	€	0	0	0		
Netto	€	124 249	331 165	111 585	-10,2	33,7
<i>Muut palvelut</i>						
€ / asukas	€/asukas	1,9	1,4	1,3	-32,1	91,7
Yhteensä (€)	€	101 345	75 075	68 826	-32,1	91,7
Tuotot	€	-77 220	0	0	-100,0	
Netto	€	24 125	75 075	68 826	185,3	91,7
<i>Kaavoituspalvelut yhteensä</i>						
Kulut yhteensä	€	378 340	841 429	399 950	5,7	47,5
Kulut yhteensä / asukas	€/asukas	6,9	15,4	7,3	5,7	47,5
Tuotot	€	-77 220	0	0	-100,0	
Netto	€	301 120	841 429	399 950	32,8	47,5

Viestit tilaajalle:

Kaupunkisuunnittelu sai kaksi merkittävää asemakaavaa valmiiksi; Pellos ja Valssimyllyn kaavat. Pellos mahdollistaa biohiilipelletitehtaan rakentamisen ja Valssimylly Sagan palvelutalohankkeen. Lehmuskylän päiväkotia ja seurakuntatalon asemakaavamuutos mahdollisti neljän omakotitalon rakentamisen päiväkodin tontille, näistä yksi on enää myymättä. Seurakuntatalon kohta odottaa vielä rivitalojen toteutusta. Valtatie 5 eritasoliittymän asemakaava mahdollistaa muuttuneet ramppijärjestelyt.

Palvelu: Mittaus ja kiinteistöt
Vastuhenkilö: Jukka Piispa

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Maastotietopalvelut</i>						
€ / kunnan maapinta-ala (km ²)	€/km ²	90,3	154,2	76,8	-15,0	49,8
€ / asukas	€/asukas	4,2	7,2	3,6	-15,0	49,8
Yhteensä (€)	€	230 311	393 172	195 724	-15,0	49,8
Tuotot	€	-12 226	-20 000	-10 225	-16,4	51,1
Netto	€	218 085	373 172	185 498	-14,9	49,7
<i>Paikkatietopalvelut</i>						
€ / ylläpidettävä alue (km ²)	€/km ²	1 330,5	2 496,8	1 492,3	12,2	59,8
€ / asukas	€/asukas	3,7	6,9	4,1	12,2	59,8
Yhteensä (€)	€	202 238	379 508	226 825	12,2	59,8
Tuotot	€	-65 330	-85 000	-66 960	2,5	78,8
Netto	€	136 908	294 508	159 864	16,8	54,3
<i>Kiinteistöinsinööripalvelut</i>						
€ / rekisteröidyt kiinteistöt	€/kiinteistö	18 572	5 561	4 487	-75,8	80,7
€ / asukas	€/asukas	3,1	5,1	2,8	-8,7	54,9
Yhteensä (€)	€	167 144	278 033	152 558	-8,7	54,9
Tuotot	€	-46 793	-50 000	-20 827	-55,5	41,7
Netto	€	120 351	228 033	131 731	9,5	57,8
<i>Tonttipalvelut</i>						
€ / operoidut kiinteistöt	€/kiinteistö	1 352,3	848,7	682,6	-49,5	80,4
€ / asukas	€/asukas	3,0	3,1	1,4	-51,6	46,3
Yhteensä (€)	€	162 276	169 732	78 504	-51,6	46,3
Tuotot	€	-1 526 862	-2 893 000	-1 494 078	-2,1	51,6
Netto	€	-1 364 585	-2 723 268	-1 415 574	3,7	52,0
<i>Kiinteistö- ja mittauspalvelut yhteensä / Kulut yhteensä</i>						
Yhteensä (€)	€/asukas	761 969	1 220 445	653 610	-14,2	53,6
Tuotot	€	-1 651 211	-3 048 000	-1 592 091	-3,6	52,2
Netto	€	-889 242	-1 827 555	-938 480	5,5	51,4

Palvelu: Metsät ja vesialueet
Vastuhenkilö: Annamari Huttunen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Talousmetsät</i>						
Metsät, ha	ha	5 112	5 112	5 112	0,0	100,0
€/ha	€/ha	12,1	39,9	13,6	12,2	34,0
Yhteensä (€)	€	61 798	204 154	69 362	12,2	34,0
Tuotot	€	-357 108	-991 000	-283 129	-20,7	28,6
Netto	€	-295 311	-786 846	-213 767	-27,6	27,2
<i>Taajamametsät</i>						
Metsät, ha	ha	1 647	1 647	1 647	0,0	100,0
€/ha	€/ha	64,5	161,0	86,1	33,5	53,5
Yhteensä (€)	€	106 243	265 207	141 886	33,5	53,5
Tuotot	€	-62 660	-115 000	-109 671	75,0	95,4
Netto	€	43 583	150 207	32 215	-26,1	21,4
<i>Palvelut ja monikäyttö</i>						
Yhteensä (€)	€	197 590	217 098	125 920	-36,3	58,0
Tuotot	€	-145 562	-121 000	-17 477	-88,0	14,4
Netto	€	52 028	96 098	108 442	108,4	112,8

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Metsät ja vesialueet yhteensä</i>						
Metsät, ha	ha	6 759	6 759	6 759	0,0	100,0
€/ha	€/ha	54,1	101,6	49,9	-7,8	49,1
Yhteensä (€)	€	365 630	686 458	337 168	-7,8	49,1
Tuotot	€	-565 330	-1 227 000	-410 278	-27,4	33,4
Netto	€	-199 699	-540 542	-73 110	-63,4	13,5

Palvelu: Kunnallistekniikan suunnittelu ja rakennuttaminen sekä liikennesuunnittelu

Vastuuhenkilö: Maini Väisänen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
<i>Suunnittelu</i>						
Kadut sis. liikennesuunnittelun	€	239 913	522 020	177 463	35,2	-66,0
Puistot ja leikkikentät	€	72 958	132 771	70 568	3,4	-46,9
Suunnittelun kulut yhteensä/asukas	€/asukas	5,9	12,6	5,0	19,5	-60,6
Yhteensä	€	323 457	685 866	270 587	19,5	-60,6
Tuotot	€	-50 588	-66 720	-35 071	44,2	-47,4
Netto	€	272 869	619 146	235 516	15,9	-62,0
<i>Rakennuttaminen</i>						
Kadut	€	88 467	177 635	93 773	-5,7	-47,2
Puistot ja leikkikentät	€	38 565	66 232	38 940	-1,0	-41,2
Rakentamisen kulut yhteensä/asukas	€/asukas	2,5	4,7	2,6	-4,7	-45,5
Yhteensä	€	134 270	258 596	140 900	-4,7	-45,5
Tuotot	€	-4 066	-39 000	-5 658	-28,2	-85,5
Netto	€	130 204	219 596	135 242	-3,7	-38,4
<i>Suunnittelu- ja rakennuttamispalvelut yhteensä</i>						
Kulut yhteensä	€	457 727	944 462	411 487	11,2	-56,4
Kulut yhteensä / asukas	€/asukas	8,4	17,3	7,5	11,2	-56,4
Tuotot	€	-54 653	-105 720	-40 729	34,2	-61,5
Netto	€	403 074	838 742	370 758	8,7	-55,8

Viestit tilaajalle:

Liikennesuunnittelijan rekrytointi ei ole onnistunut ja osa rakennuttajaresursseista on ollut asuntomessujen käytössä, joten toimintaa on jouduttu paikkaamaan konsultin palkkaamisilla. Yhteisrakentamisen työryhmä on toiminut aktiivisesti. Sähköinen kilpailutus on otettu käyttöön.

Palvelu: Liikenneväylät

Vastuuhenkilö: Päivi Turkki

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
<i>Liikenneväylien kunnossapito</i>						
Hoidetut liikenneväylät (m ²)	m ²	2 727 220	2 821 067	2 887 770	-5,6	2,4
Kesäkunnossapito (€ / m ²)	€/m ²	0,2	0,3	0,2	1,0	-45,2
Talvikunnossapito (€ / m ²)	€/m ²	0,4	0,8	0,4	0,2	-47,9
Kunnossapito yhteensä (€ / m ²)	€/m ²	0,7	1,5	0,7	0,1	-49,3
Liikenneväylien kunnossapito yhteensä	€	2 026 926	4 128 194	2 143 352	-5,4	-48,1
Tuotot	€	-24 493	-43 000	-38 387	-36,2	-10,7
Netto	€	2 002 433	4 085 194	2 104 964	-4,9	-48,5

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
<i>Katuvalaistus ja liikenteenohjauslaitteet</i>						
Valaisimet (kpl)	<i>kpl</i>	12 587	12 587	12 952	-2,8	2,9
€ / valaisin	<i>€/kpl</i>	50,6	109,3	47,8	5,9	-56,3
Ohjauslaitteet (kpl)	<i>kpl</i>	27	27	27	0,0	0,0
€ / ohjauslaite	<i>€/kpl</i>	1 601	3 607	1 678	-4,6	-53,5
Yhteensä (€)	<i>€</i>	679 923	1 472 682	663 948	2,4	-54,9
Tuotot	<i>€</i>	-246	0	0		
Netto	<i>€</i>	679 676	1 472 682	663 948	2,4	-54,9
<i>Muut palvelut</i>						
€/asukas	<i>€/asukas</i>	1,7	3,6	6,5	-73,4	82,4
Yhteensä (€)	<i>€</i>	94 688	195 367	356 419	-73,4	82,4
Tuotot	<i>€</i>	-64 155	-131 400	-74 455	-13,8	-43,3
Netto	<i>€</i>	30 533	63 967	281 963	-89,2	340,8
<i>Liikenneverkot yhteensä</i>						
Kulut yhteensä	<i>€</i>	2 801 537	5 796 243	3 163 719	-11,5	-45,4
Kulut yhteensä / asukas	<i>€/asukas</i>	51,3	106,0	57,9	-11,5	-45,4
Tuotot	<i>€</i>	-88 894	-174 400	-112 843	-21,2	-35,3
Netto	<i>€</i>	2 712 642	5 621 843	3 050 876	-11,1	-45,7

Viestit tilaajalle:

Viime talven olosuhteista johtuen paikkauksia ja urapintauksia on jouduttu tekemään tavallista runsaammin.

Talvipyöräilyreittiä kokeiltiin. Kuivatusta on parannettu eri puolilla kaupunkia perkaamalla ojia. Elohopealamppuja on vaihdettu 3 000 kpl. Asuntomessureitin ja keskustan kunnossapitotasoa on nostettu. Asuntomessualueen kadut on lisätty hoidettaviin neliöihin.

Palvelu: Viheralueet

Vastuuhenkilö: Marko Vuorinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
<i>Puistojen hoito ja ylläpito</i>						
Puistojen hoito ja ylläpito, m ²	<i>m²</i>	888 237	1 110 132	1 119 641	-20,7	0,9
2. hoitoluokan puistot, m ²	<i>m²</i>	287 877	334 503	326 566	-11,9	-2,4
2. hoitoluokan puistot (€/m ²)	<i>€/m²</i>	0,8	2,2	1,1	-23,7	-50,4
3. hoitoluokan puistot, m ²	<i>m²</i>	600 360	775 629	793 075	-24,3	2,3
3. hoitoluokan puistot (€/m ²)	<i>€/m²</i>	0,1	0,3	0,1	7,9	-69,1
Puistojen hoito ja ylläpito yhteensä (€/m ²)	<i>€/m²</i>	0,5	1,1	0,5	-2,3	-54,9
Muu maisemanhoito (€/m ²)	<i>€/m²</i>	0,0	0,0	0,0	-2,8	-50,2
Yhteensä (€)	<i>€</i>	431 256	1 222 730	556 359	-22,5	-54,5
Tuotot	<i>€</i>	-6 634	-10 000	-7 715	-14,0	-22,9
Netto	<i>€</i>	424 623	1 212 730	548 644	-22,6	-54,8
<i>Muut palvelut</i>						
€/asukas	<i>€/asukas</i>	0,3	0,8	0,5	-32,9	-46,0
Yhteensä (€)	<i>€</i>	16 687	46 032	24 853	-32,9	-46,0
Tuotot	<i>€</i>	-443	0	-672	-34,1	
Netto	<i>€</i>	16 244	46 032	24 181	-32,8	-47,5
<i>Viheraluepalvelut yhteensä</i>						
Kulut yhteensä	<i>€</i>	447 943	1 268 761	581 212	-22,9	-54,2
Kulut yhteensä/asukas	<i>€/asukas</i>	8,2	23,2	10,6	-22,9	-54,2
Tuotot	<i>€</i>	-7 077	-10 000	-8 387	-15,6	-16,1
Netto	<i>€</i>	440 866	1 258 761	572 825	-23,0	-54,5

Viestit tilaajalle:

Asuntomessujen reittien raivauksia ja siistimisiä tehtiin kevään aikana. Puhtaanapidon tasoa nostettiin messureiteillä ja keskustassa. Kaupungin sisääntuloväylät raivattiin yhdessä metsätoimen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Mikkeli siistiksi -kampanja toteutettiin keväällä. Kenkäveron tapahtumapellon kantavuutta parannettiin. Mikkeli puiston alueelle rakennettiin lentopallokenttä ja kahvilarakennuksen pihaa. Kirkonvarkauden asuntomessualue viimeisteltiin ja alueen taideteokset pystytettiin yhdessä taiteilijoiden kanssa. Tykkipuiston peruskorjaus saatiin valmiiksi ja 10.6.2017 puistossa pidettiin Suomi 100 -konsertti.

Palvelu: Lentoasema

Vastuuhenkilö: Sakari Silvennoinen ja Mikke Hernetkoski

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
Kulut	€	311 155	513 460	313 978	-0,9	-38,9
Tuotot	€	-519	-432	-2 081	-75,1	381,7
Netto	€	310 636	513 028	311 897	-0,4	-39,2

Viestit tilaajalle:

Mikkelin lentoaseman heinäkuun 2017 käyttötalous on matalan kulurakenteen ylläpidon johdosta lähes edellisvuoden tasolla. Mikkelin lentoaseman toimintafilosofia perustuu talouden osalta siihen, että pidetään yllä Euroopan ilmailuviranomaisen vaatimia minimitasoja ja infrastruktuuria monipuolisen ilmaliikenteen palvelemiseen. Kehitystoimintamme ja hankintamme tapahtuvat harkitusti, pitkän aikavälin trendejä ja alueen elinvoimaisuuden kehitystä silmälläpitäen. Pieni henkilökuntamme tekee työtä erittäin tehokkaasti, toimien moniosaajina muun muassa erilaisissa turvallisuudenhallinta-, kunnossapito- ja palvelutehtävissä.

Palvelu: Ympäristövastuut

Vastuuhenkilö: Sari Hämäläinen

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016 - 7/2017	Toteuma % 7/2017 - TA2017
Kulut	€	365 461	432 873	206 681	76,8	47,8

Viestit tilaajalle:

Pilaantuneita maita kunnostetaan mm. rakennushankkeiden yhteydessä ja pohjavesiriskien konkretisoituessa. Suurimmat hankkeet vuodelle 2017: Suomenniemen liimapuutehtaan alueen kunnostukseen liittyvän loppuselvityksen johdosta on asennettu pohjavesiputkia ja alueella suoritetaan pohjavedentarkkailua. Hanke toteutetaan yhteistyössä Mikkelin vesilaitoksen kanssa. Valssimyllykorttelin maaperätutkimukset on tehty. Mikkelin kaupunki osallistuu Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa toteuttamaan valtakunnallisen pilaantuneiden maa-alueiden tutkimus- ja kunnostusohjelmaan, jossa kohteina ovat Urpolan vanha ampumarata, Hanhikankaan vanha kaatopaikka ja Idmanin vanha valaisintehdas. Maaperä- ja pohjavesitutkimukset on tehty, raportit saadaan syksyn aikana.

Uusia kohteita: vanhoiksi kaatopaikoiksi epäilyihin kohteisiin (Näköharju ja Kovalantie) on tehty maaperän ympäristötekniset tutkimussuunnitelmat. Yritystonttien kartoituksen yhteydessä on myös tehty maaperätutkimuksia Haukivuorella. Hanke on toteutettu yhteistyössä kiinteistöosakeyhtiö Naistinki Oy:n kanssa. Lisäksi Pankalamminkadun vesihuollon ja kadun rakentamisen yhteydessä on maaperästä poistettu metalleilla pilaantunutta jätettä sisältävää maainesta.

Tilakeskuksen tunnusluvut

(muiden kuin Tilakeskuksen tunnusluvut ovat Maisema- tauluissa)

	TP 2016	Toteuma 7/2016	TA 2017	Toteuma 7/2017	Toteuma %	Muutos 2016/2017 %
Hallinnassa oleva rakennusomaisuus 1000 m ³	1470	1 447	1440	1435	99,7	0,8
Ulosvuokratut liike- ja teollisuuskiinteistöt, 1000 htm ²	63	66	85	86	101,2	30,3
Rakennusten ylläpito Rakennusten kunnossapito €/m ³ /v	1,7	0,8	2,2	1,0	45	25,0

Henkilöstö						
Vakituinen henkilökunta (sitova)	13	15	14 ¹⁾	10	71	
Määräaikainen henkilökunta	0	0	1	1 ²⁾	100	
Rakennusten ylläpito						
Kaukolämmön normitettu kokonaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	³⁾	⁴⁾ 42,7	41,3	20,9	50	
Sähkön kokonaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	³⁾	⁴⁾ 20,3	18,4	10,48	57	

Kulutukset on laskettu rakennuskuutiometriä kohti. Seurannassa oleva rakennustilavuus edustaa noin 66 prosenttia tilakeskuksen hallinnassa olevasta kokonaisrakennustilavuudesta.

¹⁾ Vakituinen henkilökunta 14 (2 osa-aikaista, toimistosihteerit 3 hlöä siirretty konsernipalveluihin).

²⁾ Koko konsernia palveleva energiainsinööri

³⁾ Kulutustietoja ei ole tiedossa

⁴⁾ Koko vuoden toteuma

Maaseutu- ja tielautakunta

Maaseutu- ja tielautakunnan toiminta-alueena on maataloushallinnon ja maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen sekä yksityistielain mukaisena kunnallisena tiehallintoviranomaisena toimiminen. Lautakunta kehittää maaseutua ja maaseudun elinkeinotoimintaa sekä alempaa tieverkkoa ja avustaa vesiosuuskuntien rakentamista.

Palvelusuunnitelma

Maaseutu- ja tielautakunta toteuttaa palvelua asiakaslähtöisesti lähellä asiakasta ja palvelua käyttävien asiakkaiden neuvontaan, tiedotukseen sekä sähköisten palveluiden käytön lisäämiseen kiinnitetään huomiota, jotta palvelutoiminnan tasapuolisuus toteutuu.

Maaseudunkehittäminen: Maaseutu- ja tielautakunta kehittää maaseudun elinkeinotoimintaa myöntämällä avustuksia maatalouselinkeinoja tukeviin suunnitelmiin. Lautakunta myöntää maaseudulla toimiville yhdistyksille hankekohtaisia toiminta-avustuksia sekä myöntää kuntarahoitusosuuksia seudulla toimiville hankkeille.

Lomituspalvelut: Maatalousyrittäjille järjestetään maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996, lomituspalvelulaki) mukaisesti vuosilomaa, sijaisapua ja maksullista lomittaja-apua tuettuun hintaan. Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela. Mela on järjestänyt lomituksen paikallishallinnon tekemällä Mikkelin kaupungin kanssa toimeksiantosopimuksen, jonka mukaan Mikkelin kaupunki huolehtii lomituspalvelujen järjestämisestä omalla alueellaan ja lähikuntien alueella. Muut kunnat ovat Hirvensalmi, Mäntyharju, Kangasniemi, Pieksämäki ja Puumala.

Tietoimi: Tietoimi jakaa kunnossapitoavustukset ja parantamisavustukset järjestäytyneille yksityisteille. Sen lisäksi maaseutu- ja tielautakunnan toimitusjaosto pitää tietoimituksia ja käsittelee valituksia jotka koskevat yksityisteitä. Tiekunnille on järjestetty tiepäiviä, koulutusta ja neuvontaa.

Vesiosuuskunnat: Maaseutu- ja tielautakunta tukee vesiosuuskuntien rakentamista taloudellisesti. Maaseutu- ja tielautakunta valmistelee vesilaitosten toiminta-alue-ehdotukset edelleen hallituksen ja valtuuston päätettäväksi.

Palvelutuotantoon vaikuttavat muutokset -2019

Lomituspalveluiden tuottaminen kuntatasolla voi muuttua vuonna 2019. Lomituksen hallinto on siirtymässä maakunnan hoidettavaksi, lomitustyö muuttuu siten, ettei kunta ole enää lomittajien työnantaja, vaan kunnan pitäisi yhtiöittää palveluntuotanto. Tämä tarkoittaa lomituspalveluiden siirtämistä yhtiömuotoiseksi, eivätkä lomittajat silloin ole enää Mikkelin kaupungin palveluksessa.

Kuntien nykyisin toteuttama maaseutuhallinto siirtyy vuoden 2019 alusta maakuntiin. Kuntien maaseutuhallinto ja ELY- keskuksen toteuttama maaseudunkehittäminen ja maataloustukihallinto keskitettäisiin maakunnallisiin toimipisteisiin. Tämän myötä Mikkelin maaseututoimi häviää kaupungin organisaatiosta.

Mahdolliset muutokset yksityistielaisissa voivat vaikuttaa tietoimen toimintaan. Kunnan toteuttamia tietoimituksia on kaavailtu siirrettäväksi Maanmittauslaitokselle.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Sairastavuusindeksi	Vesihuollon kehittämistoimenpiteiden jatkotoimien toteuttaminen	Yhdyskuntatekniikan insinööri Markku Suomela	

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Yritysten nettolisäys: tavoite 140 yritystä, Työpaikkakehitys: tavoite 24 500 työpaikkaa	Yksityisteiden perusparannusprojekteja toteutetaan n. 60 kpl. Kunnossapitoavustukset 750 kpl.	Yhdyskuntatekniikan insinööri Markku Suomela	perusparannushankkeet: 35 kpl Kunnossapitoavustukset: 775 kpl

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Luomumaatilojen % -osuus kaikista maataloista	Ollaan aktiivinen toimija eri luomu -hankkeiden - ja infotilaisuuksissa.	Maaseutupäällikkö Kari Mikkonen	(50 luomutilaa / 537 tilaa) luomun osuus 9,3 % kaikista maataloista.
Luomussa olevan peltopinta-alan % -osuus kaikesta peltopinta-alasta: tavoite 18	Lisätään maatalousyrittäjien tietoisuutta lähi- ja luomuruuan tulevaisuuden näkymistä sekä markkinoidaan luomuviljelyä maatalousyrittäjille tukikoulutuksien yhteydessä Hyödynnetään Luomuinstituutin, Pro Agrian ja MTK Etelä-Savon kyvykkyyttä ja palveluita tiedottamisessa ja vuoropuhelussa.	Maaseutupäällikkö Kari Mikkonen	(2400 ha / 14 300 ha) luomun osuus 16,7 %

Tunnusluvut

	TP 2016	Toteuma 7/2016	TA 2017	Toteuma 7/2017	Toteuma %	Muutos 2016/2017 %
Maatilat yhteensä, kpl	1 381	1 381	1 350	1357	100,5	-1,7
Maatalouden tukihakemukset, kpl	7 276	2 754	7500	4458	59,4	61,9
Maatalouden tuet milj. euroa/vuosi	23*	2,7	28	6,6	23,6	144,4
Lomituspäivät (vuosilomat, sijaisapu, tuettu lomitus)	19 444	10 940	26000	10 080	38,8	-7,9
Kustannus euroa/lomituspäivä	185	232	165	215	130,3	-7,3
Avustettavat yksityistiet, kpl	790	768	750	775	103,3	0,9
Perusparannetut yksityistiet, kpl	40	7	60	35	58,3	400
Kunnossapidetyt yksityistiekilometrit euroa/km	380	386,05	425	386,83	91,0	0,2
Rakennetut vesiosuuskuntien johtokilometrit tms.	14	0	9		100	

Rakennuslautakunta

Rakennuslautakunnan tehtävänä on, mikäli tämä ei lainsäädännön tai kunnallisten sääntöjen mukaan kuulu muulle viranomaiselle:

1. toimia Mikkelin kaupungin rakennusvalvontaviranomaisena,
2. seurata rakentamisen yleistä kehitystä kaupungissa sekä vaikuttaa valmisteluun, joka liittyy rakentamiseen, maisema- tai ympäristökaupunkikuvaan sekä maankäytön suunnitteluun,
3. huolehtia toimialaansa kuuluvan lupamenettelyn sekä valvonta- ja neuvontatoimen asianmukaisesta järjestämisestä sekä tähän liittyen tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja
4. toimia Mikkelin kaupungin jätehuoltoviranomaisena.

Palvelusuunnitelma

Palvelusuunnitelmassa kerrotaan palvelustrategian linjauksen mukaisesti lyhyesti toimielimen tärkeimmät ja keskeisimmät palveluun liittyvät kehittämissuunnitelmat ja palvelutuotantoon vaikuttavat muutokset sekä myös mahdolliset sellaiset toimenpiteet, joita ei ole otettu huomioon palvelustrategiassa.

Asiakaspalvelua kehitetään (neuvonta, lupaprosessi ja valvonta): helppo tavoitettavuus, avuliaisuus ja tasapuolisuus, yleisen edun rinnalla huomioidaan myös asiakkaan etu. Lupaprosessia kehitetään asiakaslähtöisemmäksi sekä vaikutukseltaan ja kustannuksiltaan tehokkaiksi. Sähköistä asiointia kehitetään lupamenettelyssä, yhteydenpidossa asiakkaisiin ja muutoksenhaussa. Pyritään säilyttämään toiminnan taloudellisuus suhdanteiden vaihdelleksakin. Luodaan toimintaedellytykset Mikkelin kaupungin jätehuoltoviranomaisena toimimiselle. Valvotaan pysäköintipalvelujen asianmukaista hoitamista.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Yritysten nettolisäys: tavoite 140	Kirkastetaan lupa- ja päätösprosessit (ennakoitavuus, nopeus, selkeys). Sähköinen lupaprosessi otetaan käyttöön.	Johtava rakennustarkastaja	Rakennusvalvonnassa 100 % sähköinen lupakäsittely ja arkistointi käytössä. Lupaprosessia rakennusvalvonnassa tarkennettu sähköisen asioinnin mukaan. Nettiohjeistuksia täydennetty ja lisätty.
Kaatopaikalle penkkaan loppusijoitetun jätteen määrä asukasta kohden laskettuna (kg/asukas): tavoite 75	Yhdyskunnan (Mikkeli) jätehuolto on lajittelevaa ja jätelogistiikka suunnitellaan Metsäsairila Oy:n kanssa vastaamaan kierrätys- ja jätteenpolttoprosessia.	Jäteasiain tarkastaja	Vuonna 2015 on hyväksytty uudet jätehuoltomääräykset, mutta ne ovat edelleen Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsittelyssä. Neuvontaa ja ohjeistuksia annettu yhteistyössä Metsä-Sairila Oy:n henkilöstön kanssa. Jätteen tyhjennysvälin pidennyslakemuksissa arvioitu jätteen määrää ja kierrätysastetta tapauskohtaisesti.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Vesistöistä hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien luokiteltujen vesimuodostumien määrä %-osuus: tavoite 90	Varmistetaan hulevesisuunnittelu ja tonttikohtainen veden ohjaus rakennuslupaprosessin aikana. Rakennuslupatarkastuksessa pitää huolehtia tonttikohtaisesta imeyttämisestä ja viivyttämisestä.	Rakennustarkastajat	Huomioidaan lupakäsittelyn, aloituskokouksen ja katselmusten yhteydessä, että hulevesien johtaminen ja imeyttäminen maaperään toteutetaan rakentamisessa.
Luokitelluista pohjavesimuodostumista hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien muodostumien osuus (%): tavoite 50	Vanhan Kalevankankaan koulun ja Kirkonvarkauden uuden asuinalueen käyttöönoton yhteydessä varmistetaan, ettei asuinrakentaminen muodosta pohjavesiriskiä	Johtava rakennustarkastaja Rakennus- ja lvi-tarkastajat	Pohjavesialueella rakentaminen huomioitu asuntomessualueella mm. maalämpöjen porauksissa.
	Noudatetaan laadittua maalämmön perustamisen sähköistä ohjetta. Erityishuomio kiinnitetään pohjavesialueelle sijoitettaviin järjestelmiin. Kattavilla lupaehdoilla varmennetaan pohjaveden hyvän laadun säilyminen.	Rakennus- ja lvi-tarkastajat	Noudatettu laadittuja lupaohjeistuksia. Lupaehdoissa korostettu pohjavesialueilla tehtävien porauksissa riskien hallintaa, maalämmön porausraportit ja työnjohtajat vaadittu lupaehtoina. Pohjavesialueilla lausunnot pyydetty ELYstä, AVI:n lupa pohjaveden ottoalueilla. Haja-asutuksen jätevesien lainsäädännön koulutuksiin osallistuttu. Uudistetussa rakennusjärjestyksessä huomioitu määräyksissä pohjavesialueilla rakentaminen sekä maaperän puhdistaminen.
Ekologinen jalanjälki (gha / as): tavoite 5,5 (KV)	Energiatehokkaan rakentamisen ohjausta ja neuvontaa lisätään laatimalla korjausrakentamisen toimintaohje sekä lisäämällä neuvontaa	Rakennustarkastajat	Korjausrakentamisen energiaohje uudistettu ja ohjetta tarkennettu kotisivuilla. Opinnäytetyö tehty rakennusvalvonnassa korjausrakentamisen energiaohjeesta sekä asiasta tiedotettu. Korjausrakentamisen energia-asiasta pidetty koulutus.
	Ajoneuvojen joutokäynnin valvonta	Hallintopäällikkö	Toteutettu ohjeistuksella ja talvikaudella tehostettuna valvontana.

Palvelut tuotteittain

Palvelu: Rakennusvalvonta
Vastuhenkilö: Sari Valjakka

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
<i>Rakennus- ja toimenpideluvat</i>						
Luvat	<i>kpl</i>	377	570	312	-17,2	54,7
Katselmukset	<i>kpl</i>	665	1 200	500	-24,8	41,7
€ / asukas	<i>€/asukas</i>	5,6	12,0	5,7	2,2	48,0
€ / lupa	<i>€/lupa</i>	813,8	1 146,8	1 004,6	23,5	87,6
€ / katselmus	<i>€/katselmus</i>	461,3	544,7	626,9	35,9	115,1
Kulut	€	306 791	653 672	313 437	2,2	48,0
Tuotot	€	-494 622	-680 000	-678 942	37,3	99,8
Netto	€	-187 831	-26 328	-365 505	94,6	1 388,3
<i>Muut luvat</i>						
Luvat	<i>kpl</i>	118	150	423	258,5	282,0
Katselmukset	<i>kpl</i>	74	150	54	-27,0	36,0
€ / asukas	<i>€/asukas</i>	1,6	7,1	3,3	102,0	46,8
€ / lupa	<i>€/lupa</i>	758,6	2 575,7	427,5	-43,6	16,6
€ / katselmus	<i>€/katselmus</i>	1 209,6	2 575,7	3 348,8	176,8	130,0
Kulut	€	89 510	386 361	180 833	102,0	46,8
Tuotot	€	-26 290	-60 000	-34 581	31,5	57,6
Netto	€	63 220	326 361	146 252	131,3	44,8
<i>Rakennusvalvonta yhteensä</i>						
Luvat	<i>kpl</i>	495	720	735	48,5	102,1
Katselmukset yhteensä	<i>kpl</i>	739	1 350	554	-25,0	41,0
€ / asukas	<i>€/asukas</i>	7,2	19,0	9,0	24,7	47,5
€ / lupa	<i>€/lupa</i>	800,6	1 444,5	672,5	-16,0	46,6
€ / katselmus	<i>€/katselmus</i>	536,3	770,4	892,2	66,4	115,8
Kulut	€	396 300	1 060 596	494 270	24,7	46,6
Tuotot	€	-520 912	-750 000	-713 523	37,0	95,1
Netto	€	-124 611	310 596	-219 253	76,0	-70,6

Palvelu: Jätehuollon viranomaistehtävät
Vastuhenkilö: Kaisa Helaakoski

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016- 7/2017	Toteuma % 7/2017- TA2017
Jätehuolto	<i>€/asukas</i>	0,93	2,0	0,91	-2,6	97,4
Kulut	€	51 007	111 500	49 675	-2,6	97,4
Tuotot	€	0	-111 500	0		
Netto	€	51 007	0	49 675	-2,6	97,4

Viestit tilaajalle:

Jätehuollon viranomaispalvelut laskutetaan Metsäsairila Oy:ltä sopimuksen mukaan loppuvuodesta.

Palvelu: Pysäköintipalvelut
Vastuhenkilö: Juha Ruuth

		Toteuma 7/2016	Talousarvio 2017	Toteuma 7/2017	Muutos % 7/2016-7/2017	Toteuma % 7/2017-TA2017
Pysäköintivirhemaksut	<i>kpl</i>	5 932	12 000	5 071	-14,5	42,3
Pysäköintivirhemaksutulot	€	243 213	555 000	210 293	-13,5	37,9
Pysäköintipalvelut	<i>€/asukas</i>	2,3	5,6	2,4	6,3	43,9
Kulut	€	125 547	303 865	133 437	6,3	43,9
Tuotot	€	-371 340	-827 000	-382 004	2,9	46,2
Netto	€	-245 793	-523 135	-248 567	1,1	47,5

Viestit tilaajalle:

Pysäköintivirhemaksujen määrä on hieman laskenut edellisvuodesta ja sama lasku näkyy myös taloudellisessa tuloksessa.

Osaksi tämä selittyy pysäköintivirhemaksun korotuksella, joka saa runsaasti julkisuutta ja vaikuttaa pysäköijien käytökseen jonkin aikaa.

Toisaalta maksun korotus kompensoi lukumääräistä laskua, jolloin taloudellinen tulos ei ole laskenut samassa suhteessa.

Osan laskusta selittää myös se, että valvontahenkilökunnan poissaolot ovat taas lisääntyneet edelliseen vuoteen verrattuna.

Pysäköintimaksujen osalta voidaan todeta, että maksullisten paikkojen käyttö on edelleen hiukan laskenut aikaisemmista vuosista.

Heinäkuussa 2016 voimaan tullut pysäköintimaksujen korotus kuitenkin kompensoi tätä ja rahallinen tuotto tulee hiukan

kasvamaan viime vuoteen verrattuna. Mobiilimaksujen osuus kasvaa koko ajan, mikä vähentää lippuautomaattien tyhjennys- ja huoltotarvetta. Tämä suuntaus on toivottavaa, mutta saisi olla nykyistä nopeampaa, jotta sillä olisi merkittävää vaikutusta.

Liikelaitokset

- Mikkelin Vesiliikelaitos
- Otavan Opiston liikelaitos

Taseyksiköt

- Etelä-Savon pelastuslaitos

Mikkelin Vesiliikelaitos

Mikkelin Vesilaitos tuottaa vesihuoltopalveluja toiminta-alueillaan Mikkelin kantakaupungissa, Rantakylässä, Otavassa, Anttolassa, Haukivuorella, Ristiinassa ja Suomenniemellä. Vesilaitoksen asiakkaina ovat lähes kaikki kaava-alueilla olevat kiinteistöt ja tuotantolaitokset sekä Mikkelin alueella toimivat vesiosuuskunnat. Vesilaitoksen palvelut tuotetaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Vesilaitos hoitaa kaikki käyttömenonsa sekä tavoitteidensa mukaiset uudis- ja korvausinvestoinnit hankkimallaan tulorahoituksella.

Palvelusuunnitelma

Liikelaitoksella on kahdeksanjäseninen johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa sekä vastaa sen hallinnon, toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Vesiliikelaitoksen toiminnan painopisteet on asetettu siten että ne tukevat valtuuston vahvistamia kaupungin strategisia tavoitteita. Kaupungin talousarviossa on asetettu Vesilaitokselle toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Sairastavuusindeksi	Huolehditaan että talousveden laatu säilyy turvallisena ja asetuksen mukaisena.	Käyttöpäällikkö, verkostopäällikkö	Talousveden laatu täyttää raja- ja ohjearvot.
Sairastavuusindeksi	Huolehditaan jätevesipuhdistamojen ja jätevesipumppaamojen häiriöttömästä toiminnasta.	Käyttöpäällikkö	Pumppaamoista tai viemäriverkostosta ei ole tapahtunut merkittäviä vuotoja.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Yritysten nettolisäys Tavoite 140 yritystä	Mahdollistetaan yritysten osallistumien puhdistamohankkeeseen (referenssikohde). Puhdistamon tutkimus ja koulutusympäristön luominen.	Vesilaitoksen johtaja	Puhdistamon urakkajaossa huomioitu yritysten referenssimahdollisuudet. Jätevesipuhdistuksen tutkimushankkeet jatkuvat Kenkäveronniemessä.
Mikkelin mainekuvan kehitys Tavoite imagotutkimuksessa sija 4. Yleinen yritysilmasto 3,5.	Puhdistamossa käyttäen edistyksellistä puhdistusteknologiaa ja uusia vedenkierrätys- ja energiaratkaisuja.	Vesilaitoksen johtaja	Metsä-Sairilan puhdistamon puhdistusteknologian testausympäristö käyttöönottovaiheessa Kenkäveronniemessä.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Vesistöistä hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien luokiteltujen vesimuodostumien määräosuus 90 % ->90 %	Viemärlaitostoiminnasta huolehtimien lupamääräysten mukaisesti. Häiriötilanteisiin varautumien ja häiriötilanteiden hallinta suunnitelmallista.	Käyttöpäällikkö, verkostopäällikkö	Viemäriverkostossa ei ole todettu merkittäviä ylivuotoja. Häiriötilannesuunnitelma päivitetty.

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Luokitelluista pohjavesimuodostumista hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien muodostumien osuus (%): 33 - > 50	Raakaveden pumppaus hallittua, pohjaveden hyvä määrällinen ja ladullinen tila säilytetään. Osallistutaan pohjavesialueiden rakenne ja virtausmallityöhön (Porrassalmi) sekä pohjaveden seuranta tutkimuksiin. Osallistutaan maankäytön suunniteluun ja pohjavesialueiden suojelutyöryhmän työskentelyyn.	Vesilaitoksen johtaja, käyttöpäällikkö, verkostopäällikkö	Porrassalmi- Pursiala- Hanhikangas rakenne- ja virtausmallinnus valmis.

Sitova tavoite	Mittari	Toteutuma 7/2016
Liikelyijäämä	3 334 000 euroa	1 266 982 euroa
Korvaus peruspääomasta	500 000 euroa	
Vakituisen henkilöstön määrä	36	36

Tunnusluvut

	TP 2016	Toteuma 7/2016	TA 2017	Toteuma 7/2017	Toteuma %	Muutos 2016/2017 %
Veden myynti, 1000 m3	2741	1432	2710	1427	53	-0,35
Jäteveden myynti, 1000 m3	2659	1395	2660	1392	52	-0,22
Vesi- ja jätevesitaksa yht. €/m3	4,10	4,10	4,16	4,16	100	1,46
Henkilöstö						
Vakituisen henkilökunta (sitova)	30	37	36	36		

Otavan Opiston liikelaitos

Kunnallisena liikelaitoksena toimiva Otavan Opisto tarjoaa internaatti- ja verkko-oppimispalveluita vapaan sivistystyön ja yleissivistävän koulutuksen toimijoille alueellisesti, valtakunnallisesti ja globaalisti. Liikelaitoksen tarkoituksena on tarjota koulutuspalveluita, joiden järjestäminen edellyttää yli kuntarajojen ulottuvaa toimintaa.

Palvelusuunnitelma

Strategisina tavoitteina on Otavan Opiston aseman vahvistaminen yleissivistävän verkko-oppimisen valtakunnallisena palvelun tuottajana ja kehittäjänä sekä osaltaan tukea kaupungin strategiaa nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden parantamisessa erityisesti koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten aseman osalta. Toimia elinkeinojen hyvinvoinnin näkökulmasta koulutuksellisesti osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi. Edistää kansalaisyhteiskunnan osallisuutta kehittämällä vapaan sivistystyön palvelujen kohdentuvuutta.

Alueellisesti ja valtakunnallisesti kehitetään pilotoivia internet- ja internaattipalveluja oppilaitosten käyttöön. Yhteistyötä verkko-oppimisen kehittämisessä pyritään laajentamaan myös ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen suuntaan. Verkko-oppimisen vaikuttavuuden ja oppimista uudistavien mallien kehittämistä viedään eteenpäin hanketoiminnan avulla.

Koulutuksellisesti huonossa asemassa olevien mahdollisuutta perusopetukseen osallistumisen ja työelämän valmiuksien kehittämisen osalta edistetään oman koulutustoiminnan ja hankkeiden avulla yhteistyössä alueen yritystoimijoiden kanssa. Osaamisen tunnistamisen ja kehittämiseen liittyvää kehittämistyötä tehdään seudullisesti ja valtakunnallisesti.

Sitovien tavoitteiden osalta vakituisen henkilöstön määrä pysyy tavoitteessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuodelle 2017 käyttökustannuksiin myöntämän rahoituspäätöksen mukaan Otavan Opiston liikelaitoksen lukiokoulutuksen valtionosuudet putoavat merkittävästi, jonka vuoksi valtuuston hyväksymään talousarvioon on jouduttu tekemään muutoksia. Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 22.5.2017 hyväksynyt Otavan Opiston vuoden 2017 talousarvion muutosesityksen, joka on 642 000 euroa alijäämäinen. Päätöstä Opetus- ja kulttuuriministeriön pyytämään selvitykseen koskien lukiokoulutuksen valtionosuuksien määräytymistä ja mahdollista valtionosuuksien takaisinperintää ei ministeriöstä ole vielä saatu.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, %-osuus	Tuotetaan erityisesti 17 - 24 vuotiaalle maahanmuuttajaryhmille kohdennettuja perusopetuspalveluja.	Seutukampus-tiimi	Onnistunut hyvin. Osallistujien määrä on kasvanut edellisvuodesta.
	Hyödynnetään verkossa tapahtuvaa perus- ja lukiokoulutuksen opetusta paremmin seudullisesti.	Nettikoulutus-tiimi	Mikkelin kaupungin lukiokoulutus käyttää aikaisempaa enemmän verkkokoulutuspalveluja.
	Hanketoiminnan kautta, käynnissä mm. Poluttamo-hanke, jonka tavoitteisiin sisältyy luoda menetelmiä keskeyttämisen alla olevien ja keskeyttäneiden toisen asteen opiskelijoiden välittömään eteenpäin polutukseen ja sujuvaan siirtymään. Oppikamu-hankkeessa kehitetään toimintamalli,	Suunta-tiimi, Nettikoulutus-tiimi ja Ohjaus-tiimi sekä hankkeiden hankeorganisaatiot	Poluttamo -hanke on toteutunut hyvin. Mallien kehittäminen ja pilotointi ovat edenneet hyvin. Oppikamu -hanke on toteutunut hyvin. Toimintamallin kehittäminen ja toteutukset ovat edenneet hyvin

	<p>jossa ohjaustoimilla vahvistetaan verkko- ja etäopiskelijoiden vertaistukea ja -oppimista. Mallissa etäopiskelijoita kannustetaan opiskelijälähtöiseen toimintakulttuuriin ja yhteisöllisiin toimintatapoihin. Tavoitteena on, että samankaltaisessa tilanteessa olevat opiskelijat löytäisivät toisensa ja voisivat opiskella yhdessä omaehtoisesti. Kohtaamiset tapahtuvat verkossa ja lähitilanteissa.</p>		
--	--	--	--

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
<p>Työttömyysaste, %-osuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - alle 25-vuotiaat - alle 30-vuotiaat valmistuneiden osuus 	<p>Aiemman työelämäosaamisen ja koulutuksen tunnistamiseen sekä yksilöiden osaamisen kehittämiseen kohdennetut koulutukset ja niihin liittyvien mallinnusten kehittäminen hanketoiminnan avulla yhdessä alueen yritystoimijoiden kanssa.</p>	<p>Ko. hankekoordinaattorit yhdessä hanketiimien kanssa.</p>	<p>Otavan Opiston ja Miksei Oy:n kanssa 48 (maaliskuu 2017) maahanmuuttajataustaista henkilöä. Ryhmän koulutus ja ammattitautaa on kartoitettu henkilöhaastatteluilla. Kartoituksen pohjalta on rakennettu verkkopohjainen tiedonhankintamenetelmä.</p>
<p>Asukkaiden koulutustaso: tutkinnon suorittaneiden %-osuus</p>	<p>Otavan Opisto on edelleen Suomen ainoa oppilaitos, jossa aikuisten on mahdollista suorittaa peruskoulun tai lukion päättötodistus kokonaan verkko-opintoina.</p> <p>Vähemmistöryhmien osalta pyritään vaikuttamaan indikaattoriin erilaisten hankkeiden kautta esim. Tsetanes naal – koulutuspoluilla –hankkeen osalta Otavan Opiston fokus on koulutukseen hakeutumisessa ja nivelryhmissä, siirtymissä toisen asteen koulutukseen ja korkeakoulutukseen. Päättävöitteenä on kuitenkin, että romanit paitsi hakeutuvat koulutuksiin, myös valmistuvat opinnoistaan. Varsinkin aikuisten pidempikestoisiin koulutuksiin hakeutuminen ja nuorten tukeminen yksilöllisillä opinpoluilla tarvitsevat lisäpanostusta.</p>	<p>Seutukampus-tiimi ja hankeorganisaatio. Otavan Opisto on hankkeessa osatoteuttajana. Hanke on valtakunnallinen.</p>	<p>Opisto on oppilaitos, jossa aikuisten on mahdollista suorittaa peruskoulun tai lukion päättötodistus kokonaan verkko-opintoina.</p> <p>Nuorten ja aikuisten ohjaus- ja oppimiskahviloihin on osallistunut noin 40 henkilöä. Tieto hankkeesta on levinnyt huomattavasti laajemmalle. Kiinnostus verkko-opintoihin on lisääntynyt, ja yksittäisiä aikuisia on aloittanut peruskoulu- tai lukio-opinnot verkossa.</p>

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Mikkelin väkiluvun kehitys	Käynnissä on mm. Maahanmuuttajat Etelä-Savon yritysten voimavaraksi -hanke, jonka osatavoitteina on auttaa työvoimapulasta kärsiviä paikallisia yrityksiä täyttämään työvoimatarpeensa maahanmuuttajatyövoimalla. Hankkeessa tuetaan maahanmuuttajien yrittäjyyttä tarjoamalla yrityksen perustamisneuvontaa. Onnistuneiden esimerkkien avulla rohkaistaan sekä maahanmuuttajia että seudun yrityksiä selvittämään uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja hyödyntämään käytettävissä olevaa potentiaalia mahdollisimman hyvin. Hanke lisää alueen houkuttelevuutta kasvun ja kansainvälistymisen avulla.	Hankkeen projektipäällikkö yhdessä hankeorganisaation kanssa. Hankkeen osatoteuttajana on Kehitysyhtiö Miksei Oy.	Haastateltujen henkilöiden lisäksi on kartoitettu alueen yritysten kiinnostusta palkata projektin asiakkaita. Valikoituneita aikaisempaa osaamista omaavia asiakkaita on ohjattu Miksei Oy:n yritysneuvonnan kautta perustamaan omaa yritystä. Syyskuussa 28. päivä projekti pitää seminaarin jossa alueellisia mahdollisuuksia - niin työnantajalle kuin maahanmuuttajataustaiselle työntekijälle nostetaan esille. Esillä myös aikaisempia onnistumistarinoita.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuuus toimialalla	Toteutuma
Todetuista sisäilmaongelmista kärsivien kaupungin omistamien kiinteistöjen osuus kaupungin koko kiinteistökannasta.	Otavan Opiston asuntolakiinteistön korjaus	Infra-tiimi	Asuntolan kiinteistön korjaus toteutui lukuunottamatta neljännen kerroksen korjausta ja hissien asennusta.
Ekologinen jalanjälki (gha / as)	Otavan Opistolla on kestävän kehityksen sertifikaatti. Kaikissa tuotetuissa palveluissa ja toiminnassa pyritään huomioimaan ja edistämään kestävä kehitys, joka osaltaan tukee ympäristön hyvinvointiohjelmaa. Sähköisten oppimisympäristöjen, sisällön tuotantojen ja verkko-opetuksen kehittäminen ja laajentaminen.	Infra-tiimi, Internaatti-tiimi Nettikoulutus-tiimi, Ratkaisutiimi, Sisältö-tiimi	Kestävän kehityksen sertifikaatti uusittiin

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Koululaisten luontopäivien määrä/koululainen/vuosi	Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opetus sisältää mm. luontoretkiä, joiden tarkoituksena on tutustua Suomen luontoon, jokamiehenoikeuksiin ja luonnon antimisiin.	Seutukampus-tiimi	Toteutui suunnitellusti.

Sitova tavoite	Mittari	Toteutuma 7/2017
Liikealijäämä	642 000 euroa	-107 740 euroa
Vakituisen henkilöstön määrä enintään	65	65

Tunnusluvut

	TP 2016	Toteuma 7/2016	TA 2017	Toteuma 7/2017	Toteuma %	Muutos 2016/2017 %
Liikevaihto (1 000 euroa)	5 015	3 546	4 689	2 717	57,9	-30,5
Lukion opiskelijamäärä	686	717	700	841	120,1	17,3
Peruskoulun opiskelijamäärä	131	127	150	158	105,3	24,4
Vapaan sivistystyön opiskelijaviikot	2 103	1 474	15 00	457	30,5	-322,5
Vakituinen henkilökunta (sitova)*	63	70	65	65	100,0	-7,1
Määräaikainen henkilökunta **	38	39	50	35	70,0	-11,4

*Luku sisältää myös avoinna olevat vakanssit.

**Luku sisältää myös osa-aikaiset ja sivutoimiset työntekijät

Etelä- Savon pelastuslautakunta

Etelä-Savon pelastuslaitos huolehtii 14 kunnan pelastustoimen tehtävistä. Pelastuslaitoksen lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia pelastustoimelle kuuluvista onnettomuuksien ennaltaehkäisystä, pelastustoiminnasta, öljyntorjunnasta ja väestönsuojelusta normaali- ja poikkeusoloissa. Etelä-Savon pelastuslaitos tuottaa sopimusten mukaan myös ensivaste- ja ensihoitopalveluita. Ensivastepalveluista ja ensihoitopalveluista pelastuslaitos on sopinut Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kanssa. Heinäveden kunnan alueelle tuotettu ensihoitopalvelu siirtyy Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymälle vuoden 2017 alusta.

Palvelusuunnitelma

Etelä-Savon pelastuslaitos tuottaa palvelut palvelutasopäätöksen mukaan. Palvelutasopäätös on voimassa 2014–2017 ja sen toteutumista seurataan vuosittain.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Ei yhtään läheistä ystävää, %-osuus	Palokuntanuorisotyön toimintaedellytysten turvaaminen	Seppo Lokka	Toteutuu suunnitellusti.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Mikkelin mainekuvan kehitys.	Turvallisuuspalvelut toimivat valvontasuunnitelman mukaan.	Jyri Silmäri	Toteutuu suunnitellusti.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuu toimialalla	Toteutuma
Vesistöistä hyvässä tai erinomaisessa kunnossa olevien luokiteltujen vesimuodostumien määrä %-osuus.	Pelastustoiminnan toimintavalmius ja toimintakyky pidetään hyvänä vaarallisten aineiden ja öljyntorjunnan osalta.	Tuomo Halmeslahti	Toteutuu suunnitellusti.